

# Promemoria

Finansdepartementet  
Finansmarknadsavdelningen

## En översyn av regleringen för tjänstepensionsföretag

---

Fi2020/01995/FPM

April 2020

# Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll .....	3
2	Lagförslag .....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige .....	5
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag .....	6
3	Ärendet och dess beredning .....	10
4	Solvensregleringen för tjänstepensionsföretag.....	11
4.1	Ett väl avvägt skydd för nuvarande och framtida pensionärer .....	11
4.2	Kapitalkrav för infrastrukturinvesteringar.....	20
4.3	Investeringar på reglerade marknader .....	25
5	Avtalsfrihet i fråga om den information som lämnas vid kollektivavtalad tjänstepension .....	28
5.1	Tjänstepension som tryggs av tjänstepensionsföretag .....	28
5.2	Tjänstepension som tryggs av pensionsstiftelser .....	33
6	Försäkringar för egenföretagare och vissa förtroendevalda .....	36
7	Försäkringsklassen tilläggsförsäkringar .....	41
7.1	Ändamålsenliga regler för tilläggsförsäkringar .....	41
7.2	Säkerhetsreserven .....	43
7.3	Skillnader i värdering av åtaganden som avser tilläggsförsäkringar.....	44
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser .....	49
9	Förslagets konsekvenser .....	50
10	Författningskommentar.....	55
10.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ....	55
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige .....	56
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag .....	57
Bilaga	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (omarbetning) .....	64

# 1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Riksdagen har lämnat fyra tillkännagivanden till regeringen i samband med sin behandling av regeringens förslag till ny reglering för tjänstepensionsföretag (se prop. 2018/19:158, bet. 2019/20:FiU12, rskr. 2019/20:27). Tillkännagivandena rör solvens inklusive kapitalkrav, information, egenföretagares försäkringar och regleringen för försäkringsklassen tilläggsförsäkringar.

Enligt riksdagens första tillkännagivande bör regeringen skyndsamt återkomma med ytterligare förslag när det gäller solvensregleringen för tjänstepensionsföretag. Enligt det andra tillkännagivandet bör regeringen skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag till lagbestämmelser så att det införs avtalsfrihet för kollektivavtalsparterna i fråga om information till företag och anställda om tjänstepensioner. I det tredje tillkännagivandet anges att regeringen skyndsamt bör utreda möjligheten att använda optionen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.1 b) att räkna egenföretagares försäkringar som tjänstepensionsförsäkringar och återkomma till riksdagen i frågan. Slutligen anges i det fjärde tillkännagivandet att regeringen skyndsamt bör ytterligare analysera frågan om behandlingen av försäkringsklassen tilläggsförsäkringar i regelverket så att företag som meddelar sådana försäkringar inte i praktiken utestängs från tillträde till regleringen för tjänstepensionsföretag, och återkomma till riksdagen i denna fråga.

Förslagen i denna promemoria är föranledda av de nämnda tillkännagivandena och avses innehålla de lagförslag som behövs med anledning av dem. När det gäller information föreslås därutöver en ändring i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Den lagändringen avses ge kollektivavtalsparterna samma avtalsfrihet när det gäller lämnande av information vid tryggnad av tjänstepension genom överföring till pensionsstiftelse som vid tryggnad genom tjänstepensionsförsäkring. När det gäller försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för en förtroendevald föreslås också ett förtydligande i lagen om tjänstepensionsföretag att sådana försäkringar räknas som tjänstepensionsförsäkringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2020.

## 2 Lagförslag

### 2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs<sup>1</sup> att det i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. ska införas en ny paragraf, 10 o §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

*10 o §*

*När det gäller kollektivavtalsgrundade pensionsutfästelser som följer av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation får avtalsparterna, i stället för det som anges i 10 l–10 n §§, avtala om*

*1. vilken information som ska lämnas, och*

*2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

<sup>1</sup> Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

## 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs<sup>1</sup> att 1 kap. 6 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige<sup>2</sup> ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt prop. 2019/20:138      Föreslagen lydelse*

### **1 kap.**

#### **6 §**

Med *skadeförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Med *livförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen.

Med *återförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen.

Med *tjänstepension* förstås i denna lag sådana avtal som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ingår med arbetsgivare och som syftar till att trygga förmåner som har samband med yrkesutövning och som

1. betalas ut i form av engångsbelopp eller periodiska utbetalningar och beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder, eller

2. kompletterar förmåner enligt 1 och tillhandahålls sekundärt i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall.

Fjärde stycket gäller *inte* sådana avtal om tjänstepension som tecknas för egen räkning av egenföretagare. Fjärde stycket gäller *även* sådana avtal om tjänstepension som tecknas för egen räkning av egenföretagare.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring, om ersättningen betalas från en livförsäkring, och skadeförsäkring, om ersättningen betalas från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, ska den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 5 kap. 2, 5 och 11 §§ samt 7 kap. 4–12 §§.

---

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

<sup>1</sup> Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

<sup>2</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 2005:1123.

## 2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs<sup>1</sup> i fråga om lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

*dels* att 1 kap. 4, 16 och 17 §§, 6 kap. 6 §, 7 kap. 2 § och 8 kap. 2, 3, 6 och 16 §§ ska ha följande lydelse,

*dels* att det ska införas tre nya paragrafer, 4 kap. 3 a § och 8 kap. 3 a och 6 a §§, och närmast före 4 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **1 kap.**

#### **4 §**

Med tjänstepensionsförsäkring avses livförsäkring enligt 2 kap. 11 § som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

*Med tjänstepensionsförsäkring avses även försäkring enligt första stycket som tecknas*

*1. för egen räkning av en egenföretagare, eller*

*2. av en kommun eller en region för en förtroendevald.*

#### **16 §**

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution för tjänstepensionsföretag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i den lagen ska det som sägs om försäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag. Vid tillämpningen av 9 kap. 14 § tredje stycket lagen om försäkringsdistribution, får avgiften inte vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 § denna lag.

*När det gäller kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar som följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation får avtalsparterna, när det gäller lämnande av information i samband med distribution av sådana försäkringar, i stället för det som följer av första stycket och bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution, avtala om*

<sup>1</sup> Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

*1. vilken information som ska lämnas, och*

*2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.*

#### 17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iaktta vid tillämpningen av 16 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iaktta vid tillämpningen av 16 § *första stycket*.

### 4 kap.

#### Information vid kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring

##### 3 a §

*När det gäller kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar som följer en överenskomst mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation får avtalsparterna, i stället för det som anges i 2 och 3 §§, avtala om*

*1. vilken information som ska lämnas, och*

*2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.*

### 6 kap.

#### 6 §

Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer.

Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska till övervägande del investeras på reglerade marknader *eller motsvarande marknader utanför EES*. Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform *eller motsvarande marknadsplatser utanför EES* ska hållas på aktsamma nivåer.

### 7 kap.

#### 2 §

Kapitalbasen får omfatta följande poster:

1. inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital,

2. konsolideringsfond,
3. övrigt eget kapital, och
4. obeskattade reserver.

4. *säkerhetsreserv och andra obeskattade reserver.*

## 8 kap.

### 2 §

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk enligt 3 § och försäkringsrisk enligt 4 § med tillägg av kapitalkravet för operativ risk enligt 5 §. Det riskkänsliga kapitalkravet ska därefter minskas med ett justeringsbelopp enligt 6 §.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk enligt 3 § och försäkringsrisk enligt 4 § med tillägg av kapitalkravet för operativ risk enligt 5 §. Det riskkänsliga kapitalkravet ska därefter minskas med

1. ett justeringsbelopp enligt 6 §, *och*

2. ett justeringsbelopp enligt 6 a §.

### 3 §

Kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för

1. ränterisk,
2. aktiekursrisk,
3. fastighetsprisrisk,
4. ränteskillnadsrisk,
5. valutakursrisk, *och*
6. koncentrationsrisk.

5. valutakursrisk,
6. koncentrationsrisk, *och*
7. risk som hänförelse till godkända infrastrukturinvesteringar.

### 3 a §

*Samhällsintresset av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar.*

### 6 §

Justeringsbeloppet enligt 2 § ska motsvara den minskning av tjänstepensionsföretagets oförutsedda förluster som beror på

1. att företagets åtaganden gentemot försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet,

2. att företagets uppskjutna skatt förändras, eller

3. en kombination av 1 och 2.

Justeringsbeloppet enligt 2 § 1 ska motsvara den minskning av tjänstepensionsföretagets oförutsedda förluster som beror på



6 a §

*Justeringsbeloppet enligt 2 § 2 ska motsvara den skillnad som uppstår om de försäkringstekniska avsättningarna för försäkringar enligt 2 kap. 11 § klass I b (tilläggsförsäkring) uppgår till ett lägre belopp enligt 5 kap. 2 § än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar.*

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- |   |   |
|---|---|
| 1. beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 2–6 §§, och | 1. beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 2–6 a §§, och |
| 2. villkoren för nedsättning av garantibeloppet enligt 14 §.        |   |

---

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

### 3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet) antogs i december 2016 av Europaparlamentet och rådet. Direktivet finns i *bilaga 1*. Regeringen beslutade den 29 augusti 2019 två propositioner med lagförslag för att genomföra direktivet. I den ena propositionen, En ny reglering för tjänstepensionsföretag (prop. 2018/19:158), genomförs direktivet genom införandet av en ny kategori företag, tjänstepensionsföretag, som avses driva tjänstepensionsverksamhet på försäkringsområdet. I den andra propositionen, Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet (prop. 2018/19:159), genomförs direktivet med avseende på pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Riksdagen beslutade den 13 november 2019 att anta regeringens lagförslag (se bet. 2019/20:FiU12 och rskr. 2019/20:27 samt bet. 2019/20:FiU13 och rskr. 2019/20:26). Den nya lagstiftningen trädde i kraft den 15 december 2019.

Riksdagen lämnade i samband med behandlingen av regeringens förslag till ny reglering för tjänstepensionsföretag (prop. 2018/19:158) fyra tillkännagivanden (bet. 2019/20:FiU12 s. 22 f., rskr. 2019/20:27). Enligt riksdagens första tillkännagivande bör regeringen skyndsamt återkomma med ytterligare förslag när det gäller solvensregleringen för tjänstepensionsföretag. Enligt det andra tillkännagivandet bör regeringen skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag till lagbestämmelser av den innebörden att avtalsfrihet ska råda för arbetsmarknadens parter när det gäller informationskraven enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag och enligt lagen om försäkringsdistribution. I det tredje tillkännagivandet anges att regeringen skyndsamt bör utreda möjligheten att använda optionen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.1 b) att räkna egenföretagares försäkringar som tjänstepensionsförsäkringar och återkomma till riksdagen i frågan. Slutligen anges i det fjärde tillkännagivandet att regeringen skyndsamt bör ytterligare analysera frågan om behandlingen av försäkringsklassen tilläggsförsäkringar i regelverket så att företag som meddelar sådana försäkringar inte i praktiken utestängs från tillträde till regleringen för tjänstepensionsföretag, och återkomma till riksdagen i denna fråga. Analysen bör särskilt ta sikte på solvensregleringen men kan även avse annan lagstiftning, t.ex. skatteregler.

I denna promemoria lämnas de lagförslag som bedöms vara nödvändiga för att tillgodose riksdagens tillkännagivanden. Därutöver föreslås två ytterligare lagändringar. Den första är en ändring i tryggandelagen som avses ge kollektivavtalsparterna samma avtalsfrihet när det gäller lämnande av information vid tryggnad av tjänstepension genom överföring till pensionsstiftelse som vid tryggnad genom tjänstepensionsförsäkring. Den andra är ett förtydligande i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag att försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för en förtroendevald anses som tjänstepensionsförsäkringar i den lagen.

## 4 Solvensregleringen för tjänstepensionsföretag

### 4.1 Ett väl avvägt skydd för nuvarande och framtida pensionärer

**Promemorians bedömning:** Skyddsnivån för det riskkänsliga kapitalkravet i lagen om tjänstepensionsföretag bör inte ändras.

#### Skälen för promemorians bedömning

##### *Riksdagens tillkännagivande*

Det första tillkännagivandet rör solvensregleringen. I tillkännagivandet anges att det behöver säkerställas att denna får rätt effekt. Den nya regleringen måste alltid utgå från de långsiktiga investeringsperspektiv som kännetecknar den verksamhet som kommer att drivas av tjänstepensionsföretag. Om regleringen blir för sträng kommer detta att kunna sänka nivån för framtida pensionsutbetalningar. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med ytterligare förslag när det gäller solvensregleringen för tjänstepensionsföretag (bet. 2019/20:FiU12 s. 22, rskr. 2019/20:27).

Enkelt uttryckt ligger det i uppmaningen att se till att de bestämmelser som rör tjänstepensionsföretagens ekonomiska förhållanden är ändamålsenliga och väl avvägda. I beredningen av tillkännagivandet har Finansdepartementet fört samtal med arbetsmarknadens parter och flera företag som erbjuder kollektivavtalad tjänstepension för många nuvarande och framtida pensionärer. Som grund för diskussionen och slutsatserna i översynen har dataunderlag samlats in och sammanställts av Finansinspektionen.

I detta avsnitt beskrivs inledningsvis vissa aspekter som rör samhällets ansvar för tjänstepensionerna och den betydelse som det har att skyddet för tjänstepensionerna är väl avvägt. Därefter behandlas resultatet av datainsamlingen och vilka slutsatser som kan dras om behovet av ytterligare åtgärder i fråga om solvensregleringen för tjänstepensionsföretag. I avsnitten 4.2 och 4.3 behandlas vissa andra frågor som också omfattas av tillkännagivandet om solvensregleringen.

##### *Samhällets ansvar för tjänstepensionerna*

Tjänstepensionerna spelar vid sidan om den allmänna pensionen en viktig roll för de nuvarande och framtida pensionärernas försörjning när arbetslivet upphört. Det vanligaste sättet för arbetsgivarna att trygga tjänstepensionerna på för de som arbetar är genom en försäkring. Arbetsgivaren betalar alltså premier till ett företag som erbjuder tjänstepensionsförsäkring och det företaget förvaltar medlen och betalar ut pension till arbetstagaren i framtiden. Även många egenföretagare sparar till pension i försäkringar.

Omkring 90 procent av arbetstagarna i Sverige omfattas av kollektivavtal om tjänstepension. Arbetsmarknadens parter spelar därför en helt central roll när det gäller att komma överens om vilka pensionsförmåner som

arbetstagare ska ha rätt till. Parterna tillhandahåller och ansvarar också för viktiga delar av de system och lösningar som har avgörande betydelse för att stora arbetstagargrupper ska få trygga och bra tjänstepensioner. För andra arbetstagare som inte omfattas av kollektivavtal förekommer individuella avtal om rätt till tjänstepension. Betydande medel förvaltas sammantaget också inom ramen för sådana försäkringar. Ytterligare en del är att det vid sidan av de vanliga tjänstepensionerna som ger rätt till ersättning vid pensioneringen finns många kompletterande försäkringar för t.ex. arbetsskada, sjukdom, dödsfall och olycksfall. Mer att läsa om tjänstepensionernas betydelse och om tryggnad av tjänstepension finns i prop. 2018/19:158 s. 166–177.

Samhället har sedan lång tid tagit ansvar för att de företag som erbjuder försäkringar är trygga och stabila. Det ska gå att lita på att försäkringen fungerar om något inträffar och att de ersättningar som man har rätt till kan betalas ut av företaget. Anledningen till att samhället behöver ta ett stort ansvar är att företag som erbjuder försäkring hanterar många risker och att det vanligtvis är svårt för enskilda att kontrollera hur väl företagen gör det. För kollektivavtalad tjänstepension är det en god ordning att kollektivavtalsparterna kan ta ett stort ansvar för att tjänstepensionerna är trygga. Men grundläggande spelregler måste samhället svara för, vilket inte minst är viktigt med tanke på alla skilda sätt att ordna tjänstepensionsförsäkringar som förekommer på tjänstepensionsområdet. Oavsett hur tjänstepensionerna förvaltas så måste de vara trygga för alla.

Genom lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, förkortad LTF, som trädde i kraft den 15 december 2019, har ett nytt regelverk skapats för företag som helt eller så gott som uteslutande meddelar tjänstepensionsförsäkringar. Det nya regelverket är en sektorsreglering som är särskilt anpassad för just tjänstepensionerna i Sverige. Målsättningen med den nya regleringen är att den ska ge förutsättningar för en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som reglerna säkerställer ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna (samma prop. s. 201). Enkelt uttryckt ska förutsättningar skapas för så höga pensioner som möjligt, samtidigt som man som enskild ska kunna förlita sig på att pensionerna betalas ut.

En viktig del av den nya lagen, som grundar sig på andra tjänstepensionsdirektivet, är krav som syftar till att varje företag självt ska ha förmåga att hantera riskerna i verksamheten (vilket kallas företagsstyrning). En annan viktig del är solvensregleringen, som innehåller krav som tar sikte på företagets ekonomiska förhållanden. Samhällets direkta ansvar för tjänstepensionerna ökar om ett företag får problem med att leva upp till kraven, vilket sker genom att Finansinspektionen i en sådan situation har möjlighet att ingripa inom ramen för den tillsyn som myndigheten utövar.

Solvensregleringen tar sikte på alla delar av företagets ekonomiska förhållanden. Det handlar om bestämmelser om hur företagen ska förvalta inbetalda premier genom investeringar i olika tillgångsslag, såsom aktier och obligationer. Det finns bestämmelser om hur företagen ska hantera sina åtaganden (skulder) till försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade att i framtiden betala ut pensioner och andra försäkringsersättningar. Vidare finns bestämmelser om sammansättningen av det buffertkapital som företagen måste inneha (kapitalbas) och om hur stort

det buffertkapitalet ska vara (kapitalkrav). Alla dessa aspekter är viktiga för att tjänstepensionerna ska vara trygga.

### *Varför finns det ett riskkänsligt kapitalkrav?*

Historiskt sett har tyngdpunkten i solvensregleringen på försäkringsområdet förflyttats på det sättet att det numera anses lämpligare att fästa mer vikt vid hur mycket medel som företagen behöver hålla som buffert, dvs. på kapitalkravet, än på begränsningar som tar sikte på företagens investeringar. Den grundläggande tanken är enkel. Företagen får frihet att förvalta inbetalda premier på lämpliga sätt genom investeringar i olika former av riskfyllda tillgångar, som t.ex. aktier. Det enskilda företaget har bäst förutsättningar att bedöma vilka investeringar som är lämpliga. Värdet av dessa investeringar varierar över tiden. På samma sätt finns en osäkerhet när det gäller hur stora utbetalningar som måste göras i framtiden. Företagen behöver därför av ekonomiska skäl hålla sig med en buffert, som företagen givetvis måste anpassa till riskerna i verksamheten.

Det riskkänsliga kapitalkrav som gäller för tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag (8 kap.) följer samma ekonomiska logik. Kapitalkravet innebär att staten för att skydda tjänstepensionerna ställer krav på att ett tjänstepensionsföretag som minst ska ha ett buffertkapital av viss storlek. Kravet är generellt utformat men beräknas för varje företag utifrån hur stora risker som företaget tar. Om ett visst företag t.ex. investerar hälften av sina tillgångar i noterade aktier behöver det ta mer höjd för en börsnedgång än om det bara investerar en fjärdedel i noterade aktier. Det riskkänsliga kapitalkravet ger alltså ett skydd som är anpassat till det enskilda företaget och som är ändamålsenligt oavsett vilken investeringsstrategi som företaget väljer.

Det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag är ett nationellt tillägg som gäller utöver andra tjänstepensionsdirektivets kapitalkrav (prop. 2018/19:158 s. 316–318). Direktivets kapitalkrav är en minimi-harmonisering som ska fungera i alla medlemsstater (artiklarna 15–18). Medlemsstaterna får enligt direktivet införa strängare regler som kompletterar skyddet på ett sätt som är anpassat till hur den nationella tjänstepensionsmarknaden är utformad (artikel 15.3).

Direktivets kapitalkrav är i svensk rätt genomfört i form av ett minimikapitalkrav (8 kap. 7–12 §§ LTF). Minimikapitalkravet är i regel lägre än det riskkänsliga kapitalkravet. Direktivets kapitalkrav är inte riskkänsligt. Det utgör i huvudsak ett lågt, procentuellt påslag ovanpå nuvärdet av företagets försäkringsåtaganden (de försäkringstekniska avsättningarna). För traditionell tjänstepensionsförsäkring uppgår påslaget något förenklat till 4 procent av värdet av företagets åtaganden (artikel 17.2 a). Det står klart att en buffert i den storleksordningen ger ett helt otillräckligt skydd för företag som gör omfattande investeringar i riskfyllda tillgångar för att uppnå en hög avkastning. Ett sådant procentuellt påslag speglar inte den ekonomiska logik som beskrivs ovan och som företagen själva behöver förhålla sig till.

Direktivets kapitalkrav kan ge ett acceptabelt skydd om det kompletteras med omfattande begränsningar för hur stora investeringar som företagen får göra i olika tillgångsslag. Tyskland och Frankrike tillhör de länder som valt sådana lösningar. För att ge ett ändamålsenligt skydd kan detta kom-

bineras med regler som gör att ansvaret för att ta betala ut pensionerna alltid ligger kvar hos arbetsgivaren. Ett alternativ kan tänkas vara att tjänstepensionerna i någon mån inordnas i det allmänna pensionssystemet, t.ex. på så sätt att staten bestämmer storleken på pensionerna och ytterst garanterar att de betalas ut. Sådana lösningar passar mindre väl för den svenska tjänstepensionssektorn där tjänstepensionerna har sin grund i överenskommelser på arbetsmarknaden.

För svensk del har Finansinspektionen sedan 2006 använt en riskkänslig modell i sin tillsyn över livförsäkringsföretag och tjänstepensionskassor, den s.k. trafikljusmodellen (nedan kallad trafikljuset). Det riskkänsliga kapitalkrav som ingår i lagen om tjänstepensionsföretag är därför i praktiken ingen nyhet för berörda företag (8 kap. 1–6 §§). Det som tillkommit är att det nu har tydliggjorts vad som händer om ett företag inte lever upp till det riskkänsliga kapitalkravet och alltså inte har ett tillräckligt buffertkapital. Något förenklat ska företaget i en sådan situation ta fram en åtgärdsplan (15 kap. 5 §). Samhällets ansvar har förtydligats på så sätt att Finansinspektionen har möjlighet att ingripa om företagets åtgärder inte anses tillräckliga för att skydda dem som har rätt till pension och andra försäkringsersättningar.

Det finns ett brett stöd för att det är ändamålsenligt med ett riskkänsligt kapitalkrav för den svenska tjänstepensionssektorn (samma prop. s. 317).

#### *Tjänstepensionernas betydelse motiverar ett väl avvägt skydd*

Ett riskkänsligt kapitalkrav innebär inte något hinder mot att ett tjänstepensionsföretag gör väl avvägda investeringar i tillgångar med hög avkastningspotential. Men det riskkänsliga kapitalkravet behöver vara väl avvägt för att detta ska uppnås. Om kapitalkravet är för lågt tar samhället inte tillräckligt ansvar för att tjänstepensionerna är trygga. Om kapitalkravet i stället är för högt försämras företagens möjligheter att skapa hög avkastning och därigenom högre pensionsnivåer.

Försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket omfattas av ett riskkänsligt solvenskapitalkrav som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan benämnt Solvens II-direktivet. Skyddsnivån är hög. Kapitalkravet är utformat så att ett försäkringsföretag med 99,5 procents sannolikhet ska klara av sina åtaganden under en tidshorisont om ett år (99,5 procents konfidensnivå, se artikel 101.3). Nivån är vald för att passa för både skadeförsäkring och livförsäkring. Den modell som används som standard är anpassad till de risker som ett genomsnittligt europeiskt försäkringsföretag är utsatt för.

Skyddsnivån i Solvens II-regelverket får som utgångspunkt anses vara alltför hög för den svenska tjänstepensionssektorn. Solvens II är ett omfattande regelverk och det finns mekanismer som syftar till att skapa ett mer ändamålsenligt skydd för företag som erbjuder sparandeprodukter och som gör långsiktiga investeringar. Det har dock varit en utgångspunkt för regeringens politik på området att Sverige ska använda de möjligheter som EU-rätten ger att skapa ett regelverk som redan på förhand är anpassat för den svenska tjänstepensionssektorn. Syftet med det nya regelverket för tjänstepensionsföretag är som nämns ovan att det ska möjliggöra en effek-

tiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som reglerna säkerställer ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna.

Det finns ett brett stöd för att skyddsnivån är väl avvägd i Finansinspektionens tillsynsmodell trafikljuset (prop. 2018/19:158 s. 321). Med hänsyn till tjänstepensionernas viktiga betydelse för enskilda och för samhället är det knappast aktuellt att försämra skyddet. Erfarenheterna av trafikljuset ger emellertid inte heller något starkt stöd för att skyddsnivån behöver höjas. Regeringen gjorde därför bedömningen att skyddsnivån bör vara oförändrad i det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag (samma prop.). Skyddsnivån innebär en lämplig avvägning mellan trygghet och möjlighet till risktagande. Den ger alltså en god balans mellan samhällets ansvar för att företagen kan uppfylla sina åtaganden och möjligheterna för företagen att göra investeringar som ger bra pensioner.

Det är dock viktigt att poängtera att det riskkänsliga kapitalkravet inte är identiskt med trafikljuset. Det har varit nödvändigt att göra vissa anpassningar för att komma tillrätta med uppenbara brister i trafikljuset. Som exempel kan nämnas att det riskkänsliga kapitalkravet fångar upp att väsentliga risker kan ha samband med varandra och därför infaller samtidigt, något som trafikljuset inte beaktade. Det kan t.ex. handla om att en nedgång i priset på fastigheter delvis sammanfaller med en nedgång på aktiemarknaden. Det är givetvis bra att detta numera beaktas, men eftersom modellerna inte är identiska krävs ett omfattande analysarbete för att uppnå en jämförbar skyddsnivå. En tillförlitlig analys förutsätter också att dataunderlag samlas in från företagen.

Det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag är utformat så att ett tjänstepensionsföretag med 97 procents sannolikhet ska klara av sina åtaganden under en tidshorisont om ett år (97 procents konfidensnivå, se 8 kap. 1 § LTF). När lagförslaget om ett riskkänsligt kapitalkrav togs fram gjordes en analys som gav stöd för att denna konfidensnivå, 97 procent, innebar att kapitalkravet hamnar i nivå med trafikljuset (samma prop.).

Mer precist visade det dataunderlag som fanns tillgängligt att kapitalkravet för traditionell tjänstepensionsförsäkring skulle öka med 1 procent om konfidensnivån bestämdes till 97,5 procent. Analysen gav också stöd för att skillnaderna var små mellan 97 och 97,5 procent.

Konfidensnivån 97 procent föreslogs därför i enlighet med vad många remissinstanser förespråkade. Det anfördes att syftet med den föreslagna regleringen var att nivån i absoluta tal skulle motsvara nivån i trafikljuset, men då med beaktande av att någon exakt överensstämmelse inte kan uppnås, vare sig totalt sett eller – i synnerhet – för de enskilda företagen (samma prop. s. 322).

Det riskkänsliga kapitalkravet får sin närmare utformning genom föreskrifter av starkt teknisk karaktär som meddelas på lägre nivå än lag. Sådana bestämmelser finns numera i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:21) om tjänstepensionsföretag som trädde i kraft den 1 januari 2020.

Det finns skäl att följa upp om den konfidensnivå som bestämts i lag (97 procent) ger en oförändrad skyddsnivå jämfört med trafikljuset. I det följande redogörs för den uppföljning som skett inom ramen för översynen. Närmast behandlas dock vissa särskilda frågor som aktualiserats under 2019 i samband med Finansinspektionens arbete med att ta fram mer detaljerade föreskrifter om det riskkänsliga kapitalkravet.

### *Frågor om kapitalkravet för ränterisk*

Det riskkänsliga kapitalkravet är uppbyggt av kapitalkrav för olika risker som ett tjänstepensionsföretag är utsatt för, t.ex. risken för att ett tjänstepensionsföretag påverkas negativt av förändrade räntenivåer eller av en nedgång i priserna för tillgångsslag som aktier och fastigheter.

En betydelsefull fråga av teknisk karaktär som blev omdiskuterad i samband med Finansinspektionens arbete med att ta fram föreskrifter om det riskkänsliga kapitalkravet är om det bör finnas ett golv vid beräkningen av kapitalkravet för ränterisk. Förenklat uttryckt handlar det om ifall kapitalkravet bör innebära att ett tjänstepensionsföretag ska ta höjd för att räntor kan bli negativa, dvs. underskrida noll procent.

Det ekonomiska läget under senare år visar med tydlighet att negativa räntor är en verklig risk som ett tjänstepensionsföretag måste förhålla sig till. Varken trafikljuset eller Solvens II-regelverket fångar upp detta fullt ut. I såväl trafikljuset som Solvens II-regelverket finns nämligen golv i kapitalkravet för ränterisk som innebär att risken för negativa räntor inte ska beaktas.

I marknadslägen med låga räntor kan det ha en stor betydelse för ett tjänstepensionsföretag om det finns ett golv i beräkningen eller inte. Detta visade sig inte minst under sommaren 2019 i samband med Finansinspektionens arbete med att ta fram föreskrifter om det riskkänsliga kapitalkravet. Marknadsräntorna föll då till mycket låga nivåer vilket förde med sig att trafikljusmodellens kapitalkrav för ränterisk sjönk avsevärt till följd av golvet i trafikljuset.

I den diskussion som följde uppmärksammades frågor om jämförbarheten med trafikljuset ifall det nya riskkänsliga kapitalkravet inte skulle innehålla ett motsvarande golv som det som finns i trafikljuset. Det infördes ett golv i kapitalkravet för ränterisk enligt en särskild bestämmelse i förordningen (2019:809) om tjänstepensionsföretag (1 kap. 6 §).

Det är inte givet att ett golv i kapitalkravet för ränterisk är en ändamålsenlig lösning som bör bestå framöver. Huruvida det ska finnas ett sådant golv för försäkringsföretag är en av de frågor som diskuteras i en översyn av Solvens II-regelverket på EU-nivå som nyligen har inletts. Det är lämpligt att en diskussion om eventuella ändringar för tjänstepensionsföretagens del förs först när det står klart vilka lärdomar som kan dras av debatten på EU-nivå. Ett par frågor som bör behandlas när frågan övervägs för tjänstepensionsföretagen är hur balansen i solvensregleringen påverkas om räntegolvet utmönstras och hur kapitalkravet för ränterisk tekniskt bör utformas om det ska spegla den risk som negativa räntor innebär för tjänstepensionsföretag.

### *Frågor om värderingen av tjänstepensionsåtaganden*

Ett annat område som uppmärksammades i samband med Finansinspektionens arbete med att ta fram föreskrifter om det riskkänsliga kapitalkravet är vilka närmare regler som ska finnas för hur ett tjänstepensionsföretag ska värdera sina åtaganden. Ett tjänstepensionsföretag behöver göra avsättningar för sina framtida utbetalningar av pension och andra försäkringsersättningar (vilket benämns försäkringstekniska avsättningar, FTA). Lagen om tjänstepensionsföretag innehåller vissa bestämmelser om hur sådana avsättningar ska göras och hur de ska värderas (5 kap.). Många



tekniska frågor som rör värderingen av åtagandena regleras dock i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Att det görs en rättvisande värdering av åtagandena är av central betydelse för kundskyddet. Om värderingen inte avspeglar verkligheten på ett rimligt sätt utan hålls på en för låg nivå finns en uppenbar risk att ekonomiska svårigheter inte synliggörs. Samtidigt behöver regleringen utformas med beaktande av att åtagandena är långsiktiga, vilket bl.a. innebär att värderingen inte bör variera alltför mycket över tiden.

När det gäller värderingen av åtagandena ska negativa räntor beaktas enligt de föreskrifter som har meddelats (4 kap. 16 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [2019:21] om tjänstepensionsföretag). Det har också bestämts att en viss s.k. långsiktig jämviktsränta ska beräknas på ett mer realistiskt sätt jämfört med hur den bestäms i trafikljusmodellen (4 kap. 18–22 §§). Den sistnämnda förändringen ska dock fasas in under en sexårsperiod (4 kap. 25 och 26 §§).

Detta är förändringar som leder till en högre värdering av åtagandena under förutsättning att marknadsräntorna är låga. Det bör dock lyftas fram att Finansinspektionen även gjort en annan betydande förändring som sänker värderingen av åtagandena jämfört med trafikljuset. Det rör sig om ett sänkt s.k. aktsamhetsavdrag för de räntor som används vid värderingen (4 kap. 17 §). Det sänkta avdraget medför högre räntenivåer vilket för tjänstepensionsföretag innebär en lättnad eftersom det leder till att företagen inte behöver lika mycket kapital för täcka sina åtaganden.

När det gäller värderingen av åtagandena är det, som nämns ovan, viktigt att den är rättvisande. När Finansinspektionen tog fram sina föreskrifter var en uppfattning som fördes fram att det är nödvändigt att beakta det totala kapitalbehovet till följd av solvensregleringen, dvs. värdet av åtagandena och det riskkänsliga kapitalkravet sammantaget. Om det görs betydande ändringar i de bestämmelser som styr värderingen av åtagandena uppstår frågan om den samlade regleringen är väl avvägd och om kapitalkravet har bestämts till rätt nivå. Det bör inte vara så att syftet med den nivå som har bestämts i lag för det riskkänsliga kapitalkravet inte i praktiken uppnås på grund av förändringar som rör hur åtagandena ska värderas.

I den uppföljning som nu görs finns det skäl att fästa särskild vikt vid det totala kapitalbehovet till följd av solvensregleringen, dvs. värdet av åtagandena och det riskkänsliga kapitalkravet sammantaget.

### *Uppföljning av kapitalkravet*

När hela regelverket för tjänstepensionsföretag nu finns på plats, dvs. även de tekniska beräkningsbestämmelser som finns i föreskrifter på lägre nivå än lag, finns det förutsättningar för att följa upp hur det nya regelverket förhåller sig till trafikljusmodellen.

Det är företagen själva som måste räkna på effekterna av den nya regleringen. Under december 2019 har därför dataunderlag från företagen samlats in och sammanställs av Finansinspektionen. Det rör sig om beräkningar från utvalda livförsäkringsföretag och tjänstepensionskassor som kan sägas vara representativa för den svenska tjänstepensionssektorn. Beräkningarna har gjorts per den 30 september 2019, vilket var den senaste tillgängliga trafikljusrapporteringen när uppgifterna begärdes in.

En fördel med att beräkningarna gjorts med avseende på denna tidpunkt är att uppföljningen därmed beskriver en ekonomisk situation då många marknadsräntor var negativa.

Enligt resultatet av uppföljningen minskar det sammantagna kapitalbehovet för traditionell tjänstepensionsförsäkring med 2,0 procent enligt den nya regleringen jämfört med trafikljuset. Om man ser till kapitalkrav och värdering var för sig, så ökar kapitalkravet med 0,8 procent och åtagandena minskar med 2,8 procent. Sammantaget innebär detta alltså en sänkning av det totala kapitalbehovet till följd av solvensregleringen med 2,0 procent jämfört med trafikljuset. Det sammantagna kapitalbehovet sjunker både för tjänstepensionskassorna och för de livförsäkringsföretag som omfattats av datainsamlingen. Minskningen är något större för livförsäkringsföretagens del jämfört med hur effekterna blir för tjänstepensionskassorna.

Som nämns ovan ska en förändring som rör hur den långsiktiga jämviktsräntan beräknas fasas in under en sexårsperiod. Vilka förändringar som detta leder till beror på hur marknadsräntorna utvecklas framöver. Det är av intresse att utvärdera vilka konsekvenser som kan tänkas uppstå om marknadsräntorna fortsätter att vara låga och hur resultatet i så fall kan se ut när förändringarna fasats in fullt ut.

Finansinspektionen har därför ombetts att analysera dessa frågor, vilket har gjorts med samma dataunderlag som i den nyss gjorda jämförelsen. Det enda som ändrats vid denna alternativa beräkning är att den gjorts med en lägre långsiktig jämviktsränta (3,4 procent) än den som ska tillämpas i dag (4,2 procent). Den lägre jämviktsräntan kan sägas representera ett ogynnsamt scenario när alla delar av solvensregleringen har fasats in fullt ut.

Enligt Finansinspektionens beräkningar ökar det sammantagna kapitalbehovet för traditionell tjänstepensionsförsäkring i ett sådant ogynnsamt scenario med 1,8 procent jämfört med trafikljuset. Om man ser till kapitalkrav och värdering av försäkringsåtaganden var för sig, så ökar kapitalkravet med 1,3 procent och värderingen av åtagandena med 2,0 procent. Sammantaget innebär detta alltså en ökning av det totala kapitalbehovet till följd av solvensregleringen med 1,8 procent jämfört med trafikljuset.

Sammantaget ger datainsamlingen och Finansinspektionens beräkningar stöd för att kapitalbehovet till följd av solvensregleringen ligger på en nivå som är mycket nära nivån i trafikljuset. Det handlar om förändringar om mindre än ett par procent jämfört med trafikljuset.

### *Skyddsnivån bör vara oförändrad*

Den nya uppföljning som gjorts inom ramen för översynen bekräftar således att nivån för det buffertkapital som krävs enligt det nya regelverket motsvarar nivån i trafikljuset. De avvikelser som förekommer är i sammanhanget små. Resultatet är i linje med de analyser som tidigare gjorts.

Som nämns ovan är det inte möjligt att uppnå en exakt överensstämmelse med trafikljuset, men skyddet i den nya regleringen får anses motsvara skyddet i trafikljuset. Det finns därför inte skäl att föreslå någon ändring av skyddsnivån för det riskkänsliga kapitalkravet i lagen om tjänstepensionsföretag (den konfidensnivå som anges i 8 kap. 1 § LTF). Skyddsnivån i det riskkänsliga kapitalkravet får anses ändamålsenlig.

En aspekt som bör kommenteras är att det inte är givet att det riskkänsliga kapitalkravet i alla marknadslägen och situationer kommer att medföra samma kapitalbehov som trafikljuset. Detta är inte möjligt att uppnå eftersom det är fråga om två olika och separata beräkningsmodeller. Det har emellertid inte identifierats någon aspekt som kan leda till att det uppstår några avvikelser av betydelse. Om det ändå skulle uppstå något större avvikelser från tid till annan får dessa som utgångspunkt accepteras, eftersom övergången till en ny modell nu får anses avklarad. Alla analyser som hittills gjorts indikerar att det riskkänsliga kapitalkravet ger ett skydd som motsvarar trafikljuset.

### *Det är viktigt med stabilitet*

De berörda företagen och andra intressenter bör kunna förlita sig på att den nya regleringen vilar på stabil grund. Samtidigt är det en fördel att det även framöver finns möjlighet att göra anpassningar, t.ex. om det uppstår oväntade och allvarliga marknadshändelser av ett sådant slag att det är lämpligt med vissa tillfälliga lättnader i regleringen. Det bör nämnas att motsvarande lättnader också kan uppnås i tillsynen genom att situationen på ett lämpligt sätt vägs in när företagens åtgärdsplaner bedöms och tidsfristerna för att återställa brister i uppfyllelsen av kapitalkravet övervägs.

Med de anpassningar som gjorts är skyddet i det riskkänsliga kapitalkravet på en lämplig nivå sett till samhällets ansvar för tjänstepensionerna och behovet av att skapa förutsättningar för tjänstepensionsföretagen att ge god avkastning. Det är visserligen ofrånkomligt att det finns olika uppfattningar om vilket skydd som är lämpligt (jfr prop. 2018/19:158 s. 313–322). Samtidigt torde det finnas en bred uppslutning kring att skyddet nu är väl avvägt. Detta är i sig en omständighet som medför att den nya regleringen vilar på en stabil grund.

Som nämns ovan har en översyn av Solvens II-regelverket inletts på EU-nivå där en fråga som behandlas är om det ska finnas ett golv i beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk. Det är lämpligt att en diskussion om eventuella ändringar för tjänstepensionsföretagens del förs först när det står klart vilka lärdomar som kan dras från debatten på EU-nivå. Eftersom det nu har skapats en särskild sektorsreglering för den svenska tjänstepensionsmarknaden är det inte självklart att förändringar som görs i Solvens II-regelverket ska genomföras på motsvarande sätt för tjänstepensionsföretag. När det gäller negativa räntor är det emellertid uppenbart att detta är en risk som även tjänstepensionsföretag har att förhålla sig till. Överväganden kring detta bör ske först i samband med en ny översyn som ligger några år framåt i tiden.

I Finansinspektionens uppdrag ingår att följa hur företag som står under inspektionens tillsyn påverkas av det rådande marknadsläget. För närvarande är räntorna mycket låga, samtidigt som det också förekommer osäkerhet kring marknadsutvecklingen till följd av spridningen av det nya coronaviruset. När det gäller just låga marknadsräntor är detta till nackdel för företag som meddelar tjänstepensionspensionsförsäkringar. Det beror i huvudsak på att låga räntor gör det svårt för företagen att uppnå tillräcklig avkastning på investerade premier.

Det är i första hand varje företags ansvar att beakta alla risker som kan identifieras till följd av det marknadsläge som råder vid varje given

tidpunkt. Inte minst är detta en central aspekt av företagsstyrningen. Men det är givetvis också viktigt att följa utvecklingen ur såväl ett samhällsperspektiv som ett kundskyddsperspektiv, vilket Finansinspektionen har ett särskilt ansvar för. Om det skulle uppstå behov av att överväga ändringar i solvensregleringen för tjänstepensionsföretag till följd av den ekonomiska utvecklingen eller företagets anpassning till marknadsläget är det påkallat att Finansinspektionen uppmärksammar regeringen på detta.

#### *Beredskap att göra ytterligare justeringar om det visar sig nödvändigt*

Även om den totala skyddsnivån nu får anses väl avvägd är det viktigt att kapitalkraven för de undergrupper som ingår i kapitalkravet är riktigt utformade (8 kap. 3–6 §§ LTF). Som exempel på en undergrupp kan nämnas kapitalkravet för aktiekursrisk som främst tar sikte på hur stor nedgång på aktiemarknaden som ett tjänstepensionsföretag ska ta höjd för.

Kapitalkravet för respektive undergrupp är något som ska bestämmas utifrån den skyddsnivå som fastställs i lagen om tjänstepensionsföretag. Problemet är att det i praktiken inte finns något fullständigt dataunderlag för bedömningen när det gäller sådana allvarliga marknadshändelser som det riskkänsliga kapitalkravet ska säkerställa att företagen klarar av. Det innebär att det måste göras expertbedömningar där en analys av det dataunderlag som finns att tillgå utgör underlag. Kompetens för att göra den typen av bedömningar finns hos Finansinspektionen.

Inget kapitalkrav fångar upp samtliga risker som förekommer i en finansiell verksamhet på ett fullständigt sätt. Riskerna kan bara uppskattas med en tillfredsställande grad av säkerhet. Det är sådana uppskattningar som ligger till grund för hur det riskkänsliga kapitalkravet är utformat. Det får accepteras att riskmätningen inte kan göras på ett exakt sätt.

Inom ramen för översynen har det inte framkommit att beräkningarna är bristfälliga för någon undergrupp som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet. Om det skulle visa sig att det finns dataunderlag eller annat material, t.ex. oberoende expertbedömningar, som ger tydligt stöd för att någon del av det riskkänsliga kapitalkravet är bristfälligt utformat, finns det anledning att återkomma med förslag till justeringar. I första hand är detta en fråga för Finansinspektionen. Det bör dock ytterst finnas en beredskap hos regeringen att säkerställa att det riskkänsliga kapitalkravet är ändamålsenligt utformat genom att vid behov göra (nödvändiga) förordningsändringar.

## 4.2 Kapitalkrav för infrastrukturinvesteringar

**Promemorians förslag:** Det kapitalkrav för marknadsrisk som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet ska innefatta en undergrupp för den risk som hänförs till godkända infrastrukturinvesteringar.

Samhällsintresset av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar.

## Skälen för promemorians förslag

### *Riksdagens tillkännagivande*

I riksdagens tillkännagivande om solvensregleringen anges att regleringen alltid måste utgå från de långsiktiga investeringsperspektiv som kännetecknar den verksamhet som kommer att drivas av tjänstepensionsföretag (bet. 2019/20:FiU12 s. 22, rskr. 2019/20:27).

Tjänstepensionsföretag har möjlighet att göra investeringar i långsiktiga tillgångsslag som infrastruktur. Som beskrivs i avsnitt 4.1 finns det inte anledning att ändra skyddsnivån i det riskkänsliga kapitalkravet. Den översyn som gjorts ger stöd för att nivån på det buffertkapital som regleringen ställer krav på sammantaget är väl avvägd. Det bör dock övervägas ändringar när det gäller vilka incitament som det riskkänsliga kapitalkravet ger för vissa investeringar i infrastruktur.

### *Kapitalkrav för godkända infrastrukturinvesteringar*

Ett tjänstepensionsföretag kan investera i infrastruktur genom aktieinnehav eller genom att ett tjänstepensionsföretag köper räntebärande tillgångar av en aktör som tillhandahåller infrastrukturen. Oavsett på vilket sätt investeringen görs så medför investeringar i infrastruktur att företaget tar på sig en investeringsrisk. I likhet med vad som gäller för andra investeringar ska riskerna fångas upp i kapitalkravet så att det säkerställs att företag som gör sådana investeringar har en lämplig buffert.

I lagen om tjänstepensionsföretag behandlas infrastrukturinvesteringar inte som en egen kategori. I stället beräknas kapitalkravet för de risker som investeringarna för med sig inom en eller flera av de uppräknade undergrupperna, t.ex. aktieprisrisk, ränteskillnadsrisk eller fastighetsprisrisk (8 kap. 3 §). Anledningen till att infrastrukturinvesteringar inte är en egen undergrupp är främst att de risker som just sådana investeringar för med sig hittills varit begränsade i förhållande till de samlade riskerna. Detta beror i sin tur på att investeringarna utgjort en förhållandevis liten andel av företagens samlade investeringar (prop. 2018/19:158 s. 327).

När frågan behandlades i förarbetena konstaterade regeringen att det inte har något större egenvärde att det bestäms i lag att vissa investeringsslag ska ingå vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Kapitalkravet ska ges en utformning så att väsentliga risker fångas upp. Regeringen uttalade samtidigt att det är ett samhällsintresse att det finns goda möjligheter till finansiering av investeringar i infrastruktur, inte minst i ljuset av den pågående omställningen till ett hållbart samhälle. Infrastrukturinvesteringar kan många gånger matcha de långa åtagandena hos tjänstepensionsföretag väl och bidra till en god riskspridning. Sammantaget ansåg regeringen att det fanns skäl att särskilt överväga hur risker som är förknippade med investeringar i infrastruktur bör hanteras vid den närmare utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet som görs i föreskrifter på lägre nivå än lag (samma prop.).

I Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:21) om tjänstepensionsföretag finns särskilda bestämmelser om hur kapitalkravet för infrastrukturinvesteringar ska beräknas. Bestämmelserna utgår ifrån en motsvarande reglering i Solvens II-regelverket. Detta gäller bl.a. den definition av infrastruktur tillgångar som görs i föreskrifterna (7 kap. 2 § 3). Definitionen hänvisar till en motsvarande definition i Solvens II-regel-

verket och i den anges att infrastruktur tillgångar är fysiska tillgångar, strukturer eller anläggningar, system eller nätverk som tillhandahåller eller stödjer viktiga offentliga tjänster. Definitionen pekar alltså inte ut någon särskilt relevant sektor, som t.ex. produktion eller distribution av energi eller transportsektorn. Vilket område som investeringen görs på saknar alltså betydelse. Det är dock inte alla former av infrastruktur i vid mening som avses utan det ska vara fråga om en investering som tillhandahåller eller ger stöd åt någon viktig offentlig tjänst.

Enligt Finansinspektionens föreskrifter är det bara vissa infrastrukturinvesteringar som omfattas av lägre kapitalkrav. Även detta överensstämmer med motsvarande regler i Solvens II-regelverket. En godkänd infrastrukturinvestering är en investering som ges lägre kapitalkrav. En sådan ska uppfylla ett antal kriterier som syftar till att säkerställa att den är förknippad med lägre risk, vilket även är det som motiverar att kapitalkravet sänks. Ett centralt kriterium för att en investering ska ges lägre kapitalkrav är att de kassaflöden som den genererar ska vara förutsägbara (7 kap. 28 § 2 och 7). Varje företag som gör en infrastrukturinvestering ska bedöma om den uppfyller de kriterier som anges i inspektionens föreskrifter. Det finns alltså inte något krav på tillstånd för att investeringen ska föra med sig ett lägre kapitalkrav.

Ett tjänstepensionsföretag kan göra investeringen antingen som viss typ av aktieinvestering (benämnd typ C-tillgång) eller i form av räntebärande tillgångar. Om det fråga om en aktierelaterad investering, investerar tjänstepensionsföretaget självt eller tillsammans med andra aktörer genom ägande i en infrastrukturenhet som tillhandahåller själva infrastrukturen. Om investeringen uppfyller alla kriterier för att vara en godkänd infrastrukturinvestering beräknas kapitalkravet för investeringen enligt det kapitalkrav som gäller för fastighetsprisrisk. Detta innebär att tjänstepensionsföretaget ska ta höjd för att marknadsvärdet av investeringen kan sjunka med 25 procent på ett år, vilket är en lättnad eftersom företaget i annat fall hade behövt ta höjd för en nedgång med 45 procent på ett år (7 kap. 17, 18 och 30 §§).

En investering i form av räntebärande tillgångar innebär att tjänstepensionsföretaget investerar i obligationer som ges ut av infrastrukturenheten. I ett sådant fall beräknas kapitalkravet för s.k. ränteskillnadsrisk med en riskvikt på 70 procent. Den exponering för risk som investeringen för med sig ska alltså bara beaktas till 70 procent av marknadsvärdet, vilket även det innebär en lättnad (7 kap. 22 och 29 §§).

Sammanfattningsvis innebär den befintliga regleringen att godkända infrastrukturinvesteringar får lägre kapitalkrav. Detta skapar incitament för tjänstepensionsföretag att göra sådana investeringar. För att en investering ska få lägre kapitalkrav behöver den uppfylla ett antal kriterier som syftar till att säkerställa att den är förknippad med lägre risk.

### *Incitamenten för infrastrukturinvesteringarna bör förbättras*

Aktierelaterade investeringar i infrastruktur får således det kapitalkrav som gäller för fastighetsprisrisk ifall investeringen uppfyller de kriterier som anges i Finansinspektionens föreskrifter. Den bakomliggande tanken med denna behandling är att en investering som klassificeras som en godkänd infrastrukturinvestering ska ha förutsägbara kassaflöden, vilket ock-

så i allmänhet gäller för fastighetsinvesteringar. Båda investeringsslagen är i allmänhet långsiktiga till sin karaktär. Likheter är av ett sådant slag att det finns anledning att utgå från att riskerna uppskattas på ett tillfredsställande sätt med den utformning som kapitalkravet har i dag.

Det finns vissa skillnader mellan de risker som investeringar i fastigheter och infrastruktur för med sig, men dessa bedöms inte medföra att kapitalkravet är bristfälligt utformat. Bland dessa kan nämnas att det kan vara svårare att bedöma marknadsvärdet av en infrastrukturinvestering vid varje tidpunkt eftersom det är ovanligt att det görs många motsvarande köp och försäljningar av infrastruktur. Det kan vara svårare att avsluta investeringen än vad det är att avyttra en fastighet. Infrastrukturinvesteringar kan också vara förknippade med vissa särskilda risker på grund av kopplingen till en viktig offentlig tjänst.

Det har inte getts in något underlag som ger stöd för att det finns brister i hur kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar är utformat i dag. När det gäller kapitalkrav för godkända infrastrukturinvesteringar finns det emellertid särskilda svårigheter att ta fram underlag som visar vilken nivå som bäst kan anses överensstämma med den skyddsnivå som bestäms i lagen om tjänstepensionsföretag. Det är därför en mer öppen fråga om vilket kapitalkrav som är det riktiga. Detta innebär i sin tur att det finns ett större utrymme att väga in samhällsintresset av att vissa investeringar blir av. Det går att avvika något från den nivå som uppfattas som den bästa uppskattningen utifrån ett riskmåtningsperspektiv utan att detta kan sägas vara oförenligt med hur det risk känsliga kapitalkravet är uppbyggt i dag. Sådana överväganden kan göras för tillgångsslag som utgör en förhållandevis liten andel av företagets portföljer.

Som regeringen tidigare konstaterat är det ett samhällsintresse att det finns goda möjligheter till finansiering av investeringar i infrastruktur, inte minst i ljuset av den pågående omställningen till ett hållbart samhälle (prop. 2018/19:158 s. 327). Sådana investeringar kan givetvis finansieras på olika sätt, men med tanke på utmaningen att ställa om till ett hållbart samhälle – inte minst i ett globalt perspektiv – är det givet att tjänstepensionsföretagen har en viktig roll att spela. Incitamenten bör förbättras ytterligare ifall detta kan ske utan att skyddet för de nuvarande och framtida pensionärerna påverkas.

Enligt Finansinspektionen har infrastrukturinvesteringar hittills – enligt tillgängliga uppgifter – utgjort en förhållandevis liten andel av de samlade investeringarna hos företag som driver tjänstepensionsverksamhet (Finansinspektionens rapport Förslag till kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag av den 1 september 2017 [dnr 17-4640] s. 43 och 48). När investeringarna är förhållandevis begränsade går det att ytterligare förbättra incitamenten utan att det har någon stor betydelse för det totala kapitalkravet. Incitamenten ska givetvis vara riktiga för varje enskilt företag, men vilken nivå som är den rätta är, som nämns ovan, svårt att bestämma med precision. Eftersom aktierelaterade infrastrukturinvesteringar är en förhållandevis liten andel av företagets samlade investeringar finns det anledning att ge ytterligare vikt åt samhällsintresset av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd. Detta kan dock komma att omprövas och bli föremål för ytterligare analys om infrastrukturinvesteringar på längre sikt skulle komma att uppgå till en väsentligt större andel av företagets samlade investeringar.

De grundläggande bestämmelserna för hur det riskkänsliga kapitalkravet är utformat finns i lagen om tjänstepensionsföretag (8 kap.). När det nu finns anledning att ytterligare förbättra incitamenten för vissa aktierelaterade infrastrukturinvesteringar finns det skäl att ta in allmänna bestämmelser i lagen som ger stöd för sådana överväganden. Detta bör ske genom att det kapitalkrav för marknadsrisk som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet kompletteras med en undergrupp för risk som hänför sig till godkända infrastrukturinvesteringar. En bestämmelse bör också tas in som anger att samhällsintresset ska beaktas av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd när kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar beräknas.

#### *Den närmare utformningen bör ske i föreskrifter på lägre nivå än lag*

De närmare detaljerna kring omfattningen och utformningen av särregleringen för infrastrukturinvesteringar bör bli föremål för ytterligare analys. Detta är frågor som är av sådan teknisk karaktär att de bör hanteras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Det bör dock framhållas att avsikten är att incitamenten för de aktuella investeringarna ska förbättras utan att det samtidigt uppstår behov av att höja kapitalkravet i andra delar för att skyddet sammantaget ska vara väl avvägt.

Ett tänkbart sätt att förbättra incitamenten för tjänstepensionsföretag som gör aktierelaterade investeringar i infrastruktur är att ändra regleringen så att dessa tjänstepensionsföretag bör ta höjd för en nedgång på 20 procent av värdet av investeringen i stället för 25 procent, enligt nuvarande regler. En preliminär analys som gjorts inom ramen för översynen ger stöd för att en åtgärd i den storleksordningen skulle ge förbättrade incitament samtidigt som det samlade kapitalkravet bara förändras marginellt. Detta gäller i vart fall om godkända infrastrukturinvesteringar fortsätter att utgöra en förhållandevis begränsad andel av de samlade investeringarna. En ändring i den storleksordningen torde kunna göras utan att det uppstår behov av att anpassa kapitalkravet i skärpande riktning i någon annan del för att det sammantagna kapitalkravet ska ge ett ändamålsenligt skydd. Tekniskt sett innebär detta att den befintliga regleringen lämnas oförändrad i sak med undantag för sänkningen av den s.k. stressnivån (den nedgång av marknadsvärdet som företaget ska beakta).

Ett annat tänkbart sätt att hantera frågan är att utforma kapitalkravsregleringen så att marknadsvärdet av infrastrukturinvesteringar inte ska anses variera med marknadsvärdet av andra tillgångsslag (riskerna antas vara okorrelerade). Enligt den analys som gjorts inom ramen för översynen riskerar en sådan åtgärd emellertid att leda till en så stor sänkning av det samlade kapitalkravet att åtgärden skulle kräva anpassningar i andra delar för att kapitalkravet sammantaget ska ge ett ändamålsenligt skydd. Att bara ändra regleringen så att man fullt ut bortser från samvariation med andra tillgångsslag framstår därför inte som en lämplig åtgärd. Det kan dock vara så att ändringar som tar sikte på hur infrastruktur tillgångar samvarierar med andra tillgångsslag i slutändan visar sig vara en lämplig metod för att uppnå förbättrade incitament för infrastrukturinvesteringar.

Sammanfattningsvis bör incitamenten för aktierelaterade infrastrukturinvesteringar förbättras. Det bör dock ske på ett sådant sätt att det inte finns anledning att höja kapitalkravet i andra delar för att skyddet sammantaget



ska vara väl avvägt. Dessa frågor bör bli föremål för ytterligare analys och regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela sådana föreskrifter med stöd av det bemyndigande som finns i lagen om tjänstepensionsföretag om hur det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas (8 kap. 16 § 1).

Det bör tilläggas att det finns anledning att se över de befintliga föreskrifterna så att det säkerställs att lättnader i kapitalkravet för infrastrukturinvesteringar bara omfattar investeringar som uppfyller grundläggande krav på miljömässig hållbarhet. Investeringarna bör i vart fall inte försvåra möjligheterna att nå de hållbarhetsmål som satts upp, inte minst eftersom detta torde innebära att de är förknippade med ökad risk till följd av omställningen till ett hållbart samhälle. De närmare kriterierna för miljömässig hållbarhet bör i likhet med andra detaljer som rör beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet framgå av föreskrifter på lägre nivå än lag.

### 4.3 Investeringar på reglerade marknader

**Promemorians förslag:** Bestämmelsen om hur ett tjänstepensionsföretags tillgångar till övervägande del ska investeras ska utvidgas till att även omfatta investeringar på marknader utanför EES som motsvarar reglerade marknader.

Kravet på att investeringar i onoterade tillgångar ska hållas på akt-samma nivåer ska inte omfatta finansiella instrument och andra tillgångar som är föremål för handel på marknadsplatser utanför EES som motsvarar en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform.

#### Skälen för promemorians förslag

##### *Riksdagens tillkännagivande*

Utöver de frågor som behandlas i avsnitten 4.1 och 4.2 omfattar riksdagens första tillkännagivande om solvensregleringen vissa frågor om de bestämmelser som rör företagets möjligheter att investera i olika tillgångsslag. I tillkännagivandet anges att det finns en risk för lägre pensionsnivåer om det införs omotiverade begränsningar i fråga om vilka marknader tjänstepensionsföretag kan investera på. Det betonas att det är angeläget att denna fråga analyseras mer för att undvika att kraven för tjänstepensionsföretag blir alltför långtgående (bet. 2019/20:FiU12 s. 22, rskr. 2019/20:27).

##### *Investeringar på reglerade marknader*

Solvensregleringen är utformad på ett sådant sätt att det finns förhållandevis få begränsningar för hur ett tjänstepensionsföretag får investera sina tillgångar. Det finns samtidigt ett riskkänsligt kapitalkrav som är avsett att fanga upp väsentliga risker till följd av investeringarna.

Det finns emellertid vissa begränsningar som har sin grund i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt lagen om tjänstepensionsföretag gäller som övergripande princip att ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska

investeras på ett aktsamt sätt (6 kap. 1 §). Denna övergripande princip kompletteras av vissa mer preciserade investeringsbestämmelser.

Den fråga som behandlas i detta avsnitt har sin grund i sådana mer preciserade regler i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt direktivet ska tillgångarna till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer (artikel 19.1 d). Detta motsvarades av en likalydande reglering i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet, artikel 18.1 c).

Regleringen har genomförts i svensk rätt genom bestämmelser i lagen om tjänstepensionsföretag som anger att ett tjänstepensionsföretags tillgångar till övervägande del ska investeras på reglerade marknader och att investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer (6 kap. 6 §).

Det problem som uppmärksammas i översynen har samband med att andra tjänstepensionsdirektivet innehåller en definition av reglerad marknad (artikel 6.14). Definitionen är ny i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet. Förenklat uttryckt innebär definitionen att en reglerad marknad är en handelsplats inom EES. Den nya definitionen har tagits in i lagen om tjänstepensionsföretag (1 kap. 5 § 10). Sammantaget innebär bestämmelserna en geografisk begränsning på så sätt att ett tjänstepensionsföretag till övervägande del ska investera sina tillgångar på vissa marknader inom EES.

*Ett tjänstepensionsföretag bör få beakta investeringar på marknadsplatser utanför EES som motsvarar reglerade marknader, MTF-plattformar och OTF-plattformar*

Flera svenska företag som driver tjänstepensionsverksamhet har i hög grad utnyttjat möjligheterna att göra investeringar på marknader i olika länder inom och utom EES. Det är därför fullt möjligt att den ovan nämnda begränsningen till EES i lagen om tjänstepensionsföretag är av ett sådant slag att ett eller flera företag skulle avstå från att ombilda sig till tjänstepensionsföretag om begränsningen kvarstår.

Det förhållandet att investeringar sprids på olika marknader har betydelse för företagen på flera sätt, bl.a. genom att det kan förbättra möjligheterna för stora tjänstepensionsföretag att köpa och sälja tillgångar utan att detta får någon större inverkan på tillgångspriserna. Att investeringarna sprids på olika marknader är också något som är till fördel för de nuvarande och framtida pensionärerna eftersom det bidrar till att minska riskerna med bibehållen möjlighet till god avkastning (diversifiering). I sak finns det därför inte skäl att behålla den aktuella begränsningen.

Det finns flera omständigheter som talar för att den nya definitionen i andra tjänstepensionsdirektivet inte bör ges den betydelse som den fått vid det svenska genomförandet av direktivet. Som nämns ovan innehöll även första tjänstepensionsdirektivet en likalydande reglering om investeringar på reglerade marknader. Det direktivet saknade dock en definition av reglerad marknad. En sådan fanns emellertid i Europaparlamentets och

rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring (konsoliderade livförsäkringsdirektivet). Det är sannolikt att den nu berörda regeln i första tjänstepensionsdirektivet bör uppfattas på ett sätt som är förenligt med konsoliderade livförsäkringsdirektivet. I det direktivet definierades reglerade marknader på ett sådant sätt att dessa även innefattade marknader i tredjeland, dvs. marknader utanför EES (artikel 1.1 m). Även Solvens II-direktivet innehåller en liknande definition som innefattar marknader utanför EES (artikel 13.22). Det kan noteras att regleringen därför är mindre restriktiv för försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket (jfr prop. 2015/16:9 s. 579).

Mot denna bakgrund skulle det vara en betydande förändring om avsikten med den nya definitionen i andra tjänstepensionsdirektivet varit att förändra rättsläget så att en geografisk begränsning införs i den nu aktuella regleringen. Det kan förutsättas att detta i så fall skulle ha beskrivits på ett tydligt sätt i skälen i direktivet. Det kan konstateras att sådana överväganden helt saknas i direktivet. Tvärtom finns det uttryckligt stöd i skälen till direktivet för att tjänstepensionsinstitut ska ha möjlighet att utnyttja fördelarna med internationell diversifiering (skäl 48).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns vissa nya begränsningar för medlemsstaternas möjligheter att ha kvantitativa begränsningar för tjänstepensionsinstitutens investeringar, som alltså syftar till att öka institutens möjligheter att sprida sina investeringar på olika marknader och i skilda tillgångsslag. Dessa begränsningar för medlemsstaterna är utformade på ett sådant sätt att de innehåller regler som tar sikte på reglerade marknader. En rimlig slutsats är att den nya definitionen föranletts av dessa nya regler.

När det gäller den nu aktuella investeringsbegränsningen är det sannolikt så att den infördes i första tjänstepensionsdirektivet för att förtydliga och precisera aktsamhetsprincipen i fråga om investeringar i tillgångar som inte är likvida, t.ex. investeringar i onoterade aktier och fastighetsinvesteringar (jfr skäl 33). Regleringen har förts över till andra tjänstepensionsdirektivet utan ändringar. Det finns inget som talar för att avsikten varit att ge den ett annat innehåll genom andra tjänstepensionsdirektivets nya definition av reglerad marknad.

Det kan också konstateras att alla medlemsstater inte förefaller ha uppfattat att de nu aktuella reglerna i direktivet måste genomföras på det sätt som har skett i svensk rätt. I såväl Tyskland som Frankrike finns det inte några regler som motsvarar dem som införts i svensk rätt och som alltså innebär en geografisk begränsning i den nu aktuella investeringsbestämmelsen. Det finns visserligen anledning att notera att frågan inte är lika aktuell i dessa medlemsstater eftersom de har kvar vissa kvantitativa begränsningar för institutens investeringar, som medför skarpare begränsningar än de som gäller för tjänstepensionsföretag. Det har emellertid visst intresse att inte samtliga medlemsstater har infört just de begränsningar som för närvarande gäller enligt svensk rätt.

Sammantaget finns det avgörande skäl att fästa vikt vid ändamålet med den nu aktuella regleringen i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt en sådan tolkning ska den nya definitionen i direktivet inte ges den betydelse som den fått vid det svenska genomförandet. Den nu aktuella bestämmelsen i lagen om tjänstepensionsföretag bör därför ändras på så sätt att ett tjänstepensionsföretag även får möjlighet att beakta investeringar på marknader utanför EES som motsvarar reglerade marknader.

Motsvarande ändring bör göras även i den andra meningen i bestämmelsen som anger att vissa investeringar ska hållas på aktsamma nivåer (6 kap. 6 §). Det bör således vara investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform *eller motsvarande marknadsplatser utanför EES* som ska hållas på aktsamma nivåer. I andra tjänstepensionsdirektivet används uttrycket reglerade finansmarknader i motsvarande regel. Vad som ska avses med reglerad finansmarknad anges, till skillnad från reglerad marknad, inte i någon definition i andra tjänstepensionsdirektivet. Regeringen har tidigare bedömt att s.k. multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) och organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar) bör omfattas (prop. 2018/19:158 s. 266). Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning i den frågan, men i likhet med det som föreslås för reglerade marknader bör den geografiska begränsningen till EES utmönstras.

## 5 Avtalsfrihet i fråga om den information som lämnas vid kollektivavtalad tjänstepension

### 5.1 Tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag

**Promemorians förslag:** När tjänstepension tryggas genom kollektivavtalsgrundad tjänstepensionsförsäkring som meddelas av ett tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsförsäkringen följer av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation, ska kollektivavtalsparterna få avtala om

1. vilken information som ska lämnas, och
2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.

Avtalsfriheten ska också omfatta skyldigheten att lämna ett pensionsbesked och att lämna information vid distribution av tjänstepensionsförsäkringar.

### Skälen för promemorians förslag

#### *Riksdagens tillkännagivande*

Det andra tillkännagivandet rör information. I tillkännagivandet anges att den nuvarande ordningen, där arbetsmarknadens parter tar ett stort ansvar för lämnandet av information till företag och enskilda, inte bör rubbas i den nya regleringen. Den avtalsfrihet som finns på tjänstepensionsområdet för arbetsmarknadens parter bör komma till tydligt uttryck. Avtalsfrihet bör råda när det gäller informationskraven enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag och enligt lagen om försäkringsdistribution. Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag till lagbestämmelser av denna innebörd (bet. 2019/20:FiU12 s. 22 f., rskr. 2019/20:27).

### *Tjänstepension som tryggas av försäkringsföretag*

Det finns flera olika former för tryggnad av tjänstepension (se prop. 2018/19:158 s. 170–177). En av dessa tryggnadformer är försäkring. Inom denna del av tjänstepensionsområdet, där tjänstepension vanligtvis tryggas av försäkringsföretag, finns det flera regelverk med bestämmelser om information. Bestämmelser om information finns i försäkringsrörelselagen (2010:2043), försäkringsavtalslagen (2005:104), förkortad FAL, och lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, förkortad LFD. I vissa fall kompletteras generella lagbestämmelserna med myndighetsföreskrifter och allmänna råd, se t.ex. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension, i det följande benämnd FFFS 2011:39, och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:10) om försäkringsdistribution.

För kollektivavtalad tjänstepension finns det inom detta tjänstepensionsområde en avtalsfrihet för kollektivavtalsparterna i fråga om informationslämnande. Detta innebär att om den kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringen följer av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation, får avtalsparterna avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas och av vem den ska lämnas. När det gäller andra kollektivavtalsgrundade försäkringar eller gruppförsäkringar får försäkringsföretagen avtala med kollektivavtalsparterna eller andra som kan anses företräda försäkringstagarna om vilken information som ska lämnas och hur och av vem den ska lämnas (1 kap. 4 § FFFS 2011:39). Denna avtalsfrihet gäller endast för sådan tjänstepension som tryggas av försäkringsföretag (se 1 kap. 2 § första stycket 1 jämförd med andra stycket FFFS 2011:39). I försäkringsavtalslagen finns en motsvarande avtalsfrihet för kollektivavtalsgrundad försäkring (1 kap. 7 § 4).

### *Den nya regleringen för tjänstepensionsföretag*

Tjänstepensionsförsäkringar kan sedan den 15 december 2019 också tillhandahållas av tjänstepensionsföretag som har tillstånd enligt lagen om tjänstepensionsföretag (se prop. 2018/19:158 s. 183–186). Lagen om tjänstepensionsföretag genomför andra tjänstepensionsdirektivet. Den nya svenska institutstypen tjänstepensionsföretag är ett slags tjänstepensionsinstitut enligt det direktivet.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det flera bestämmelser om vilken information som ett tjänstepensionsinstitut ska lämna (artiklarna 36–44). De gäller vilken information som ska lämnas och till vem. Det finns även bestämmelser om hur denna information ska vara utformad. Ett av syftena med direktivet är även att säkerställa tillhandahållandet av information till pensionsplanernas medlemmar, dvs. de blivande pensionärerna (skäl 4). Vidare anges i skälen i direktivet att den nuvarande minimnivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare ska höjas (skäl 16).

Andra tjänstepensionsdirektivets informationsbestämmelser har i svensk rätt genomförts dels genom generella bestämmelser i lag, dels genom föreskrifter som har meddelats av Finansinspektionen (se samma prop. s. 419–425). I lagen om tjänstepensionsföretag anges att ett tjänstepensionsföretag ska lämna den information som behövs om företaget och

de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar till försäkrings- tagarna, de försäkrade, andra ersättningsberättigade och dem som erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring. Informationen ska vara anpassad efter försäkringarnas art och tydligt visa försäkringarnas villkor och värde- utveckling (4 kap. 2 § LTF). Denna generella bestämmelse kompletteras med detaljerade bestämmelser i Finansinspektionens föreskrifter (3 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2019:21] om tjänstepensionsverksamhet, i det följande benämnd FFFS 2019:21). I dessa anges bl.a. vilken information som ska lämnas innan en försäkring meddelas, när en försäkring har meddelats, inför pensioneringen och under utbetalningstiden.

Till skillnad från det som gäller för tjänstepension som tryggas av försäkringsföretag finns det inte någon avtalsfrihet för tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag. Kollektivavtalsparterna har i och med detta inte möjlighet att avtala om vilken information som ska lämnas när tjänstepension tryggas av tjänstepensionsföretag. De har inte heller möjlig- het att avtala om när, hur och av vem informationen ska lämnas. Den av- talsfrihet som finns inom tjänstepensionsområdet gäller därmed inte för tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag.

*Bör avtalsfrihet gälla även för informationslämnande vid sådan kollektivavtalad tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag?*

Ett tjänstepensionsföretag driver tjänstepensionsverksamhet som i sig är en form av försäkringsrörelse (se prop. 2018/19:158 s. 183–189). Detta innebär att såväl tjänstepensionsföretag som försäkringsföretag får till- handahålla tjänstepensionsförsäkringar (se samma prop. s. 192 f.).

En mycket betydande del av den tjänstepension som tryggas genom för- säkring har sin grund i kollektivavtal. Arbetsmarknadens parter förhandlar fram pensionsplaner och villkoren för tjänstepensionen bestäms då i kol- lektivavtalen. I vissa fall anges i kollektivavtalen vilka försäkringar som en arbetsgivare ska teckna för sina anställda.

Arbetsmarknadens parter har även inrättat livförsäkringsföretag som en- bart tryggar tjänstepension för en viss bestämd krets personer. Vidare har arbetsmarknadens parter tillsammans byggt upp en särskilt anpassad mo- dell för informationslämnande med hjälp av de s.k. administrationsbola- gen (valcentralerna), Fora för SAF-LO-planen och Collectum för ITP- planen. Systemet omfattar informationsinhämtande från de anslutna före- tagen, sammanställning av informationen och informationslämnande till såväl försäkringstagare som försäkrade, dvs. både arbetsgivare och arbetstagare.

Den angivna modellen har byggts upp utifrån den avtalsfrihet som finns för informationslämnande vid kollektivavtalsgrundad försäkring. Såvitt känt uppfyller informationen som lämnas genom valcentralerna med god marginal de krav på informationslämnande som gäller för försäkringsföre- tag.

Arbetsmarknadens parter spelar således en egen och självständig roll i förvaltningen av de svenska tjänstepensionerna. Detta gäller särskilt de försäkringsföretag som tryggar utfästelser enligt SAF-LO- och ITP-plan- en. I andra tjänstepensionsdirektivet anges att direktivet inte ska påverka den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänste-

pensionsinstituterna (artikel 20.2). Att arbetsmarknadens parter, genom valcentralerna, på egen hand tar ansvar för tjänstepensionsinstitutens informationslämnande torde således vara väl förenligt med bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet. Den särskilda modellen för informationslämnande torde även kunna bidra till att en tydlig och lämplig information lämnas till enskilda, till stöd för dem i deras beslut om sin pensionering, och säkerställa en hög grad av transparens under de olika faserna i en pensionsplan, dvs. tiden före anslutningen, medlemskapet inbegripet tiden före pensioneringen, och tiden efter pensioneringen (skäl 63 i direktivet).

Det finns även skäl att beakta hur informationshanteringen inom tjänstepensionsområdet påverkas om det inte skulle finnas någon avtalsfrihet för den information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna. Det finns då risk för att informationen som lämnas till enskilda skulle skilja sig åt utifrån det regelverk som tjänstepensionen tryggas inom, dvs. om företaget är ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag. Utifrån de försäkrades perspektiv bör informationen så långt som möjligt vara densamma, oavsett om den tryggas av ett tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag.

En avtalsfrihet även för sådan kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring som tryggas av tjänstepensionsföretag ger möjlighet till ett samordnat informationslämnande för all den tjänstepension som tryggas genom försäkring. Detta leder i förlängningen till att de som omfattas av ett pensionsåtagande kan få del av likvärdig information oavsett vilket regelverk som styr de företag som helt eller delvis tryggar tjänstepensionen.

Vidare bör en omvandling från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag som utgångspunkt endast innebära regeländringar i den mån det är berättigat sett till den nya och ändrade verksamheten, vilket är en verksamhet som huvudsakligen rör tjänstepensionsförsäkringar. Om det inte införs en avtalsfrihet som möjliggör informationslämnande genom valcentralerna så behöver tjänstepensionsföretagen bygga upp ett helt nytt system för informationshantering, eftersom de då som tjänstepensionsföretag måste lämna den information som anges dels i lagen om tjänstepensionsföretag, dels i de föreskrifter som Finansinspektionen har meddelat med stöd av bemyndigande i den lagen. Detta torde leda till ökade kostnader för företagen, utan någon motsvarande nytta för dem som ska få del av informationen, dvs. de nuvarande och framtida pensionärerna. En av fördelarna med valcentralerna är att informationen kan samordnas och att de som omfattas av ett pensionsåtagande i och med detta kan få del av information som är sammanhängande, aktuell, överblickbar och jämförbar över tiden.

På det civilrättsliga området finns det i dag en avtalsfrihet för kollektivavtalsgrundad försäkring, om försäkringen följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation (1 kap. 7 § 4 FAL). Denna avtalsfrihet gäller oavsett om tjänstepensionsförsäkringen tryggas av ett försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag (jfr samma prop. s. 478–480). Vid införandet av försäkringsavtalslagen framfördes som skäl för avtalsfrihet bl.a. följande. De viktigaste försäkringarna grundande på kollektivavtal tillkommer efter avtal på så hög organisationsnivå att man kan räkna med att de försäkrades intressen kommer att tillgodoses med tillräcklig sakkunskap. Ett tvingande skydd i lag bör visserligen gälla med tanke på försäkringarnas sociala betydelse. I

dessas fall får man dock utgå från att avsteg från lagen inte kommer att ske annat än när det finns tvingande skäl, såsom när det utgör en förutsättning för en smidig uppgörelse på arbetsmarknaden (prop. 2003/04:150 s. 143).

De skäl som framfördes för avtalsfriheten enligt försäkringsavtalslagen får anses relevanta även när det gäller informationslämnande vid kollektivavtalad tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag.

Det finns sammantaget skäl för att införa en avtalsfrihet för informationslämnandet om kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar som meddelas av tjänstepensionsföretag. En sådan avtalsfrihet bör utformas på i huvudsak samma sätt som motsvarande avtalsfrihet för kollektivavtalsgrundad försäkring som tryggas av försäkringsföretag (1 kap. 4 § FFFS 2011:39). Vid kollektivavtalsgrundad tjänstepensionsförsäkring som följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation, bör avtalsparterna således få avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas och av vem den ska lämnas. Av tydlighetsskäl bör det i lagen av tjänstepensionsföretag även anges att avtalsfriheten ska omfatta frågan om när information ska lämnas.

### *Pensionsbesked*

Som anges ovan finns det flera bestämmelser om informationslämnande i andra tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 36–44). Vissa av dessa rör pensionsbesked (artiklarna 38 och 39). De innebär att ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta ett särskilt dokument med viss grundläggande och individuell information för varje medlem. Det rör sig bl.a. om personuppgifter om medlemmen, uppgifter om tjänstepensionsinstitutets namn, kontaktadress och medlemmens pensionsplan samt information om intjänade rättigheter och kostnader för pensionsplanen (artikel 39.1).

I lagen om tjänstepensionsföretag finns det bestämmelser om pensionsbesked som motsvarar dem i direktivet. Ett tjänstepensionsföretag ska varje år lämna ett pensionsbesked till dem som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrade är berättigade till ersättning ur en tjänstepensionsförsäkring. Pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om de individuella förmånerna för den aktuella försäkringen och en upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig (4 kap. 3 § LTF).

Ett pensionsbesked är en del av den information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Det torde vara genom pensionsbeskedet, som ska lämnas årligen, som de försäkrade får den huvudsakliga informationen om sina pensionsförmåner. Också för tjänstepensionsföretagen torde pensionsbeskedet bli av central betydelse för hur information lämnas till de försäkrade och i praktiken vara det huvudsakliga sättet för informationslämnande.

Detta nära samspel mellan de allmänna bestämmelserna om informationslämnande och bestämmelserna om pensionsbesked, där pensionsbeskedet är en grundläggande del av tjänstepensionsföretagens informationsplikt, talar för att avtalsfriheten för kollektivavtalsparterna också bör omfatta skyldigheten att lämna ett pensionsbesked. En avtalsfrihet vid kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar bör därför även omfatta de pensionsbesked som ett tjänstepensionsföretag ska lämna enligt lagen om tjänstepensionsföretag (4 kap. 3 §). På så sätt kan det överlämnas åt kollektivavtalsparterna att själva avgöra om ett pensionsbesked är den lämp-



ligaste formen för att lämna information, eller om ett annat format kan anses mer lämpligt.

### *Information som ska lämnas vid distribution av kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar*

I lagen om försäkringsdistribution finns flera bestämmelser om informationslämnande. En försäkringsdistributör ska enligt den lagen lämna viss information till både kunden och den anställde (se bl.a. 5 kap. 1–9 och 17 §§). Vid distribution av kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar anses arbetsgivaren som försäkringsföretagets kund när det gäller krav- och behovsprövning samt lämnande av information (prop. 2017/18:216 s. 286–289). I lagen om tjänstepensionsföretag anges att lagen om försäkringsdistribution gäller för tjänstepensionsföretag (1 kap. 16 §).

Lagen om försäkringsdistribution infördes för att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution, i det följande benämnt försäkringsdistributionsdirektivet. Detta direktiv omfattar försäkringsförmedlars och försäkringsföretags distribution av försäkringar, oavsett om det rör sig om tjänstepensionsförsäkringar eller andra typer av försäkringar (samma prop. s. 141–143). Försäkringsdistributionsdirektivet omfattar inte tjänstepensionsinstitutens distribution av tjänstepensionsförsäkringar (jfr artikel 41.2). Det innebär att Sverige inte är skyldigt att tillämpa direktivets regler på tjänstepensionsföretag. I stället är det svenska nationella bestämmelser som anger att tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution (se prop. 2018/19:158 s. 638–647).

Den ovan angivna särskilda modellen för informationslämnande används även vid försäkringsdistribution och i vissa fall har administrationsbolagen (valcentralerna) även tillstånd att bedriva försäkringsförmedling (se bl.a. prop. 2017/18:216 s. 287 och prop. 2018/19:158 s. 644 f.). Annat har inte framkommit än att denna modell fungerar väl och att de försäkrade får del av den information som de behöver. Det torde även i fortsättningen vara så att de viktigaste försäkringarna grundande på kollektivavtal tillkommer efter avtal på så hög organisationsnivå att man kan räkna med att de försäkrades intressen kommer att tillgodoses med tillräcklig sakkunskap (se prop. 2003/04:150 s. 143). Det finns därför goda skäl för att införa avtalsfrihet även för det informationslämnande som sker i samband med distribution av kollektivavtalade försäkringar som meddelas av tjänstepensionsföretag. Detta bör ske genom en ändring i lagen om tjänstepensionsföretag eftersom det är i den lagen som det regleras vilka bestämmelser om försäkringsdistribution som gäller för tjänstepensionsföretag.

## 5.2 Tjänstepension som tryggas av pensionsstiftelser

**Promemorians förslag:** Vid kollektivavtalsgrundad tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse och som följer av en överenskomst mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation ska avtalsparterna få avtala om

1. vilken information som ska lämnas, och
2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.

Avtalsfriheten ska omfatta dels den information som en pensionsstiftelse ska lämna, dels den information som en arbetsgivare ska lämna, inbegripet pensionsbesked.

### Skälen för promemorians förslag

#### *Kollektivavtalsgrundad tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse*

Riksdagens tillkännagivande om information rör inte sådan information som ska lämnas när tjänstepension tryggas av en pensionsstiftelse (jfr bet. 2019/20:FiU12 s. 22 f.). Däremot har *Sveriges advokatsamfund* och *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* i ett annat lagstiftningsärende framhållit att en avtalsfrihet för informationslämnande vid kollektivavtalad tjänstepension även är av intresse för sådan tjänstepension som tryggas av pensionsstiftelser (se prop. 2019/20:138 s. 160 och 163).

På motsvarande sätt som för tjänstepension som tryggas genom försäkring, finns det krav på informationslämnande för tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse. För denna trygghandform infördes krav på informationslämnande redan vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2004/05:165 s. 146 och 152 f.). Dessa krav skärptes sedan vid genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet och då infördes det bl.a. bestämmelser om pensionsbesked (se prop. 2018/19:159 s. 103–113). De båda tjänstepensionsdirektivens bestämmelser gäller för pensionsstiftelser eftersom de anses vara tjänstepensionsinstitut i unionsrättslig mening.

Informationsbestämmelserna i lagen (1967:531) om trygghand av pensionsutfästelse m.m., i det följande benämnd trygghandelagen, överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i lagen om tjänstepensionsföretag (se prop. 2018/19:158 s. 419–428). Utgångspunkten är att den som omfattas av en pensionsutfästelse, med beaktande av pensionsplanens karaktär och den administrativa bördan för tjänstepensionsinstitut, ska ges tydlig och lämplig information till stöd för deras beslut om sin pensionering. Särskilt bör det lämnas information om intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader (skäl 63 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Detta gäller oavsett om tjänstepensionen tryggas genom en tjänstepensionsförsäkring hos ett tjänstepensionsföretag eller av en pensionsstiftelse. Skillnaden mellan dessa trygghandformer är främst vem som är skyldig att lämna information. Vid tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse ska information lämnas dels av stiftelsen, dels av arbetsgivaren (jfr 10 l och 10 m §§ trygghandelagen). Vid tjänstepension som tryggas av ett tjänstepensionsföretag är det i stället endast tjänstepensionsföretaget som är skyldigt att lämna information (se 4 kap. 2 och 3 §§ LTF).

De skäl som anförs ovan i avsnitt 5.1 för att införa en avtalsfrihet för informationslämnande vid kollektivavtalad tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag gör sig gällande även för kollektivavtalad tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse. En avtalsfrihet för informa-

tionslämnande bör därför införas också för sådant tjänstepensionstryggande. Det bör alltså införas en bestämmelse i tryggandelagen som ger kollektivavtalsparterna rätt att avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas, när den ska lämnas och av vem den ska lämnas i fråga om kollektivavtalsgrundad tjänstepension som följer av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation.

### *Pensionsbesked*

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om pensionsbesked (artiklarna 38 och 39) gäller även för sådan tjänstepension som tryggas av pensionsstiftelser. Vid genomförandet i svensk rätt av det direktivet infördes det bestämmelser i tryggandelagen om pensionsbesked (se prop. 2018/19:159 s. 108–110). En arbetsgivare ska således årligen ge personer som omfattas av en utfästelse om pension som tryggas av en pensionsstiftelse ett pensionsbesked som innehåller den information som de behöver om de individuella förmånerna och en upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig (10 m § andra stycket tryggandelagen).

I avsnitt 5.1 föreslås att en avtalsfrihet för informationslämnande vid kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar även bör omfatta pensionsbesked. Av samma skäl som anges i det avsnittet bör en avtalsfrihet för kollektivavtalad tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse också omfatta det pensionsbesked som en arbetsgivare ska lämna enligt tryggandelagen (10 m § andra stycket). Den nya bestämmelsen i tryggandelagen om avtalsfrihet för informationslämnande bör utformas i enlighet med detta.

## 6 Försäkringar för egenföretagare och vissa förtroendevalda

**Promemorians förslag:** Med tjänstepensionsförsäkring ska i lagen om tjänstepensionsföretag även avses försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare.

Det ska förtydligas att försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för en förtroendevald ska anses som tjänstepensionsförsäkringar enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Med tjänstepension ska i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige även avses sådana avtal som tecknas för egen räkning av egenföretagare.

### Skälen för promemorians förslag

#### *Riksdagens tillkännagivande*

Det andra tillkännagivandet som riksdagen har lämnat rör egenföretagares försäkringar. I tillkännagivandet anges att förnyade överväganden bör göras när det gäller reglerna om egenföretagares försäkringar och att ställningstagandet beträffande möjligheten att använda optionen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.1 b) att räkna egenföretagares försäkringar som tjänstepensionsförsäkringar bör omprövas (bet. 2019/20:FiU12 s. 23, rskr. 2019/20:27). Regeringen bör därför enligt tillkännagivandet skyndsamt utreda möjligheten att använda den optionen och återkomma till riksdagen i frågan.

#### *Andra tjänstepensionsdirektivet*

Andra tjänstepensionsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att behandla sådana försäkringar som en egenföretagare tecknar som tjänstepension (artikel 6.1 b). En motsvarande bestämmelse fanns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 6 a). Sverige har hittills gjort det ställningstagandet att försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare inte ska anses som tjänstepensionsförsäkringar (prop.2018/19:158 s. 194, 197 och 199).

#### *Vad avses med egenföretagare?*

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsinstitut förvaltar medel i syfte att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som sluts med egenföretagare, enskilt eller kollektivt, i enlighet med rätten i hem- och värdmedlemsstaten (artikel 6.1). I den engelska språkversionen av direktivet används uttrycket ”self-employed”. Det finns dock inte någon definition i direktivet av begreppet egenföretagare. Inte heller i första tjänstepensionsdirektivet fanns någon definition av detta begrepp.

Svensk lagstiftning innehåller i dag ingen definition av begreppet egenföretagare. Ledning i frågan om vilka personer som avses får därför sökas på annat håll i unionsrätten. Där har med egenföretagare enligt en defi-

inition avsetts ”alla som utför förvärvsarbete för egen räkning i enlighet med nationell lagstiftning, inklusive jordbrukare och fria yrkesutövare” och enligt en annan ”all betald ekonomisk verksamhet som inte bedrivs för och under ledning av en annan person” (se bl.a. prop. 2004/05:165 s. 221).

EU-domstolen har i andra sammanhang uttalat sig om skillnaden mellan arbetstagare och egenföretagare. I dessa avgöranden läggs särskild vikt vid huruvida den ekonomiska verksamheten drivs i en beroende och underordnad ställning (se mål C-107/94 P.H. Asscher mot Staatssecretaris van Financiën, REG 1996, s. I-3089 och mål C 268/99 Aldona Malgorzata Jany m.fl. mot Staatssecretaris van Justitie REG 2001, s. I-08615).

I svensk rätt används begreppet egenföretagare i flera olika regelverk, t.ex. i näringsrättsliga regelverk inom försäkrings- och pensionsområdet som lagen om tjänstepensionsföretag och i tryggandelagen. Begreppet används också i regelverk som rör de sociala trygghetssystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen. Det finns dock inte någon uttrycklig och självständig definition av begreppet. De olika regelverken torde likväl kunna ge viss vägledning i fråga om vad som ska avses med egenföretagare enligt andra tjänstepensionsdirektivet, eftersom direktivet hänvisar tillbaka till den nationella lagstiftningen (se artikel 6.1 b).

Ofta används begreppet egenföretagare i svensk rätt för att beskriva någon som inte är arbetstagare (se t.ex. 5 § lagen [2016:145] om erkännande av yrkeskvalifikationer). Vidare är det civilrättsliga arbetstagarbegreppet, som är tvingande, inte definierat i lag. Vem som anses utgöra arbetstagare avgörs i stället utifrån en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Begreppet har stor betydelse inom det arbetsrättsliga området och Arbetsdomstolen har i flera avgöranden prövat om en enskild ska ses som arbetstagare och anställd eller som uppdragstagare (se t.ex. AD 104/1994, AD 138/1998 och AD 16/2005). Även i dessa avgöranden beaktas graden av oberoende och om det rör sig om någon som är underställd annans ledning och kontroll.

Utifrån dessa avgöranden från EU-domstolen och Arbetsdomstolen får med egenföretagare avses en individ som driver någon form av näringsverksamhet och inom denna har en oberoende ställning (jfr propositionen Ett utvidgat skydd mot diskriminering, prop. 2002/03:65 s. 120).

I Sverige drivs näringsverksamhet vanligtvis i aktiebolag, i handelsbolag eller i enskild firma. Ibland används begreppet enskild näringsverksamhet i stället för enskild firma. Fysiska personer som driver enskild firma eller handelsbolag brukar då gemensamt benämnas som egenföretagare (se prop. 2009/10:120 s. 41). Dessa kategorier av personer bör därför räknas som egenföretagare även enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Om ett aktiebolag tecknar en livförsäkring åt en anställd som också är ägare till bolaget, är det bolaget i dess egenskap av arbetsgivare som är försäkringstagare. Ägaren är då, i sin egenskap av anställd, försäkrad. Under förutsättning att bolaget, arbetsgivaren, helt eller delvis står för premierna torde en sådan försäkring redan i dag utgöra en tjänstepensionsförsäkring (se prop. 2018/19:158 s. 197–199). Det krävs dock på vanligt sätt att det rör sig om en försäkring som rymms inom definitionen av tjänstepensionsförsäkring i lagen om tjänstepensionsföretag (1 kap. 4 §). Ett aktiebolag har således redan enligt nu gällande rätt möjlighet att teckna en tjänstepensionsförsäkring för sina delägare, om dessa är yrkesverksamma i bolaget.

*Tjänstepensionsföretag ska få meddela försäkringar åt egenföretagare*

Som anges ovan anses försäkringar som en egenföretagare tecknar för egen räkning inte som tjänstepensionsförsäkringar enligt svensk rätt.

Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet angavs att det för egenföretagare i de flesta fall inte är möjligt att hos ett försäkringsbolag skilja ut en försäkring som tecknats som tjänstepensionsförsäkring från en rent privat, individuell försäkring (prop. 2004/05:165 s. 124). I samband med genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet konstaterades att de gränsdragningsproblem som fanns vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet fortfarande var sådana att Sverige inte heller i fortsättningen borde utnyttja möjligheten att låta egenföretagares försäkringar meddelas av tjänstepensionsinstitut (prop. 2018/19:158 s. 199).

Det är allmänt sett av stort värde att så många som möjligt på arbetsmarknaden omfattas av det skydd som olika tjänstepensionsförsäkringar ger. Det kan handla om ålderspension, men även om olika andra försäkringar som täcker risker som man kan vara utsatt för på arbetsplatsen. I det sammanhanget kan försäkringar mot olycksfall på arbetsplatsen nämnas. Det är också angeläget att ett skydd som man omfattas av som anställd inte bortfaller om man fortsätter att vara verksam i samma yrke men som egenföretagare i stället för som anställd. Ett ytterligare skäl att utnyttja möjligheten att låta tjänstepensionsföretagen tillhandhålla tjänstepensionsförsäkringar till egenföretagare är att inte utestänga försäkringsföretag från möjligheten att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Om möjligheten inte utnyttjas finns risk att försäkringsföretag utestängs endast av den anledningen att de, förutom att meddela tjänstepensionsförsäkringar åt anställda, också ger egenföretagare möjlighet att teckna motsvarande försäkringar för egen räkning.

De gränsdragningsproblem som tidigare anförts som skäl för att inte tillåta tjänstepensionsföretag att meddela försäkringar åt egenföretagare bör ses mot bakgrund av det regelverk som förut gällde för livförsäkringsföretag. I samband med genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet valde Sverige att utnyttja en valmöjlighet (artikel 4) att tillämpa direktivets bestämmelser på livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (prop. 2004/05:165 s. 116–119). Detta innebar att alla tillgångar och skulder som hänförde sig till den del av livförsäkringsföretagets verksamhet som avsåg tjänstepensionsförsäkring skulle hållas fullständigt åtskilda från livförsäkringsföretagets övriga verksamhet (samma prop. s. 126 och 130–134).

Denna s.k. separationsprincip, som fanns uttryckt i 1 kap. 8 § FRL i dess lydelse före den 1 januari 2016, gäller inte längre, och Sverige utnyttjar inte längre valmöjligheten att tillämpa vissa regler för tjänstepensionsinstitut på livförsäkringsföretag (se prop. 2015/16:9 s. 201 f.). Därmed finns inte samma behov av att skilja tjänstepensionsverksamhet från annan livförsäkringsverksamhet. De gränsdragningsproblem som anfördes som skäl emot att låta försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare räknas som tjänstepensionsförsäkringar gör sig således betydligt mindre starkt gällande numera.

Sverige bör därför, i enlighet med riksdagens tillkännagivande, utnyttja möjligheten som ges i andra tjänstepensionsdirektivet att betrakta försäkringar som meddelas åt egenföretagare som tjänstepension. Lagen om

tjänstepensionsföretag bör därför ändras så att även sådana försäkringar utgör tjänstepensionsförsäkringar i lagens mening.

För att en försäkring som tecknas för egen räkning av en egenföretagare ska kunna räknas som en tjänstepensionsförsäkring bör den uppfylla övriga krav som gäller för en tjänstepensionsförsäkring. En försäkring som en egenföretagare tecknar för egen räkning ska alltså för att kunna anses som en tjänstepensionsförsäkring enligt 1 kap. 4 § LTF, vara en livförsäkring enligt 2 kap. 11 § samma lag som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder. Det kan även röra sig om en försäkring som meddelas som tillägg till en sådan livförsäkring.

Som berörts i tidigare lagstiftningsärenden finns det även en skatterättslig definition av tjänstepensionsförsäkring. Den skatterättsliga definitionen omfattar inte alla de försäkringar som kan utgöra tjänstepensionsförsäkring enligt lagen om tjänstepensionsföretag (se prop. 2004/05:165 s. 123, jfr även prop. 2018/19:158 s. 197–199). De ändringar som nu föreslås påverkar inte den skatterättsliga definitionen av tjänstepensionsförsäkring. En pensionsförsäkring som tecknas för egen räkning av en enskild näringsidkare, dvs. egenföretagare, kommer därmed inte att behandlas som en tjänstepensionsförsäkring skatterättsligt, då ett villkor för en sådan försäkring är att den har samband med tjänst och att den försäkrades arbetsgivare åtagit sig att betala samtliga premier (58 kap. 7 § inkomstskattelagen [1999:1229], förkortad IL).

#### *Tjänstepension för egenföretagare i utländska tjänstepensionsinstitut*

För att undvika negativ särbehandling av utländska tjänstepensionsinstitut i förhållande till svenska tjänstepensionsföretag bör de utländska instituten ges samma möjlighet att meddela tjänstepension åt egenföretagare som tjänstepensionsföretagen föreslås få. Definitionen av tjänstepension i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige bör därför ändras så att den även innefattar avtal som tecknas för egen räkning av egenföretagare.

Den ändrade definitionen av tjänstepension innebär dock inte att samtliga utländska tjänstepensionsinstitut får ingå avtal om tjänstepension med egenföretagare i Sverige. Bestämmelserna för utländska tjänstepensionsinstitut i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige bygger på att den huvudsakliga tillsynen ska ske i hemlandet. Det är den behöriga myndigheten i hemlandet som har ansvaret för den finansiella tillsynen över ett utländskt tjänstepensionsinstituts verksamhet. Detta gäller även ett sådant instituts verksamhet i ett annat land (3 kap. 1 § första stycket). Därmed är det lagstiftningen i hemlandet, det land där det utländska tjänstepensionsinstitutet är auktoriserat eller registrerat, som ytterst avgör om ett utländskt tjänstepensionsinstitut får ingå avtal om tjänstepension med egenföretagare i Sverige. Endast de utländska tjänstepensionsinstitut som enligt sitt hemlands lagstiftning får ingå avtal om tjänstepension med egenföretagare för dessas egen räkning, har möjlighet att också ingå sådana avtal i Sverige. Förslaget innebär således endast att svensk rätt inte ställer upp hinder för ett utländskt tjänstepensionsinstitut att ingå denna särskilda typ av avtal om tjänstepension i Sverige.

### *Försäkringar som tecknas för förtroendevalda*

Under arbetet med att omhänderta riksdagens tillkännagivanden har frågan uppkommit hur de försäkringar ska behandlas som tecknas av en kommun eller en region för en förtroendevald. Det kan röra sig om försäkringar avseende ålders- och efterlevandepension eller om grupplivförsäkringar. Skillnaden i förhållande till en försäkring som en arbetsgivare tecknar för en anställd är att det i dessa fall inte finns något anställningsförhållande (se bl.a. betänkandet Demokrati på arbetsplatsen, SOU 1975:1 s. 736, och betänkandet Större ekonomisk trygghet för förtroendevalda – Rätt till ersättning vid arbetslöshet, SOU 2011:54 s. 40).

Dessa försäkringar till förtroendevalda kan tillhandahållas av livförsäkringsföretag som även tillhandahåller andra försäkringar som ryms inom definitionen av tjänstepensionsförsäkring i lagen om tjänstepensionsföretag (1 kap. 4 §). Försäkringarna torde i huvudsak ha samma innehåll som de försäkringar som kan tecknas för en anställd och syftet är att en förtroendevald inte ska hamna i en sämre ekonomisk situation på grund av förtroendeuppdraget, under vars fullgörande den förtroendevalda inte kan förvärvsarbeta på vanligt sätt. Genom denna lösning får en förtroendevald en sammanlagd förmån som i allt väsentligt överensstämmer med den tjänstepension som en arbetsgivare kan erbjuda en anställd inom ramen för en kollektivavtalad tjänstepension.

I dag är det oklart om de försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för förtroendevalda utgör tjänstepensionsförsäkringar enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Frågan har betydelse för om ett försäkringsföretag som meddelar sådana försäkringar kan omvandla sig till ett tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag får nämligen endast driva tjänstepensionsverksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar (4 kap. 4 § LTF).

Att ett tjänstepensionsföretag meddelar försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för förtroendevalda kan inte anses strida mot andra tjänstepensionsdirektivet. Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt direktivet förvalta fonderade medel och vara etablerat utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning (artikel 6.1). Enligt den bedömning som görs i denna promemoria får det anses innefattat i den verksamhetsbeskrivningen att meddela de försäkringar för förtroendevalda som det nu är fråga om, med hänsyn till det samband med yrkesutövning som sådana försäkringar har.

Tjänstepensionsföretag har alltså, i sin unionsrättsliga egenskap av tjänstepensionsinstitut, möjlighet meddela försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för förtroendevalda. Det bör förtydligas i lagen om tjänstepensionsföretag att sådana försäkringar anses som tjänstepensionsförsäkringar så att det inte råder någon tvekan om att tjänstepensionsföretag får meddela sådana försäkringar.



## 7 Försäkringsklassen tilläggsförsäkringar

### 7.1 Ändamålsenliga regler för tilläggsförsäkringar

**Promemorians bedömning:** Regleringen är i huvudsak ändamålsenlig även för försäkringsklassen tilläggsförsäkringar.

#### Skälen för promemorians bedömning

##### *Riksdagens tillkännagivande*

Det fjärde tillkännagivandet rör försäkringsklassen tilläggsförsäkringar. I tillkännagivandet anges att ytterligare anpassningar behöver göras för att regelverket ska bli ändamålsenligt för den typen av försäkringar. Företag som meddelar tilläggsförsäkringar bör inte i praktiken utestängas från tillträde till den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. Regeringen bör därför skyndsamt analysera frågan ytterligare för att undvika att sådana effekter uppstår och återkomma till riksdagen i frågan (bet. 2019/20:FiU12 s. 23, rskr. 2019/20:27).

##### *Regleringen är i huvudsak ändamålsenlig för tilläggsförsäkringar*

Tilläggsförsäkring är en försäkringsklass enligt lagen om tjänstepensionsföretag (2 kap. 11 § 1 b). Ett tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag kan avse endast denna försäkringsklass eller den och en eller flera av de övriga försäkringsklasserna. Tilläggsförsäkringar är försäkringar som meddelas som tillägg till försäkringar som ingår i den försäkringsklass som avser konventionella livförsäkringar. Tilläggsförsäkringar kan vara flera olika slags försäkringar, bl.a. olika former av olycksfallsförsäkringar och sjukförsäkringar (prop. 2018/19:158 s. 210 f.). En gemensam egenskap är att tilläggsförsäkringar i allmänhet inte innehåller den sparandekomponent som ingår i en konventionell livförsäkring. Det är i stället fråga om en försäkring som skydd mot en viss risk, dvs. ersättning om en viss oväntad händelse inträffar såsom sjukdom eller olycksfall.

Motsvarande försäkringar kan meddelas av ett skadeförsäkringsföretag som har tillstånd enligt försäkringsrörelselagen. Ett skadeförsäkringsföretag kan t.ex. meddela försäkring för sjukdom eller olycksfall enligt tillståndsklasserna 1 och 2 i försäkringsrörelselagen (2 kap. 11 §). Ett skadeförsäkringsföretag vars försäkringar utgör tjänstepensionsförsäkring kan om det så önskar ansöka om omvandling så att företaget i stället får tillstånd att meddela tilläggsförsäkringar enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Det finns, som nämns ovan, inget hinder mot att ett tjänstepensionsföretag bara har tillstånd att meddela tilläggsförsäkringar. Ett tjänstepensionsföretag kan alltså vara specialiserat på just denna verksamhet eller meddela tilläggsförsäkringar som komplement till sitt utbud av konventionella livförsäkringar. Den flexibilitet som regleringen ger är tänkt att skapa bättre förutsättningar för företagen att själva avgöra hur de vill organisera och driva sin verksamhet. Därigenom förbättras företagens möjlig-

heter att erbjuda ändamålsenliga och effektiva lösningar (samma prop. s. 211).

Det finns vissa betydelsefulla skillnader mellan tilläggsförsäkringar och annan tjänstepensionsförsäkring. Tilläggsförsäkringarna meddelas för betydligt kortare tid än annan tjänstepensionsförsäkring. De innehåller i allmänhet inte den sparandekomponent som ingår i en konventionell livförsäkring. Det är därför inte lika viktigt att skyddsnivån är anpassad för att ge ökade möjligheter att skapa avkastning över tiden vilket på sikt kan förväntas ger högre nivåer på utbetalningarna i en försäkring som innehåller ett sparande. Som redovisas i avsnitt 4.1 är skyddsnivån i det risk känsliga kapitalkravet särskilt anpassad för just detta syfte (se även samma prop. s. 319–322). Samtidigt är det betydelsefullt att regleringen för tjänstepensionsföretag är flexibel och att den står öppen för de gängse former av tjänstepensionsförsäkringar som förekommer i kollektivavtal och i övrigt på den svenska arbetsmarknaden. Sett till den svenska tjänstepensionsmarknaden har det inte kommit fram skäl att ha en annan skyddsnivå för tilläggsförsäkringar än för andra former av tjänstepensionsförsäkringar. Det skydd som tjänstepensionsregleringen ger får därför anses ändamålsenligt även för tilläggsförsäkringar.

Det har gjorts anpassningar i regleringen för att den ska fungera även för tilläggsförsäkringar. En sådan anpassning är att det finns utrymme att beräkna kapitalkrav även för väsentliga försäkringsrisker i tilläggsförsäkringar. I lagen om tjänstepensionsföretag görs en uppräkningslista av vissa undergrupper som det ska beräknas kapitalkrav för inom kategorin försäkringsrisk (8 kap. 4 §).

Beräkningen är inte uttömmande. Det innebär att det finns utrymme att låta beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk omfatta även andra risker som kan vara aktuella för tilläggsförsäkringar (samma prop. s. 329). Detta sker genom föreskrifter på lägre nivå än lag. Finansinspektionen har meddelat sådana föreskrifter genom bestämmelser om kapitalkrav för tilläggsrisk. Detta omfattar i sin tur kapitalkrav för inkomstskydd, ekonomisk förlust och sjukvårdskostnad (7 kap. 37–41 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2019:21] om tjänstepensionsföretag).

Som anges i avsnitt 4.1 är det angeläget att kapitalkraven för de risker som ingår i det risk känsliga kapitalkravet är ändamålsenligt utformade. Inom ramen för översynen har det inte framkommit att kapitalkraven för försäkringsklassen tilläggsförsäkringar är bristfälligt utformade. Om det genom nytt underlag skulle visa sig att något behöver justeras, finns det anledning att återkomma i frågan. Som nämns i avsnitt 4.1 är detta i första hand en fråga för Finansinspektionen. Det bör dock ytterst finnas en beredskap hos regeringen att säkerställa att det risk känsliga kapitalkravet är ändamålsenligt utformat genom att vid behov göra (nödvändiga) förordningsändringar.

Sammanfattningsvis får regleringen anses ändamålsenlig även för försäkringsklassen tilläggsförsäkring. Det finns dock skäl att göra vissa klargöranden och anpassningar som främst tar sikte på företag som i dag är försäkringsföretag och som överväger att ombilda sig till tjänstepensionsföretag. Det handlar i huvudsak om frågor som har att göra med dessa företags skattemässiga förhållanden och som syftar till att företagen inte i praktiken ska uteslutas från regleringen till följd av sådana hänsyn. Förslag i dessa frågor behandlas i de följande avsnitten 7.2 och 7.3.

## 7.2 Säkerhetsreserven

**Promemorians förslag:** Det ska förtydligas att ett tjänstepensionsföretags säkerhetsreserv får ingå i kapitalbasen.

### Skälen för promemorians förslag

#### *Riksdagens tillkännagivande*

I riksdagens tillkännagivande anges att analysen i fråga om försäkringsklassen tilläggsförsäkringar kan avse annan lagstiftning än solvensregleringen, t.ex. skatteregler (bet. 2019/20:FiU12 s. 23, rskr. 2019/20:27).

En fråga som aktualiserats när det gäller tillkännagivandet om försäkringsklassen tilläggsförsäkringar är om tjänstepensionsföretag får göra avsättningar till en säkerhetsreserv och om den i så fall får räknas med i företagets buffertkapital. Dessa frågor behandlas i detta avsnitt.

#### *Säkerhetsreserv hos tjänstepensionsföretag*

Med säkerhetsreserv avses en reserv för att täcka sådana förluster i försäkringsrörelsen som beror på slumpmässiga eller i övrigt svårbedömbara faktorer till den del reserven inte överstiger vad som behövs för en tillfredsställande konsolidering (39 kap. 8 § IL).

Tjänstepensionsföretag omfattas av de särskilda bestämmelser i inkomstskattelagen som rör beskattning av livförsäkringsföretag (39 kap. 2 § 2 IL). Som huvudregel gäller att livförsäkringsföretag inte ska ta upp inkomster som hänför sig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning eller influtna premier (39 kap. 3 § IL). Utgifter som hänför sig till sådana inkomster och premier får inte heller dras av. Livförsäkringsföretag är i stället föremål för beskattning enligt bestämmelser i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Sammanfattningsvis innebär detta att livförsäkringsföretag som huvudregel är föremål för avkastningsbeskattning samtidigt som de inte är föremål för inkomstbeskattning enligt inkomstskattelagen.

Viss verksamhet hos livförsäkringsföretag är dock föremål för inkomstbeskattning. Detta regleras i en undantagsbestämmelse i inkomstskattelagen (39 kap. 4 § IL). För inkomster, premier och utgifter som hänför sig till de försäkringsklasser som anges i den bestämmelsen gäller de särskilda bestämmelser i inkomstskattelagen som avser beskattning av skadförsäkringsföretag. Enligt dessa bestämmelser ska ett företag bl.a. ta upp en minskning av säkerhetsreserven och dra av en ökning av densamma (39 kap. 6 § 2 och 7 IL). Eftersom tjänstepensionsföretag omfattas av bestämmelserna för livförsäkringsföretag gäller detta även för tjänstepensionsföretag.

När det gäller försäkringsklassen tilläggsförsäkring har det stor betydelse att även tjänstepensionsföretag har möjlighet att göra avsättningar till en säkerhetsreserv eftersom det i annat fall riskerar att utestänga skadförsäkringsföretag från att ombilda sig och meddela tilläggsförsäkringar som tjänstepensionsföretag. Enligt inkomstskattelagen finns det emellertid inget hinder för livförsäkringsföretag och tjänstepensionsföretag att göra

avsättningar till en säkerhetsreserv i den del av verksamheten som är föremål för inkomstbeskattning.

Däremot finns det behov av att se över de verkställighetsföreskrifter som bl.a. anger hur stora avsättningar ett företag får göra till en säkerhetsreserv (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2013:8] om normalplan för skadeförsäkringsföretags beräkning av säkerhetsreserv). Dessa föreskrifter och allmänna råd gäller i dag bara för skadeförsäkringsföretag som driver skadeförsäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen och för vissa utländska företag. För att föreskrifterna ska kunna ändras så att de även gäller för tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag bör en ändring göras i förordningen (2000:1127) med bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om säkerhetsreserver i skadeförsäkringsföretag, så att bemyndigandet även omfattar föreskrifter om säkerhetsreserver i livförsäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

En fråga som bör behandlas när verkställighetsföreskrifterna ses över är om tillägg bör göras för livförsäkringsföretag och tjänstepensionsföretag i de befintliga föreskrifterna eller om det bör tas fram nya föreskrifter om normalplan för beräkning av säkerhetsreserv för dessa företag. Med beaktande av det övergripande syftet att skadeförsäkringsföretag inte i praktiken ska utestängas från tillträde till regleringen för tjänstepensionsföretag är det oavsett vilken lösning som väljs lämpligt att det i föreskrifterna och de allmänna råden tas särskild hänsyn till förhållanden som orsakar variationer i resultat för sådana tilläggsförsäkringar som kan komma att meddelas av tjänstepensionsföretag.

#### *Säkerhetsreserven ska få ingå i kapitalbasen*

Ett tjänstepensionsföretag som har en säkerhetsreserv har en obeskattad reserv som kan användas för att täcka förluster i verksamheten. Den utgör alltså buffertkapital som bör få beaktas i solvensregleringen.

I lagen om tjänstepensionsföretag anges att obeskattade reserver får ingå i kapitalbasen (7 kap. 2 § 4). Säkerhetsreserven intar dock en särställning som obeskattad reserv eftersom den sannolikt kommer att ha stor betydelse för tjänstepensionsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar. För att det inte ska råda några tveksamheter om att säkerhetsreserven får ingå i kapitalbasen bör detta förtydligas genom ett tillägg i lagen om tjänstepensionsföretag.

### 7.3 Skillnader i värdering av åtaganden som avser tilläggsförsäkringar

**Promemorians förslag:** Det riskkänsliga kapitalkravet ska minskas med ytterligare ett justeringsbelopp.

Det justeringsbeloppet ska motsvara den skillnad som uppstår om de försäkringstekniska avsättningarna för försäkringsklassen tilläggsförsäkringar uppgår till ett lägre belopp enligt lagen om tjänstepensionsföretag än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar.

Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet ska utvidgas och även omfatta det ytterligare justeringsbeloppet.

## Skälen för promemorians förslag

### *Riksdagens tillkännagivande*

Som nämns i avsnitt 4.1 bör regeringen enligt riksdagens tillkännagivande analysera behandlingen av försäkringsklassen tilläggsförsäkringar så att företag som meddelar tilläggsförsäkringar inte i praktiken utestängs från tillträde till den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. Analysen bör särskilt ta sikte på solvensregleringen (bet. 2019/20:FiU12 s. 23, rskr. 2019/20:27).

Den fråga som behandlas i detta avsnitt rör värderingen av ett tjänstepensionsföretags åtaganden gentemot försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Sådana åtaganden kan värderas på olika sätt, dvs. med olika metoder eller antaganden som påverkar värderingen. För att inget försäkringsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar i praktiken ska utestängas från möjligheten att omvandla sig till tjänstepensionsföretag kan det ha betydelse att vissa sådana skillnader får beaktas när ett tjänstepensionsföretags buffertkapital bestäms.

Nedan beskrivs inledningsvis vissa skillnader som förekommer när det gäller värderingen av ett tjänstepensionsföretags åtaganden. Därefter behandlas vilken betydelse som värderingen har för kapitalbasens storlek, dvs. vilket buffertkapital som företaget får beakta i solvensregleringen. Slutligen görs överväganden om huruvida det bör införas en möjlighet att beakta vissa skillnader som särskilt kan förekomma hos försäkringsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar och som överväger att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

### *Värdering av ett tjänstepensionsföretags åtaganden*

Ett tjänstepensionsföretag gör s.k. försäkringstekniska avsättningar för sina åtaganden om framtida utbetalningar av pensioner och andra ersättningar. Dessa ska beräknas enligt vissa bestämmelser i lagen om tjänstepensionsföretag (5 kap. 2–5 §§). Grunderna för beräkningen enligt lagen följer andra tjänstepensionsdirektivet och är anpassade för att vara lämpliga för tillsynsändamål. Det är dock så att ett tjänstepensionsföretag inte nödvändigtvis behöver göra samma beräkning i den finansiella redovisning som företaget använder i sin årsredovisning och som vänder sig till externa intressenter (den externa redovisningen). Det kan alltså finnas en skillnad mellan den beräkning som ett företag gör enligt lagen om tjänstepensionsföretag och den beräkning som samma företag gör i den externa redovisningen. Det är sådana skillnader som behandlas i detta avsnitt.

I de flesta fall kommer tjänstepensionsföretag att använda snarlika beräkningsregler som innebär att det inte uppstår någon skillnad mellan de försäkringstekniska avsättningarnas storlek enligt lagen om tjänstepensionsföretag respektive i årsredovisningen. Enligt lagen om tjänstepensionsföretag ska en s.k. kassaflödesmetod användas som huvudregel

(5 kap. 2 §). Företagets beräkningar ska grundas på aktsamma antaganden (5 kap. 3 §). Att en kassaflödesmetod ska användas är också utgångspunkten i den externa redovisningen. Det finns inte några bestämmelser om vilka antaganden som ska användas, men enligt allmänna råd bör ett tjänstepensionsföretag använda aktsamma antaganden även i den externa redovisningen (se allmänna råd till 4 kap. 7 och 14 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2019:23] om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag). Detta gör att det normalt inte uppstår några skillnader av intresse.

För fondförsäkringsåtaganden är situationen annorlunda. För sådana åtaganden är det vanligt att skillnader uppstår eftersom avsättningarna får beräknas enligt en kassaflödesmetod enligt lagen om tjänstepensionsföretag medan de enligt de nyss nämnda årsredovisningsföreskrifterna ska tas upp till placeringstillgångarnas värde i årsredovisningen (4 kap. 11 §).

För tilläggsförsäkringar ska samma grundläggande metod användas – kassaflödesmetoden – och de antaganden som beräkningarna vilar på bör enligt Finansinspektionens allmänna råd normalt vara desamma, dvs. aktsamma antaganden. Som utgångspunkt uppstår därför inte några skillnader. Skillnader kan dock uppstå om ett tjänstepensionsföretag väljer att använda andra antaganden för årsredovisningen än de som tillämpas när beräkningen görs enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Detta kan göras för att ge en rättvisande bild i årsredovisningen av företagets ställning och resultat. Om ett företag, vilket alltså är fullt möjligt, avviker från de allmänna råd som finns för de beräkningar som ligger till grund för årsredovisningen behöver företaget lämna en upplysning om detta och ange skälen för avvikelserna (2 kap. 2 § lagen [1995:1560] om årsredovisning i tjänstepensionsföretag och 2 kap. 3 § andra stycket årsredovisningslagen [1995:1554]).

#### *Värderingens betydelse för kapitalbasens storlek*

Kapitalbasen för ett tjänstepensionsföretag utgår från företagets externa redovisning. Det finns alltså inget krav på att en särskild balansräkning ska upprättas enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Så har det varit sedan länge för försäkringsföretag som inte gått över till att tillämpa Solvens II-regelverket. Ett tjänstepensionsföretag ska alltså utgå från de poster som rapporteras i externredovisningen när kapitalbasen bestäms.

När kapitalbasen bestäms ska vissa poster och belopp räknas av från de poster som finns i den externa redovisningen. En sådan avräkning ska bl.a. ske om det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt lagen om tjänstepensionsföretag är högre än det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar. Skillnaden mellan beloppen ska då räknas av (7 kap. 7 § LTF). Enkelt uttryckt så har alltså beräkningen enligt lagen om tjänstepensionsföretag företräde om den ger högre avsättningar jämfört med de avsättningar som rapporteras i årsredovisningen.

Detta säkerställer att kapitalbasen fungerar som en buffert som hålls utöver de försäkringstekniska avsättningarna såsom dessa värderas enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Tanken är att detta ska fungera som en ventil som gör att regleringen fungerar på ett riktigt sätt i de undantagsfall

när beräkningarna enligt den lagen ger större avsättningar än de som rapporteras i årsredovisningen (prop. 2018/19:158 s. 311).

I den omvända situationen, dvs. när avsättningarna beräknas till ett högre belopp i årsredovisningen än enligt lagen om tjänstepensionsföretag, finns ingen motsvarande möjlighet att göra en justering så att ett positivt belopp får räknas med i kapitalbasen. Även detta har sedan länge gällt för försäkringsföretag som inte gått över till att tillämpa Solvens II-regelverket. Andra tjänstepensionsdirektivet ger inte möjlighet att godkänna positiva poster som beror på skillnader i beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna (samma prop.). Det innebär att den lägre värderingen enligt lagen om tjänstepensionsföretag jämfört med årsredovisningen inte påverkar kapitalbasens storlek, vilket, som nämns ovan, beror på att kapitalbasen bestäms med utgångspunkt i den externa redovisningen. Som redovisas under föregående rubrik så är denna situation vanligast för fondförsäkringsåtaganden eftersom avsättningarna för dessa åtaganden tas upp till placeringstillgångarnas värde i årsredovisningen. Detta är ett förhållande som solvensregleringen i övrigt är anpassad för när det gäller just fondförsäkringsåtaganden.

### *Ett justeringsbelopp för tilläggsförsäkringar bör införas*

Sammanfattningsvis får ett tjänstepensionsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar använda samma metod och antaganden när företaget beräknar de försäkringstekniska avsättningarna enligt lagen om tjänstepensionsföretag och i årsredovisningen. Om företaget gör på det sättet uppstår ingen skillnad när det gäller vad som får räknas med i kapitalbasen. Företaget får räkna med allt buffertkapital som andra tjänstepensionsdirektivet tillåter.

Men ett tjänstepensionsföretag kan också välja att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna med andra antaganden i den externa redovisningen ifall företaget anser att det ger en mer rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om företaget väljer att ha högre avsättningar i den externa redovisningen så påverkar det kapitalbasens storlek eftersom kapitalbasen bestäms utifrån den externa redovisningen. Behandlingen av tilläggsförsäkringar skiljer sig i detta avseende inte från det som i allmänhet gäller för tjänstepensionsföretag.

En speciell situation uppstår dock för försäkringsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar och som gått över till att tillämpa Solvens II-regelverket. Detta har samband med att ett försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen ska upprätta en särskild balansräkning för solvensändamål (5 kap. 1 §). Det är den balansräkningen som bestämmer kapitalbasens storlek för dessa företag. Försäkringsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar beräknar i allmänhet de försäkringstekniska avsättningarna till väsentligt lägre belopp i solvensbalansräkningen jämfört med de belopp som redovisas i årsredovisningen. Detta gör att kapitalbasen blir större i solvensbalansräkningen. Det finns alltså en skillnad mellan beräkningarna men den högre värderingen i årsredovisningen påverkar inte kapitalbasens storlek eftersom företaget upprättar en särskild balansräkning för solvensändamål.

Om försäkringsföretaget omvandlas till tjänstepensionsföretag kan företaget välja att även fortsättningsvis beräkna de försäkringstekniska avsätt-

ningarna till högre belopp i årsredovisningen. Det uppstår då en skillnad mellan beräkningen enligt lagen om tjänstepensionsföretag och den beräkning som görs för att redovisa avsättningarna i årsredovisningen. Omvandlingen till tjänstepensionsföretag medför i ett sådant fall att företagets kapitalbas minskar eftersom företaget som tjänstepensionsföretag inte har någon särskild balansräkning för solvensändamål.

Om företaget anser att det är lämpligt kan det undvika denna effekt på kapitalbasens storlek genom att anpassa sin externa redovisning och minska de avsättningar som görs i årsredovisningen så att det inte längre finns någon skillnad mellan beräkningen enligt lagen om tjänstepensionsföretag och beräkningen i den externa redovisningen. Detta kan emellertid inte ske utan att det riskerar att medföra beskattningskonsekvenser för företaget. Ett försäkringsföretag som helt eller till väsentlig del meddelar tilläggsförsäkringar kan därför komma att göra bedömningen att det inte är fördelaktigt att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

Med beaktande av den speciella situation som uppstår vid omvandling för berörda företag som meddelar tilläggsförsäkringar finns det anledning att göra det möjligt för företagen att när det gäller just tilläggsförsäkringar tillgodoräkna sig den lägre värdering som görs enligt lagen om tjänstepensionsföretag jämfört med värderingen i den externa redovisningen. Andra tjänstepensionsdirektivet ger inte möjlighet att godkänna positiva poster i kapitalbasen som beror på skillnader i beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Det är däremot möjligt att uppnå samma effekt genom att minska det riskkänsliga kapitalkravet genom ytterligare ett justeringsbelopp som utformas så att det motsvarar skillnaden. Andra tjänstepensionsdirektivet innebär inte något hinder mot en sådan lösning, vilket beror på att det riskkänsliga kapitalkravet är ett nationellt tillägg till direktivets solvensreglering.

Det finns inte sakliga skäl mot en sådan lösning. Om ett tjänstepensionsföretag i fråga om tilläggsförsäkringar får tillgodogöra sig den aktuella skillnaden genom en minskning av det riskkänsliga kapitalkravet, får det som konsekvens att företagets samlade kapitalbehov till följd av solvensregleringen hamnar på en ändamålsenlig nivå. Det beror på att detta kan sägas motsvara den effekt som uppstår om företaget använder sig av friheten att anpassa sin årsredovisning till beräkningssättet enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Det föreslagna justeringsbeloppet är därför en lämplig åtgärd.

Eftersom grunderna för hur det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag är utformat regleras i lagen om tjänstepensionsföretag bör det tas in en bestämmelse i lagen om ytterligare ett justeringsbelopp som minskar det riskkänsliga kapitalkravet. Justeringsbeloppet bör motsvara den skillnad som uppstår om de försäkringstekniska avsättningarna för försäkringsklassen tilläggsförsäkringar uppgår till ett lägre belopp enligt den lagen än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet bör utvidgas och även omfatta det ytterligare justeringsbeloppet.



## 8      Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

**Promemorians förslag:** Lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2020.

**Promemorians bedömning:** Det finns inget behov av övergångsbestämmelser i samband med att lagändringarna träder i kraft.

**Skälen för promemorians förslag och bedömning:** De lagändringar som föreslås i promemorian har stor betydelse för de blivande tjänstepensionsföretagen. Detta gäller såväl den justerade solvensregleringen, se avsnitt 4, som avtalsfriheten för informationslämnande, se avsnitt 5, behandlingen av de försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare, se avsnitt 6, och de ändringar som föreslås när det gäller försäkringsklassen tilläggsförsäkringar, se avsnitt 7. Att lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt betonas även i de tillkännagivanden som föranlett denna promemoria (se bet. 2019/20:FiU12 s. 8 och 22 f.). Det är därför angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 december 2020.

Lagändringarna innebär att regleringen för tjänstepensionsföretag justeras på ett antal punkter. De föreslagna reglernas konstruktion och innebörd är sådan att övergången från de nuvarande reglerna till de nya kan ske utan någon särskild övergångsreglering. Det finns därför inget behov av övergångsbestämmelser.

## 9 Förslagens konsekvenser

### Förslagen och alternativa lösningar

När det gäller riksdagens första tillkännagivande, om en översyn av solvensregleringen för tjänstepensionsföretag, syftar förslagen i denna promemoria till att tillgodose tillkännagivandet och säkerställa att den regleringen får rätt effekt. I promemorian görs bedömningen, som framgår av avsnitt 4, att det kan sägas med en tillräcklig grad av säkerhet att solvensregleringen för tjänstepensionsföretag inte blir för sträng. Vidare leder förslagen i promemorian till att det inte införs omotiverade begränsningar i fråga om vilka marknader som tjänstepensionsföretagen kan investera på.

Vidare innebär förslagen när det gäller det första tillkännagivandet att en ny riskkategori införs, risk som hänför sig till godkända infrastrukturinvesteringar. Därigenom skapas utrymme för att framöver, i föreskrifter på lägre nivå än lag, införa särskilt anpassade kapitalkravsregler för investeringar i infrastruktur tillgångar som uppfyller vissa särskilda krav. Syftet med förslagen i denna del är att ytterligare säkerställa att solvensregleringen för tjänstepensionsföretag präglas av de långsiktiga investeringsperspektiv som kännetecknar verksamheten i ett tjänstepensionsföretag, samt att stärka incitamenten för tjänstepensionsföretag att bidra till att samhällsnyttiga investeringar kommer till stånd. Förslagen bedöms också, i förening med en kompletterande reglering i föreskrifter på lägre nivå än lag, leda till att syftet uppnås.

Förslagen i denna promemoria bedöms vara tillräckliga för att tillgodose riksdagens tillkännagivande när det gäller solvensregleringen för tjänstepensionsföretag. Om förslagen inte genomförs så leder det dels till att riksdagens tillkännagivande i denna del inte tillgodoses, dels till att solvensregleringen för tjänstepensionsföretag inte får en lika ändamålsenlig utformning. Detta kan leda till den konsekvens som riksdagen velat undvika genom tillkännagivandet, nämligen att nivån för framtida pensionsutbetalningar sänks. När det gäller förslaget att införa en särskild riskkategori för godkända infrastrukturinvesteringar skulle alternativet att inte göra det kunna leda till att intresset från tjänstepensionsföretag minskar för att medverka i finansieringen av sådana investeringar.

När det därefter gäller riksdagens andra tillkännagivande så tillförsäkras arbetsmarknadens parter, genom förslagen i promemorian i fråga om informationsgivning, en sådan avtalsfrihet på det området som riksdagen har velat se för kollektivavtalad tjänstepension som tryggas av tjänstepensionsföretag. Denna avtalsfrihet motsvarar i huvudsak den som i dag gäller för försäkringsföretag. Om man inte skulle göra några sådana lagändringar som föreslås i promemorian leder det till att kollektivavtalsparterna inte får den avtalsfrihet som riksdagen förklarat att de bör få. Som tillkännagivandet är utformat saknas alternativ till förslaget.

När det sedan gäller det tredje tillkännagivandet, om att använda optionen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.1 b) att räkna egenföretagares försäkringar som tjänstepensionsförsäkringar, så används den optionen bara om det görs lagändringar i enlighet med förslagen i denna

promemoria. Om det inte görs några sådana lagändringar skulle riksdagens tillkännagivande inte bli tillgodosett.

När det slutligen gäller riksdagens fjärde tillkännagivande, om behandlingen av försäkringsklassen tilläggsförsäkringar i lagstiftningen, syftar förslagen i promemorian till att åstadkomma sådana ytterligare anpassningar som krävs för att regelverket ska bli ändamålsenligt för denna typ av försäkringar. Förslagen bedöms säkerställa att företag som meddelar tilläggsförsäkringar inte i praktiken uteslås från möjligheten att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Den effekten bedöms framför allt bli uppnådd genom förslaget att införa ett ytterligare justeringsbelopp för det riskkänsliga kapitalkravet. Att inte göra de lagändringar som nu föreslås riskerar således att leda till det som riksdagen velat undvika med sitt tillkännagivande, nämligen att företag som meddelar tilläggsförsäkringar i praktiken uteslås från tillträde till regleringen för tjänstepensionsföretag.

### **Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter**

Förslagen innebär att det ska göras vissa förhållandevis begränsade justeringar i regleringen för tjänstepensionsföretag. Det offentliga åtagandet påverkas inte av dem. Förslagen har därför inte några offentligfinansiella konsekvenser.

Förslagen förväntas leda till en minskad risk för att framtida pensionsutbetalningar blir lägre till följd av ett alltför strängt tillsynsregelverk. Om framtida pensionärs köpkraft på detta sätt upprätthålls så får förslagen därigenom anses medföra gynnsamma samhällsekonomiska effekter.

Som anges ovan syftar förslaget om att införa en ny riskkategori för infrastrukturinvesteringar till att öka incitamenten för tjänstepensionsföretag att bidra till att samhällsnyttiga investeringar kommer till stånd. Om förslagen i den delen uppnår sitt syfte så kommer de även på så sätt att medföra positiva samhällsekonomiska effekter. Förslagen bedöms samtidigt inte på något nämnvärt sätt medföra ökad risk för att framtida pensionsutbetalningar helt eller delvis uteblir till följd av bristande solvens hos de företag som berörs av förslagen. Negativa samhällsekonomiska effekter förväntas därför inte uppkomma av det skälet att tillsynsregelverket till följd av förslagen inte ställer tillräckliga krav.

Sammantaget bedöms de positiva samhällsekonomiska effekterna överväga de negativa.

### **Effekter för tjänstepensionsföretagen och andra enskilda**

Förslagen bedöms överlag medföra positiva effekter för tjänstepensionsföretagen.

Förslaget att slopa de geografiska begränsningarna när det gäller investeringar gör det lättare för företagen att uppnå och bibehålla en väl diversifierad investeringsportfölj. Förslaget medför också att försäkringsföretag inte av hänsyn till geografiska begränsningar i regelverket behöver sälja tillgångar i samband med att de omvandlar sig till tjänstepensionsföretag.

För de företag som tillhandahåller kollektivavtalade tjänstepensioner kommer informationslämnande att underlättas, eftersom de företagen, till följd av den avtalsfrihet som nu föreslås, helt kan rätta sig efter vad som

avtalas mellan arbetsmarknadens parter i denna del. De behöver då inte ägna resurser åt att följa såväl kollektivavtalens bestämmelser om information som motsvarande bestämmelser i lag och andra föreskrifter. För de försäkringsföretag som väljer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag innebär förslagen att de inte behöver utarbeta helt nya modeller för informationslämnande. I stället torde de i stor utsträckning kunna behålla de etablerade modellerna, vilket torde minska kostnaderna för en omvandling. Även förslaget att tjänstepensionsföretag ska få meddela försäkringar för egenföretagare bedöms medföra positiva konsekvenser för tjänstepensionsföretagen och de försäkringsföretag som planerar att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. De företagen kan, till följd av de förslagen, fortsätta att driva verksamhet avseende egenföretagares försäkringar. Bestånd av sådana försäkringar behöver inte avyttras till någon annan försäkringsgivare för att ett försäkringsföretag ska uppfylla förutsättningarna för att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

Företag som meddelar sådana försäkringar som hör till försäkringsklassen tilläggsförsäkringar enligt lagen om tjänstepensionsföretag torde påverkas positivt av förslagen som rör denna försäkringsklass. Det föreslås att det ska införas ett justeringsbelopp för det riskkänsliga kapitalkravet som beaktar eventuella skillnader i storleken på försäkringstekniska avsättningar mellan en beräkning enligt lagen om tjänstepensionsföretag och de regler om extern redovisning som företaget tillämpar. Detta torde medföra att de berörda företagen får möjlighet att, om de finner det lämpligt, fortsätta beräkna försäkringstekniska avsättningar på ett annat sätt i den externa redovisningen än det sätt som föreskrivs i lagen om tjänstepensionsföretag, på motsvarande sätt som de får i dag enligt försäkringsrörelselagen och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Förslagen bedöms också överlag medföra positiva konsekvenser för dem som – oftast i egenskap av försäkrade – ska få ersättning ur försäkringar som meddelas av tjänstepensionsföretag.

När det gäller översynen av solvensregleringen så har det säkerställts att kapitalkraven inte är för stränga. Alltför stränga kapitalkrav skulle kunna medföra en risk för att nivån för framtida pensionsutbetalningar sänks. Vidare kan förslaget om förbättrade incitament för infrastrukturinvesteringar bidra till att tjänstepensionsföretagens förmåga att generera god avkastning förbättras. Förslaget att slopa den geografiska begränsningen när det gäller på vilka marknader en investering ska göras förväntas verka i samma riktning och minskar också risken för att ett tjänstepensionsföretag i samband med att det ombildar sig till tjänstepensionsföretag behöver sälja tillgångar vilket kan ha negativa effekter för företagets förmåga att generera avkastning.

Förslaget att införa avtalsfrihet för arbetsmarknadens parter när det gäller lämnande av information kommer att lämna utrymme för att bevara den ordning för informationslämnande som finns i dag på det område som omfattas av kollektivavtalsreglering. Det har inte framkommit något skäl att anta att den ordningen skulle medföra att nuvarande och framtida pensionärer inte skulle få fullgod och relevant information. Att den ordningen kan bestå får därmed anses som en positiv konsekvens av förslagen för de nuvarande och framtida pensionärerna.

Förslaget att tjänstepensionsföretag ska få meddela försäkringar för egenföretagare bedöms även det vara positivt för dem som i egenskap av

försäkringstagare eller försäkrade omfattas av sådana försäkringar. Dessa personer kan då behålla sitt försäkringsskydd hos ett försäkringsföretag som omvandlar sig till ett tjänstepensionsföretag. Detsamma gäller om en person som är arbetstagare (anställd), och i den egenskapen omfattas av en försäkring hos ett tjänstepensionsföretag, övergår till att vara verksam som egenföretagare.

Förslagen som rör behandlingen i lagstiftningen av försäkringsklassen tilläggsförsäkringar väntas inte medföra några nämnvärda konsekvenser för dem som omfattas av sådana försäkringar. Sannolikheten ökar, om förslagen leder till lagstiftning, för att försäkringsföretag som meddelar sådana försäkringar i framtiden väljer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Både försäkringsrörelselagen, det regelverk som i dag styr de företagen, och lagen om tjänstepensionsföretag, som kan styra dem i framtiden, erbjuder dock ett fullgott skydd för försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade. De förbättrade möjligheterna till omvandling för företag som meddelar den nu aktuella typen av försäkringar skulle också kunna medföra att fler i framtiden kommer att omfattas av en försäkring i arbetet – exempelvis en sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilket i så fall vore en positiv konsekvens av förslagen för sådana personer.

### **Konsekvenser för myndigheter och domstolar**

Konsekvenserna för myndigheter och domstolar bedöms överlag bli begränsade.

Hos Finansinspektionen tillkommer inga nya typer av ärenden till följd av förslagen. Tillsynen över att de nya reglerna följs kan inte antas ta mer resurser i anspråk än motsvarande tillsyn över att nu gällande regler följs.

Förslaget att tillåta tjänstepensionsföretag att meddela försäkringar för egenföretagare kan medföra att behovet minskar av att flytta bestånd av försäkringar från ett företag till ett annat. Om så blir fallet kan något färre ärenden om tillstånd att verkställa ett avtal om överlåtelse av ett försäkringsbestånd bli följden. Båda dessa effekter torde dock, om de uppkommer, bli små.

Antalet mål i allmän förvaltningsdomstol kan inte förväntas öka till följd av förslagen. Inte heller i övrigt torde några nämnvärda konsekvenser uppkomma för de allmänna förvaltningsdomstolarna om förslagen genomförs.

Några konsekvenser för myndigheter och domstolar utöver dem som redovisas ovan bedöms inte uppkomma. Sammantaget görs bedömningen att eventuellt ökade kostnader blir mycket begränsade och rymms inom befintliga ekonomiska ramar.

### **Speciella informationsinsatser**

Regleringen för tjänstepensionsföretag kommer under de närmaste åren sannolikt inte att tillämpas av fler än högst några tiotal företag. De företagen kan förväntas noga följa arbetet med detta lagstiftningsärende. Detsamma gäller för sådana företag som inte tillämpar denna reglering men löpande följer utvecklingen av den. Några ytterligare informationsinsatser för att sprida kunskap av om förslagen i denna promemoria bedöms därför inte behövas.

### **Överensstämmelse med unionsrätten**

Förslagen står i överensstämmelse med unionsrätten, se bl.a. avsnitten 5 och 6.

## 10 Författningskommentar

### 10.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

**10 o §** När det gäller kollektivavtalsgrundade pensionsutfästelser som följer av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation får avtalsparterna, i stället för det som anges i 10 l–10 n §§, avtala om

1. vilken information som ska lämnas, och
2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om information vid kollektivavtalad tjänstepension. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Paragrafen innebär att det införs avtalsfrihet för informationslämnande vid kollektivavtalsgrundad tjänstepension som tryggas av en pensionsstiftelse. Bestämmelsen är näringsrättslig och omfattar bestämmelserna om informationslämnande i lagen och i de föreskrifter som Finansinspektionen har meddelat med stöd av ett bemyndigande i lagen (10 l–10 n §§ och 2 kap. Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2019:19] om pensionsstiftelser). Avtalsfriheten gäller dels den information som ska lämnas av en pensionsstiftelse, dels den information som ska lämnas av en arbetsgivarorganisation. Avtalsfriheten omfattar den allmänna skyldigheten att lämna information och skyldigheten att lämna ett pensionsbesked. Den gäller för sådan tjänstepension som med stöd av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation tryggas av en pensionsstiftelse.

Kollektivavtalsparterna får vid denna typ av tryggnad av tjänstepension avtala om vilken information som ska lämnas. De får också avtala om hur informationen ska lämnas, när den ska lämnas och av vem. Därmed ges kollektivavtalsparterna t.ex. möjlighet att avtala om att informationen ska lämnas av en s.k. valcentral, varje år och i elektronisk form.

Detta motsvarar i huvudsak den näringsrättsliga avtalsfrihet som finns för försäkringsföretag i fråga om informationslämnande vid kollektivavtalsgrundad försäkring (1 kap. 4 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:39] om information som gäller försäkring och tjänstepension). En motsvarande avtalsfrihet ska gälla för sådan kollektivavtalsgrundad tjänstepension som tryggas genom en tjänstepensionsförsäkring som tecknas hos ett tjänstepensionsföretag (se författningskommentaren till 4 kap. 3 a § lagen [2019:742] om tjänstepensionsföretag, förkortad LTF).

## 10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

### 1 kap.

**6 §** Med *skadeförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Med *livförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen.

Med *återförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen.

Med *tjänstepension* förstås i denna lag sådana avtal som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ingår med arbetsgivare och som syftar till att trygga förmåner som har samband med yrkesutövning och som

1. betalas ut i form av engångsbelopp eller periodiska utbetalningar och beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder, eller

2. kompletterar förmåner enligt 1 och tillhandahålls sekundärt i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall.

Fjärde stycket gäller *även* sådana avtal om tjänstepension som tecknas för egen räkning av egenföretagare.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring, om ersättningen betalas från en livförsäkring, och skadeförsäkring, om ersättningen betalas från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, ska den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 5 kap. 2, 5 och 11 §§ samt 7 kap. 4–12 §§.

Paragrafen innehåller definitioner. Ändringen i paragrafen genomför artikel 6.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Övervägandena finns i avsnitt 6.

Med tjänstepension avses enligt *fjärde stycket* sådana avtal som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ingår med arbetsgivare och som syftar till att trygga förmåner som har samband med yrkesutövning och som betalas ut i form av engångsbelopp eller periodiska utbetalningar och beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder. Det kan också röra sig om förmåner som kompletterar sådana förmåner och tillhandahålls sekundärt i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall.

*Femte stycket* ändras så att även sådana avtal som tecknas för egen räkning av en egenföretagare kan utgöra tjänstepension. Ändringen motsvarar den ändring som görs i 1 kap. 4 § LTF (se författningskommentaren till den paragrafen).

Ändringen innebär att en egenföretagare får möjlighet att avtala om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut när det gäller sådana avtal som tecknas för egen räkning. För detta krävs att villkoren i fjärde stycket är uppfyllda. Ett sådant avtal kräver dessutom att det utländska tjänstepensionsinstitutet, enligt den nationella lagstiftningen i det land inom EES där det är registrerat eller har tillstånd att driva verksamhet, har rätt att ingå avtal om tjänstepension med egenföretagare. Det



krävs med andra ord att hemlandet har valt att använda sig av det utrymme som andra tjänstepensionsdirektivet ger för medlemsstaterna att låta ett tjänstepensionsinstitut meddela försäkringar åt egenföretagare (artikel 6.1 b i direktivet).

Med egenföretagare avses enligt paragrafen en fysisk person som driver näringsverksamhet i enskild firma, en bolagsman i ett handelsbolag eller en komplementär i ett kommanditbolag. Ett avtal om tjänstepension till förmån för en delägare i ett aktiebolag som också är yrkesverksam i bolaget omfattas av den befintliga definitionen av tjänstepension (se författningskommentaren till 1 kap. 4 § LTF).

## 10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

### 1 kap.

**4 §** Med tjänstepensionsförsäkring avses livförsäkring enligt 2 kap. 11 § som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

*Med tjänstepensionsförsäkring avses även försäkring enligt första stycket som tecknas*

- 1. för egen räkning av en egenföretagare, eller*
- 2. av en kommun eller en region för en förtroendevald.*

Paragrafen innehåller en definition av tjänstepensionsförsäkring. Ändringen i andra stycket 1 genomför artikel 6.1 b i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första stycket* definieras tjänstepensionsförsäkring som livförsäkring enligt 2 kap. 11 § som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

I *andra stycket*, som är nytt, utvidgas definitionen av tjänstepensionsförsäkring när det gäller egenföretagares försäkringar och förtydligas när det gäller försäkringar som tecknas för förtroendevalda inom kommuner och regioner. Genom utvidgningen i fråga om egenföretagares försäkringar utnyttjas valmöjligheten i artikel 6.1 b i andra tjänstepensionsdirektivet att låta tjänstepensionsinstitut tillhandahålla tjänstepensionsförmåner åt egenföretagare.

*Andra stycket 1* innebär att även sådana försäkringar som tecknas för egen räkning av en egenföretagare utgör tjänstepensionsförsäkring i lagens mening. Med egenföretagare avses en fysisk person som driver ekonomisk verksamhet under egen ledning. I begreppet innefattas fysiska personer som driver näringsverksamhet i enskild firma, bolagsmän i handelsbolag eller komplementärer i kommanditbolag. En försäkring som tecknas till förmån för en delägare i ett aktiebolag som är yrkesverksam i bolaget egenskap av anställd är en tjänstepensionsförsäkring enligt första stycket.

De försäkringar som tecknas för egen räkning av en egenföretagare måste, för att kunna anses som en tjänstepensionsförsäkring, uppfylla de krav som anges i första stycket. Det betyder att det ska röra sig om en livförsäkring som avses i 2 kap. 11 §. Det betyder också att försäkringen antingen ska ha samband med yrkesutövning och att utbetalningar av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder, eller meddelas som tillägg till en sådan livförsäkring.

I *andra stycket* 2 förtydligas att även försäkringar som tecknas för förtroendevalda inom kommuner och regioner är att anse som tjänstepensionsförsäkringar enligt lagen. Dessa försäkringar kan för de förtroendevalda vara en del av den skäligen ersättning som de har rätt till för arbetsinkomster och ekonomiska förmåner som de förlorar när de fullgör sina uppdrag (4 kap. 12 § kommunallagen [2017:725]). Med förtroendevald avses detsamma som i 4 kap. kommunallagen.

**16 §** Utöver bestämmelserna i denna lag gäller lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution för tjänstepensionsföretag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i den lagen ska det som sägs om försäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag. Vid tillämpningen av 9 kap. 14 § tredje stycket lagen om försäkringsdistribution, får avgiften inte vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 § denna lag.

*När det gäller kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar som följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation får avtalsparterna, när det gäller lämnande av information i samband med distribution av sådana försäkringar, i stället för det som följer av första stycket och bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution, avtala om*

- 1. vilken information som ska lämnas, och*
- 2. när, hur och av vem informationen ska lämnas.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillämpningen av lagen om försäkringsdistribution för tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

I *första stycket* anges bl.a. att lagen om försäkringsdistribution ska gälla för tjänstepensionsföretag. Vid distribution av tjänstepensionsförsäkringar omfattas tjänstepensionsföretag, på motsvarande sätt som försäkringsföretag, av informationsbestämmelserna i den lagen.

I *andra stycket*, som är nytt, anges att avtalsfrihet ska gälla för den information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna vid distribution av kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar. De bestämmelser i lagen om försäkringsdistribution som kan åsidosättas genom ett sådant kollektivavtal som anges i paragrafen är de som behandlar informationskrav i 5 kap. och de särskilda bestämmelser om information som enligt 6 kap. gäller vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter. Avtalsfriheten innebär att kollektivavtalsparterna får avtala om vilken information som ska lämnas, samt när, hur och av vem den ska lämnas.

Avtalsfriheten enligt paragrafen överensstämmer i sak med den avtalsfrihet som ska gälla enligt 4 kap. 3 a § denna lag och 10 o § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (se författningskommentarerna till de paragraferna).

**17 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iakttä vid tillämpningen av 16 § *första stycket*.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iakttä när de distribuerar försäkringar.

I paragrafen görs en följdändring med anledning av att det införs ett nytt andra stycke i 16 § (se författningskommentaren till den paragrafen). Ingen ändring i sak avses och omfattningen av bemyndigandet är samma som tidigare. Bemyndigandet omfattar inte den avtalsfrihet som ska gälla för den information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna vid distribution av kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar (se 16 § andra stycket). Omfattningen av bemyndigandet är densamma som hittills, vilket säkerställs genom det tillägg som görs i paragrafen. Bemyndigandet ger därmed inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter i anslutning till den nya bestämmelsen om avtalsfrihet i 16 § andra stycket.

#### **4 kap.**

**3 a §** *När det gäller kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar som följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation får avtalsparterna, i stället för det som anges i 2 och 3 §§, avtala om*

- 1. vilken information som ska lämnas, och*
- 2 när, hur och av vem informationen ska lämnas.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om information om kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Paragrafen innebär att det införs avtalsfrihet för informationslämnande vid kollektivavtalsgrundade tjänstepensionsförsäkringar. Bestämmelsen är näringsrättslig och omfattar bestämmelserna om informationslämnande i lagen och de föreskrifter som Finansinspektionen har meddelat med stöd av ett bemyndigande i lagen (4 kap. 2 och 3 §§ och 10 § 2 och 3 denna lag och 3 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2019:21] om tjänstepensionsföretag). Avtalsfriheten omfattar dels den allmänna skyldigheten att lämna information (2 §), dels den information som ska lämnas i form av ett pensionsbesked (3 §). En motsvarande avtalsfrihet finns i försäkringsavtalslagen (1 kap. 7 § 4).

Avtalsfriheten gäller för sådana tjänstepensionsförsäkringar som följer av en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation. Kollektivavtalsparterna får när det gäller denna typ av tjänstepensionsförsäkringar avtala om vilken information som ska lämnas. De får också avtala om när och hur informationen ska lämnas och av vem. Detta motsvarar i huvudsak den näringsrättsliga avtalsfrihet som finns för försäkringsföretag i fråga om informationslämnande vid kollektivavtalsgrundad försäkring (1 kap. 4 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:39] om information som gäller försäkring och tjänstepension). För den information som ska lämnas vid distribution av tjänstepensionsförsäkringar, se 1 kap. 16 §.

## 6 kap.

**6 §** Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska till övervägande del investeras på reglerade marknader *eller motsvarande marknader utanför EES*. Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform *eller motsvarande marknadsplatser utanför EES* ska hållas på aktsamma nivåer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om investeringar på reglerade marknader och i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

En definition av vad som avses med reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform finns i 1 kap. 5 § 10. Det följer av definitionen att med dessa uttryck avses detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Hänvisningen innebär att det bara är marknader och plattformar inom EES som omfattas av uttrycken.

Ändringarna innebär att tillämpningsområdet för bestämmelserna utvidgas till att även omfatta motsvarigheter till reglerade marknader, MTF-plattformar och OTF-plattformar utanför EES. Därigenom ändras genomförandet av artikel 19.1 första stycket d i andra tjänstepensionsdirektivet. När det gäller vad som avses med en marknad utanför EES som motsvarar en reglerad marknad kan ledning hämtas från det som anges i artikel 13.22 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II). Det bör således vara fråga om en marknad som uppfyller krav som är jämförbara med kraven i lagen om värdepappersmarknaden. De finansiella instrument som omsätts på denna marknad bör ha en kvalitet som är jämförbar med kvaliteten hos de instrument som omsätts på reglerade marknader i Sverige. Sammantaget innebär detta att det som gäller enligt paragrafen i fråga om vilka motsvarigheter till reglerade marknader utanför EES som omfattas av investeringsbegränsningarna motsvarar det som gäller enligt 6 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) (jfr prop. 2015/16:9 s. 579).

## 7 kap.

**2 §** Kapitalbasen får omfatta följande poster:

1. inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital,
2. konsolideringsfond,
3. övrigt eget kapital, och
4. *säkerhetsreserv och andra* obeskattade reserver.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om vilka poster som tjänstepensionsföretags kapitalbas får omfatta utan att det krävs särskilt tillstånd från Finansinspektionen enligt 3 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *punkt 4* görs ett tillägg som förtydligar att ett tjänstepensionsföretags säkerhetsreserv får ingå i kapitalbasen som en obeskattad reserv. Med säkerhetsreserv avses detsamma som i 39 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229), dvs. en reserv för att täcka sådana förluster i försäkringsrörelsen som beror på slumpmässiga eller i övrigt svårbedömbara faktorer till den del reserven inte överstiger vad som behövs för en tillfredsställande konsolidering. Ett tjänstepensionsföretag får ha en säkerhetsreserv för den

del av verksamheten som omfattas av inkomstbeskattning enligt 39 kap. 4 § inkomstskattelagen.

## 8 kap.

2 § Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk enligt 3 § och försäkringsrisk enligt 4 § med tillägg av kapitalkravet för operativ risk enligt 5 §. Det riskkänsliga kapitalkravet ska därefter minskas med

1. ett justeringsbelopp enligt 6 §, och
2. ett justeringsbelopp enligt 6 a §.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om den grundläggande beräkningsmetoden för det riskkänsliga kapitalkravet, dvs. hur det riskkänsliga kapitalkravet ska läggas samman. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

I den *andra meningen* görs ett tillägg som innebär att det riskkänsliga kapitalkravet ska minskas med ett justeringsbelopp enligt nya 6 a §. Som en följdändring införs en punktuppställning.

3 § Kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för

1. ränterisk,
2. aktiekursrisk,
3. fastighetsprisrisk,
4. ränteskillnadsrisk,
5. valutakursrisk,
6. koncentrationsrisk, och
7. risk som hänförs sig till godkända infrastrukturinvesteringar.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om hur kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

*Punkt 7*, som är ny, innebär att kapitalkravet för risk som hänförs sig till godkända infrastrukturinvesteringar ska ingå vid den justerade sammanläggning som sker vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk. Med infrastruktur avses sådana tillgångar, strukturer, anläggningar, system eller nätverk som avses i artikel 1.55 a i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet. Det innebär att det är investeringar i tillgångar som tillhandahåller eller stödjer viktiga offentliga tjänster som ingår i den nya undergruppen. I likhet med det som gäller för försäkringsföretag och för tjänstepensionsföretag enligt Finansinspektionens föreskrifter, benämns de investeringar som ingår i undergruppen godkända infrastrukturinvesteringar.

I 3 a § finns en bestämmelse om att samhällsintresset av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd ska beaktas när kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar beräknas.

I 16 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. beräkningen av marknadsrisk i det riskkänsliga kapitalkravet. Genom bemyndigandet kan föreskrifter meddelas om bl.a. kriterierna för att en investering ska få ingå i den nya undergruppen och kapitalkravet anpassas med hänsyn till att

sådana investeringar dels motsvarar kriterier som innebär att de är förknippade med lägre risk, dels uppfyller grundläggande krav på miljömässig hållbarhet.

*3 a § Samhällsintresset av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om beräkningen av kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Av 3 § 7 följer att kapitalkravet för risk som hänför sig till godkända infrastrukturinvesteringar ska ingå vid den justerade sammanläggning som sker vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk. Enligt denna paragraf ska samhällsintresset beaktas av att miljömässigt hållbara investeringar kommer till stånd när kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar beräknas. Skyddsnivån för det riskkänsliga kapitalkravet har grundläggande betydelse för hur det riskkänsliga kapitalkravet är utformat (8 kap. 1 § första stycket). Skyddsnivån ska beaktas även vid beräkningen av var och en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet. Detta gäller också för godkända infrastrukturinvesteringar. Eftersom dataunderlaget är begränsat är det dock svårt att med precision bestämma vilken nivå som är den rätta, vilket innebär att det finns ett utrymme att väga in andra intressen än skyddsnivån när kapitalkravet beräknas. Enligt paragrafen ska det angivna samhällsintresset vägas in när kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar bestäms.

**6 §** Justeringsbeloppet enligt 2 § 1 ska motsvara den minskning av tjänstepensionsföretagets oförutsedda förluster som beror på

1. att företagets åtaganden gentemot försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet,
2. att företagets uppskjutna skatt förändras, eller
3. en kombination av 1 och 2.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om beräkningen av det första justeringsbelopp som enligt 2 § 1 kan minska det sammanlagda riskkänsliga kapitalkravet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

I inledningen av paragrafen görs en följdändring med anledning av att det införs ytterligare ett justeringsbelopp (se 2 och 6 a §§).

*6 a § Justeringsbeloppet enligt 2 § 2 ska motsvara den skillnad som uppstår om de försäkringstekniska avsättningarna för försäkringar enligt 2 kap. 11 § klass I b (tilläggsförsäkring) uppgår till ett lägre belopp enligt 5 kap. 2 § än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om beräkningen av det andra justeringsbelopp som enligt 2 § 2 kan minska det sammanlagda riskkänsliga kapitalkravet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Värderingen av posterna i kapitalbasen för tjänstepensionsföretag följer de värderingsregler som tillämpas enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Regleringen omfattar även regler för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. De regler för extern redo-

visning som tjänstepensionsföretaget tillämpar påverkar storleken på det kapital som får ingå i kapitalbasen enligt 7 kap. 2 §. Värderingen kan i vissa fall avvika från resultatet av den beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna som företaget gör med tillämpning av 5 kap. 2 §. I den paragrafen finns bestämmelser om hur de försäkringstekniska avsättningarna ska värderas för solvensändamål. En sådan avvikelse kan bl.a. uppstå om företag väljer att använda andra antaganden vid värderingen i den externa redovisningen än de som ska tillämpas vid beräkningen enligt 5 kap. 2 §.

Paragrafen innebär att justeringsbeloppet ska motsvara den skillnad som uppstår om de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till ett lägre belopp enligt 5 kap. 2 § än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar. Detta gäller för försäkringsklassen tilläggsförsäkringar (2 kap. 11 § klass I b). Genom justeringen kan tjänstepensionsföretag i fråga om sådana försäkringar kompensera den minskning av kapitalbasen som följer av den högre värderingen i årsredovisningen med en motsvarande minskning av det riskkänsliga kapitalkravet. I en omvänd situation, dvs. om de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till ett högre belopp enligt 5 kap. 2 § än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar, ska avräkning ske från kapitalbasen enligt 7 kap. 7 §.

**16 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 2–6 a §§, och
2. villkoren för nedsättning av garantibeloppet enligt 14 §.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet och villkoren för nedsättning av garantibeloppet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Ändringen i *punkt 1* innebär att bemyndigandet utvidgas till att omfatta även bestämmelsen i den nya 6 a § om beräkningen av justeringsbeloppet enligt 2 § 2.

# DIREKTIV

## EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/2341

av den 14 december 2016

om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53, 62 och 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande <sup>(1)</sup>,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet <sup>(2)</sup>, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG <sup>(3)</sup> har ändrats väsentligt flera gånger <sup>(4)</sup>. Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör det direktivet av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) På den inre marknaden bör tjänstepensionsinstitut ha möjlighet att bedriva verksamhet i andra medlemsstater, samtidigt som en hög skydds- och säkerhetsnivå säkerställs för tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare.
- (3) Detta direktiv syftar till minimiharmonisering och bör därför inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa ytterligare bestämmelser för att skydda tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten. Detta direktiv gäller inte frågor som rör nationell social-, arbets-, skatte- eller avtalsrätt, eller huruvida pensionsavsättningarna i medlemsstaterna är tillräckliga.
- (4) För att ytterligare underlätta arbetstagarnas rörlighet mellan medlemsstaterna är syftet med detta direktiv att säkerställa god företagsstyrning, tillhandahållande av information till pensionsplanernas medlemmar samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet.
- (5) Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaternas utformning och reglering av tjänstepensionsinstitut. Både tjänstepensionsinstitut och livförsäkringsföretag förvaltar tjänstepensionsplaner. Därför är det inte lämpligt med en standardmodell för alla tjänstepensionsinstitut. Kommissionen och Europeiska tillsynsmyndigheten

<sup>(1)</sup> EUT C 451, 16.12.2014, s. 109.

<sup>(2)</sup> Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 november 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 8 december 2016.

<sup>(3)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10).

<sup>(4)</sup> Se bilaga I, del A.



(Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) (Eiopa), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 <sup>(1)</sup>, bör i sin verksamhet ta hänsyn till medlemsstaters olika traditioner och fastställa utformningen av tjänstepensionsinstitut utan att det påverkar nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning.

- (6) Direktiv 2003/41/EG utgjorde ett första steg på lagstiftningsområdet på vägen mot en inre marknad för tjänstepensioner organiserad på unionsnivå. En verklig inre marknad för tjänstepensioner är avgörande för ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen i unionen och för att det ska vara möjligt att ta itu med den utmaning som det åldrande samhället innebär. Det direktivet, från 2003, har inte ändrats i materiellt hänseende för att införa ett modernt riskbaserat företagsstyrningssystem för tjänstepensionsinstitut. Lämplig reglering och tillsyn på unionsnivå och nationell nivå är avgörande för utvecklingen av säkra och trygga tjänstepensioner i alla medlemsstater.
- (7) Som allmän princip bör tjänstepensionsinstitut där så är relevant beakta målet att säkerställa balans mellan generationerna i tjänstepensionsplaner genom att sträva efter att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner.
- (8) Lämpliga åtgärder behövs för att ytterligare förbättra kompletterande privat pensionssparande, såsom tjänstepensionsplaner. Detta är viktigt eftersom de sociala trygghetssystemen utsätts för allt större tryck, vilket innebär att tjänstepensioner i allt högre utsträckning används som ett komplement till andra pensioner. Tjänstepensionsinstitut spelar en viktig roll för den långsiktiga finansieringen av unionens ekonomi och för att erbjuda säkra pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstituten är en central del av unionens ekonomi och har tillgångar som är värda 2 500 miljarder EUR på cirka 75 miljoner medlemmars och förmånstagares vägnar. Tjänstepensioner bör förbättras, dock utan att de offentliga pensionssystemens stora betydelse ifrågasätts när det gäller ett tryggt, varaktigt och effektivt socialt skydd, som bör garantera en rimlig levnadsstandard på ålderdomen och som därför bör stå i fokus för målet att förstärka de europeiska sociala modellerna.
- (9) Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen i unionen och situationen när det gäller nationella budgetar är tjänstepensioner ett värdefullt tillägg till offentliga pensionssystem. Ett motståndskraftigt pensionssystem förutsätter ett varierat produktutbud, mångfald bland instituten och ändamålsenlig och effektiv tillsynspraxis.
- (10) Medlemsstaterna bör skydda arbetstagarna från åldrefattigdom och främja kompletterande pensionsplaner som är kopplade till anställningskontrakt såsom kompletterande skydd till allmänna pensioner.
- (11) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt rätten till skydd av personuppgifter, näringsfriheten, rätten till egendom, förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder samt rätten till en hög konsumentskyddsnivå, särskilt genom att säkerställa en större transparens kring pensioner, en väl underbyggd personlig finansiell planering och pensionsplanering samt genom att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner. Detta direktiv bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (12) Att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner genom att klargöra de relevanta förfarandena och undanröja onödiga hinder skulle kunna få positiva effekter på de berörda företagen och deras anställda, oavsett i vilken medlemsstat de verkar, genom att förvaltningen av tjänstepensionstjänsterna centraliseras.
- (13) Tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet bör inte påverka nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i värdmedlemsstaten och som är tillämplig på förhållandet mellan det företag som erbjuder tjänstepensionsplanen (nedan kallat *det uppdragsgivande företaget*) och medlemmar och förmånstagare. Gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner är skilda saker och bör styras av olika bestämmelser. Om en gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan leder till gränsöverskridande verksamhet bör bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet tillämpas.
- (14) Om det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet är belägna i samma medlemsstat utgör inte det faktum att en pensionsplans medlemmar eller förmånstagare är bosatta i en annan medlemsstat i sig att gränsöverskridande verksamhet föreligger.

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 48).

- (15) Medlemsstaterna bör ta hänsyn till behovet av att skydda pensionsrättigheter för arbetstagare som tillfälligt utstationeras till en annan medlemsstat för att arbeta.
- (16) Trots att direktiv 2003/41/EG har trätt i kraft har den gränsöverskridande verksamheten förblivit begränsad på grund av skillnaderna i nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning. Vidare återstår viktiga tillsynsrelaterade hinder som gör det dyrare för tjänstepensionsinstitut att förvalta pensionsplaner över gränserna. Dessutom måste det nuvarande minimiskyddet för medlemmar och förmånstagare förbättras. Detta är desto viktigare på grund av att livslängds- och marknadsrisker allt oftare bärs av medlemmar och förmånstagare i stället för av tjänstepensionsinstitutet eller det uppdragsgivande företaget. Dessutom måste den nuvarande miniminivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare höjas.
- (17) Syftet med de aktsamhetsregler som fastställs i detta direktiv är dels att garantera en hög grad av trygghet för alla framtida pensionärer genom att införa strikta tillsynskrav, dels att möjliggöra en sund, aktsam och effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner.
- (18) Tjänstepensionsinstitut bör vara helt åtskilda från uppdragsgivande företag och förvalta fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstitut som drivs enbart utifrån det syftet bör ha frihet att tillhandahålla tjänster och frihet att investera utan begränsningar, med förbehåll endast för samordnade aktsamhetskrav, oavsett om sådana tjänstepensionsinstitut anses vara juridiska personer eller inte.
- (19) I enlighet med subsidiaritetsprincipen bör medlemsstaterna ha det fulla ansvaret för tjänstepensionssystemens uppbyggnad, liksom för beslut om vilken roll var och en av de tre pelarna i pensionssystemet ska spela i enskilda medlemsstater. När det gäller den andra pelaren bör de också ha det fulla ansvaret för den roll och funktion som de olika institut som tillhandahåller tjänstepensionsförmåner har, t.ex. branschtäckande pensionsfonder, företagspensionsfonder och livförsäkringsföretag. Detta direktiv är inte ägnat att ifrågasätta detta medlemsstaternas prerogativ, utan syftar snarare till att uppmuntra dem att bygga upp tillräckliga, trygga och bärkraftiga tjänstepensioner och underlätta gränsöverskridande verksamhet.
- (20) Eftersom tjänstepensionerna behöver förbättras ytterligare bör kommissionen tillföra ett stort mervärde på unionsnivå genom att vidta ytterligare åtgärder för att stödja medlemsstaternas samarbete med arbetsmarknadens parter vid förbättrandet av pensionsplaner inom andra pelaren och genom att inrätta en högnivågrupp med experter för att förbättra pensionssparandet inom den andra pelaren i medlemsstaterna, inklusive främjandet av medlemsstaternas utbyte av bästa praxis, i synnerhet när det gäller gränsöverskridande verksamhet.
- (21) De nationella reglerna för egenföretagares deltagande i tjänstepensionsinstitut skiljer sig åt. I vissa medlemsstater kan tjänstepensionsinstitut drivas på grundval av överenskommelser med branschorganisationer vars medlemmar uppträder i egenskap av egenföretagare, eller direkt med egenföretagare och anställda. I vissa medlemsstater kan en egenföretagare även bli medlem i ett tjänstepensionsinstitut när egenföretagaren uppträder i egenskap av arbetsgivare eller tillhandahåller yrkesmässiga tjänster åt ett företag. I vissa medlemsstater kan inte egenföretagare bli medlemmar i ett tjänstepensionsinstitut om inte vissa villkor, inbegripet sådana som följer av social- och arbetsmarknadslagstiftning, är uppfyllda.
- (22) Institut som förvaltar sociala trygghetssystem, vilka redan har samordnats på unionsnivå, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Hänsyn bör dock tas till de specifika förutsättningar som gäller för de tjänstepensionsinstitut som i en enskild medlemsstat förvaltar såväl sociala trygghetssystem som tjänstepensionsplaner.
- (23) Institut som drivs enligt principen om kapitalfinansiering som en del av ett obligatoriskt socialt trygghetssystem omfattas inte av detta direktiv.
- (24) Finansiella institut som redan omfattas av ramlagstiftning på unionsnivå bör generellt undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Eftersom sådana institut i vissa fall även erbjuder tjänster på tjänstepensionsområdet, är det dock viktigt att säkerställa att detta direktiv inte ger upphov till någon snedvridning av konkurrensen. Sådan snedvridning kan undvikas om aktsamhetskraven i detta direktiv tillämpas på tjänstepensionsverksamhet som bedrivs av livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG<sup>(1)</sup>. Kommissionen bör även noggrant övervaka situationen på marknaden för tjänstepensionsplaner och beakta möjligheten att utvidga den frivilliga tillämpningen av detta direktiv till andra reglerade finansiella institut.

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

- (25) Eftersom tjänstepensionsinstitut har som mål att säkra ekonomisk trygghet under pensionstiden bör tjänstepensionsinstitutet kunna betala ut pensionsförmånerna som livslånga utbetalningar, som betalningar som ska göras under en viss tid, i form av engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ.
- (26) Det är viktigt att säkerställa att äldre och personer med funktionsnedsättning inte riskerar fattigdom utan kan åtnjuta en rimlig levnadsstandard. Tillräcklig täckning för biometriska risker i tjänstepensionsprogram är en viktig aspekt i kampen mot fattigdom och osäkerhet bland äldre personer. När en pensionsplan inrättas bör arbetsgivare och arbetstagare, eller deras respektive företrädare, beakta möjligheten att pensionsplanen inbegriper täckning för risker kopplade till lång levnad och invaliditet samt efterlevandeskydd.
- (27) Om medlemsstaterna ges möjlighet att från tillämpningsområdet för nationell genomförandelagstiftning undanta tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har färre än 100 medlemmar, kan tillsynen underlättas i sådana medlemsstater utan att detta hindrar att den inre marknaden på detta område fungerar väl. Detta bör emellertid inte undergräva sådana tjänstepensionsinstituts rätt att utse kapitalförvaltare som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaltningen av sin investeringsportfölj, samt förvaringsinstitut som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaringen av sina tillgångar. Under alla omständigheter bör medlemsstaterna tillämpa särskilda bestämmelser avseende investeringsregler och företagsstyrningssystemet på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har mer än totalt 15 medlemmar.
- (28) Institut som Unterstützungskassen i Tyskland, där medlemmarna inte har någon laglig rätt till förmåner med visst belopp och där deras intressen skyddas av en obligatorisk lagstadgad obeståndsförsäkring, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (29) För att skydda medlemmarna och förmånstagarna bör tjänstepensionsinstitutet begränsa sina verksamheter till sådana som avses i detta direktiv och till verksamheter som direkt förädlas av dessa.
- (30) Om ett uppdragsgivande företag går i konkurs riskerar medlemmar att förlora både sitt arbete och sina intjänade pensionsrättigheter. Detta gör det nödvändigt att säkerställa en tydlig åtskillnad mellan det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet samt att minimikrav på aktsamhet fastställs för att skydda medlemmarna. När aktsamhetskraven fastställs bör hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets möjligheter att få tillgång till pensionsgarantisystem eller liknande mekanismer som skyddar intjänade individuella rättigheter för medlemmar och förmånstagare mot risken att det uppdragsgivande företaget inte kan fullgöra sina förpliktelser.
- (31) Driften av tjänstepensionsinstitut och tillsynen över dessa uppvisar betydande skillnader i de olika medlemsstaterna. I vissa medlemsstater kan tillsynen utövas inte bara över själva tjänstepensionsinstitutet utan också över de enheter eller företag som har auktoriserats för att förvalta dessa tjänstepensionsinstitut. Medlemsstaterna bör kunna ta hänsyn till sådana särdrag så länge som alla krav i detta direktiv uppfylls på ett korrekt sätt. Medlemsstaterna bör även kunna tillåta försäkringsföretag och andra finansiella företag att förvalta tjänstepensionsinstitut.
- (32) Tjänstepensionsinstitut är pensionsinstitut som har ett socialt syfte och som tillhandahåller finansiella tjänster. De har ansvar för tillhandahållandet av tjänstepensionsförmåner, och de bör därför när det gäller deras verksamhet och villkoren för att bedriva denna verksamhet uppfylla vissa minimikrav på aktsamhet, med beaktande av nationella regler och traditioner. Dessa institut bör emellertid inte behandlas som rena finansiella tjänsteleverantörer. Deras sociala funktion och trepartsförhållandet mellan arbetstagaren, arbetsgivaren och tjänstepensionsinstitutet bör beaktas på ett korrekt sätt och stödjas som vägledande principer för detta direktiv.
- (33) Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt förvaltar pensionsfonder som inte är någon juridisk person och består av enskilda medlemmars pensionsplaner och vars tillgångar är separerade från tjänstepensionsinstitutets tillgångar, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att betrakta varje pensionsfond som en egen pensionsplan enligt detta direktiv.
- (34) Det stora antalet tjänstepensionsinstitut i vissa medlemsstater kräver en pragmatisk lösning när det gäller kravet på förhandsgodkännande av tjänstepensionsinstitut. Om ett tjänstepensionsinstitut önskar förvalta en plan i en annan medlemsstat bör det dock krävas ett förhandsgodkännande av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.
- (35) Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, bör tjänstepensionsinstitutet

kunna erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater efter erhållande av tillstånd från den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Tjänstepensionsinstitutet bör tillåtas att åta sig uppdrag för företag som är belägna i någon av medlemsstaterna och att förvalta pensionsplaner med medlemmar i fler än en medlemsstat. Detta skulle kunna medföra betydande stordriftsfördelar för sådana tjänstepensionsinstitut, förbättra konkurrenskraften hos unionens näringsliv och underlätta arbetskraftens rörlighet.

- (36) Rätten för ett tjänstepensionsinstitut som är etablerat i en medlemsstat att förvalta en tjänstepensionsplan som avtalats i en annan medlemsstat bör utövas med fullständigt iakttagande av bestämmelserna i gällande social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdmedlemsstaten i den mån den är relevant för tjänstepensionsplaner, exempelvis definitionen och utbetalningen av pensionsförmåner och villkoren för överlåtelse av pensionsrättigheter. Tillsynsreglernas omfattning bör klargöras för att säkerställa rättslig säkerhet för tjänstepensionsinstitutets gränsöverskridande verksamhet.
- (37) Tjänstepensionsinstitut bör kunna överlåta pensionsplaner till andra tjänstepensionsinstitut över gränserna inom unionen i syfte att underlätta organisationen av tjänstepensioner på unionsnivå. Överlåtelser bör bli föremål för ett godkännande av den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat efter det att den behöriga myndigheten har erhållit godkännande från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten för det tjänstepensionsinstitut som överlåter pensionsplanen. Överlåtelsen och villkoren för denna bör vara beroende av ett förhandsgodkännande av en majoritet av medlemmarna och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, en majoritet av deras företrädare, till exempel en "trustee" i en trustbaserad plan.
- (38) Vid överlåtelse av en del av en pensionsplan bör bärkraften hos både den överlåtna och den återstående delen av pensionsplanen säkerställas och alla medlemmars och förmånstagares rättigheter bör skyddas på ett fullgott sätt efter överlåtelsen, genom krav på att både det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet har tillräckliga och lämpliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna för den överlåtna delen och den återstående delen av planen.
- (39) För att underlätta samordningen av tillsynspraxis kan Eiopa begära information från de behöriga myndigheterna i enlighet med de befogenheter som Eiopa tilldelats genom förordning (EU) nr 1094/2010. Om det vid en fullständig eller partiell gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan råder oenighet mellan de berörda behöriga myndigheterna bör det vidare vara möjligt för Eiopa att utföra medling.
- (40) Aktsamhet vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är en grundläggande förutsättning för att det ska kunna säkerställas att pensionsåtagandena kan uppfyllas både på kort och lång sikt. Tekniska avsättningar bör beräknas enligt erkända aktuariella metoder och bestyrkas av en aktuarie eller en annan expert på området. Maximiräntesatserna bör väljas på ett aktsamt sätt enligt relevanta nationella bestämmelser. De tekniska avsättningarna bör motsvara ett minimibelopp som är tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de förmåner som redan är under utbetalning till förmånstagarna och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. Aktuariefunktionen bör utövas av personer som har kunskaper i försäkrings- och finansmatematik på en nivå som motiveras av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet, och som kan styrka sina erfarenheter på området enligt tillämpliga yrkeskvalifikationer eller andra normer.
- (41) Det finns betydande skillnader mellan tjänstepensionsinstitutet i olika medlemsstater beträffande vilka risker som täcks. Hemmedlemsstaterna bör därför ha möjlighet att fastställa ytterligare, mer detaljerade bestämmelser för beräkningen av de tekniska avsättningarna förutom bestämmelserna i detta direktiv.
- (42) Tillräckliga och lämpliga tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna bör krävas för att skydda intressena för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare i händelse av det uppdragsgivande företags insolvens.
- (43) För att främja lika spelregler mellan inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut bör medlemsstaterna beakta skuldtäckningskraven för både inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut.
- (44) I många fall kan det vara det uppdragsgivande företaget och inte tjänstepensionsinstitutet självt som står för de biometrisk riskerna eller som garanterar vissa förmåner eller viss avkastning. Det förekommer dock även att tjänstepensionsinstitutet självt står för sådana risker eller lämnar sådana garantier, varvid det uppdragsgivande företaget i allmänhet har uppfyllt sina förpliktelser i och med de nödvändiga inbetalningarna. I dessa fall bör de berörda tjänstepensionsinstitutet ha ett kapital som grundas på värdet av de tekniska avsättningarna och riskkapitalet.

- (45) Tjänstepensionsinstitut är mycket långsiktiga investerare. De tillgångar som tjänstepensionsinstitut förfogar över får i regel inte lösas in annat än för tillhandahållande av pensionsförmåner. För att medlemmarnas och förmånstagarnas rättigheter ska skyddas på ett fullgott sätt bör tjänstepensionsinstitut även ha möjlighet att välja placeringar som passar deras åtagandens specifika typ och varaktighet. Därför krävs en effektiv tillsyn liksom en inriktning på investeringsregler som ger tjänstepensionsinstitut det handlingsutrymme som behövs för att de ska kunna besluta om den säkraste och mest effektiva investeringspolicyn och som ålägger dem att agera på ett aktsamt sätt. Iakttagandet av aktsamhetsprincipen kräver därför en investeringspolicy som är anpassad till medlemsstrukturen i det enskilda tjänstepensionsinstitutet.
- (46) Genom att det fastställs att aktsamhetsprincipen (*the prudent person rule*) ska vara den grundläggande principen för kapitalinvesteringar och genom att det görs möjligt för tjänstepensionsinstitut att bedriva verksamhet över gränserna främjas en överflyttning av sparandet till tjänstepensionsområdet, vilket bidrar till ekonomiska och sociala framsteg.
- (47) Tillsynsmetoder och tillsynspraxis skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Dessa bör därför ges visst utrymme att efter eget skön i detalj utforma de investeringsregler som de önskar kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska följa. Dessa regler får dock inte inskränka den fria rörligheten för kapital, såvida det inte är motiverat av aktsamhetsskäl.
- (48) Detta direktiv bör säkerställa en lämplig investeringsfrihet för tjänstepensionsinstitut. Eftersom tjänstepensionsinstitut är mycket långsiktiga investerare med låga likviditetsrisker, har de förutsättningar att inom aktsamma gränser investera i icke-likvida tillgångar, t.ex. aktier, och i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) eller organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar). De kan också utnyttja fördelarna med en internationell diversifiering. Det bör därför inte, annat än av aktsamhetsskäl i linje med aktsamhetsprincipen för att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, finnas några begränsningar för investeringar i aktier i valutor andra än dem som åtagandena är uttryckta i eller i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar.
- (49) Tolkningen av vad som utgör instrument med en långsiktig ekonomisk profil är vid. Dessa instrument är ej överförbara värdepapper och har därför inte tillgång till likviditeten på andrahandsmarknader. De kräver ofta åtaganden med fast tidsfrist, vilket begränsar deras säljbarhet och bör tolkas så att de inbegriper andelar och skuldinstrument i och lån som tillhandahålls icke börsnoterade företag. Onoterade företag omfattar infrastrukturprojekt, icke-börsnoterade tillväxtföretag, fastigheter eller andra tillgångar som skulle kunna vara lämpliga för långsiktiga investeringsändamål. Koldioxidsnåla och klimattåliga infrastrukturprojekt är ofta onoterade tillgångar och är beroende av långfristiga krediter för finansiering av projekt.
- (50) Tjänstepensionsinstitut bör ha rätt att investera i andra medlemsstater i enlighet med reglerna i deras hemmedlemsstat för att minska kostnaderna för gränsöverskridande verksamhet. Värmedlemsstaterna bör därför inte tillåtas ålägga tjänstepensionsinstitut belägna i andra medlemsstater ytterligare investeringskrav.
- (51) Enskilda måste kunna få en klar överblick över sina intjänade pensionsrättigheter enligt lagstadgade pensionsplaner och tjänstepensionsplaner, särskilt när sådana rättigheter har tjänats in i fler än en medlemsstat. Detta kan möjliggöras genom pensionsövervakningstjänster som omfattar hela unionen av det slag som redan har införts i vissa medlemsstater till följd av kommissionens vitbok av den 16 februari 2012 med en agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner, som förespråkar utvecklingen av sådana tjänster.
- (52) Vissa risker kan inte minskas genom kvantitativa krav, återspeglade i tekniska avsättningar och skuldtäckningskrav, utan kan hanteras på rätt sätt endast genom att man ställer krav på företagsstyrningen. Att säkerställa ett effektivt företagsstyrningssystem är därför av central betydelse för en fullgod riskhantering och för skyddet av medlemmar och förmånstagare. Dessa system bör stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (53) En ersättningspolicy som uppmuntrar till ett överdrivet risktagande kan undergräva en sund och effektiv riskhantering i tjänstepensionsinstitut. Principer och krav på offentliggörande rörande ersättningspolicyn som är tillämpliga på andra finansiella institut i unionen bör göras tillämpliga även på tjänstepensionsinstitut, dock med hänsyn till tjänstepensionsinstitutens specifika företagsstyrningsstruktur jämfört med andra finansiella institut och behovet av att ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutens verksamhet.

- (54) En nyckelfunktion är kapaciteten att utföra vissa företagsstyrningsuppgifter. Tjänstepensionsinstitutet bör ha tillräcklig kapacitet för en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Fastställandet av en viss nyckelfunktion bör inte hindra ett tjänstepensionsinstitut från att fritt besluta hur det vill organisera denna nyckelfunktion i praktiken, om inte annat anges i detta direktiv. Detta bör inte leda till onödigt betungande krav eftersom hänsyn bör tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (55) De personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut bör kollektivt vara lämpliga för sin uppgift och personer som utför nyckelfunktioner bör ha adekvata kunskaper och erfarenheter och, i tillämpliga fall, adekvata yrkeskvalifikationer. Dock bör endast personer som innehar nyckelfunktioner omfattas av kraven på anmälan till den behöriga myndigheten.
- (56) Med undantag av den interna revisionsfunktionen, bör det vara möjligt för en enda person eller organisatorisk enhet att utföra fler än en nyckelfunktion. Den person eller organisatoriska enhet som utövar en nyckelfunktion bör dock vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna bör kunna ge tjänstepensionsinstitutet tillstånd att låta samma person eller organisatoriska enhet utföra nyckelfunktioner under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det undviker eller hanterar en intressekonflikt med det uppdragsgivande företaget.
- (57) Det är viktigt att tjänstepensionsinstitutet förbättrar sin riskhantering, med beaktande av målet att ha en rättvis spridning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner, så att potentiella sårbarheter med avseende på pensionsplanernas långsiktiga bärkraft kan förstås på rätt sätt och diskuteras med de berörda behöriga myndigheterna. Tjänstepensionsinstitutet bör som ett led i sina riskhanteringssystem göra en riskbedömning för sina verksamheter som rör pensioner. Den riskbedömningen bör också göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna och bör, om så är relevant, bland annat inkludera risker i samband med klimatförändring, resursanvändning, miljön, sociala risker och risker som är relaterade till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar (strandade tillgångar).
- (58) Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer enligt av Förenta nationerna stödda principer för ansvarsfulla investeringar är viktiga för tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy och riskhanteringssystem. Medlemsstaterna bör ålägga tjänstepensionsinstitutet att uttryckligen redovisa när dessa faktorer beaktas vid investeringsbeslut och hur de ingår i deras riskhanteringssystem. Uppgifter om hur relevanta och väsentliga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer är för en pensionsplans investeringar och hur de beaktas bör ingå i den information som ett tjänstepensionsinstitut tillhandahåller enligt detta direktiv. Detta utesluter inte att ett tjänstepensionsinstitut fullgör kravet genom att i sådan information ange att miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer inte beaktas i dess investeringspolicy eller att kostnaderna för ett system för att övervaka relevansen och väsentligheten i sådana faktorer och hur de beaktas är oproportionella i förhållande till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos dess verksamhet.
- (59) Varje medlemsstat bör kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är beläget inom dess territorium upprättar årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsbokslut och förvaltningsberättelser som ger en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och som vederbörligen godkänts av en auktoriserad person, är en mycket betydelsefull informationskälla för planens medlemmar och förmånstagare samt för de behöriga myndigheterna. I synnerhet gör de det möjligt för de behöriga myndigheterna att övervaka tjänstepensionsinstitutets finansiella sundhet och att bedöma om det kan uppfylla alla sina avtalsmässiga förpliktelser. Årsbokslut och förvaltningsberättelser bör offentliggöras på en webbplats, om möjligt, eller på andra sätt såsom att tryckta exemplar tillhandahålls på begäran.
- (60) Ett tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy är en avgörande faktor både vad avser tjänstepensionsplanernas säkerhet och ekonomiska hållbarhet på lång sikt. Tjänstepensionsinstitutet bör därför upprätta och minst vart tredje år se över riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer bör göras tillgängliga för de behöriga myndigheterna och på begäran även för varje pensionsplans medlemmar och förmånstagare.
- (61) Tjänstepensionsinstitutet bör ha rätt att helt eller delvis utkontraktera samtliga verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner, till tjänsteleverantörer som arbetar för deras räkning. Tjänstepensionsinstitutet bör fortfarande ha det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv när de utkontrakterar

nyckelfunktioner eller annan verksamhet. Tjänstepensionsinstitut bör ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören när en verksamhet utkontrakteras. Vid tillämpningen av detta direktiv omfattas inte avtal för operativa tjänster, till exempel säkerhets- eller underhållspersonal.

- (62) Det bör vara möjligt för medlemsstater att kräva att förvaringsinstitut utses för förvaring av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar.
- (63) Med beaktande av pensionsplanens karaktär och den administrativa bördan bör tjänstepensionsinstitutet ge tydlig och lämplig information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare till stöd för deras beslut om sin pensionering och säkerställa en hög grad av transparens under de olika faserna i en pensionsplan, vilka omfattar tiden före anslutningen, medlemskapet (inbegripet tiden före pensioneringen) och tiden efter pensioneringen. Särskilt bör lämnas information om intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader. När de beräknade pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier bör informationen också inkludera ett oförmånligt scenario som bör vara extremt men trovärdigt. Om medlemmarna står för en investeringsrisk är det också mycket viktigt med ytterligare information om investeringsprofilen, tillgängliga alternativ och historisk avkastning. Informationen bör motsvara användarens behov och bör beakta Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet vad beträffar tillgänglighet och tillgång till information, i enlighet med artiklarna 3 respektive 21 i konventionen. Medlemsstater kan välja att närmare specificera vem som får lämna informationen till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare, inbegripet genom insamling av pensionsuppgifter (*pension tracking services*).
- (64) På grund av särdragen i de pensionsplaner som ger en viss förmånsnivå påverkas dessa förmåner inte av den historiska avkastningen eller av kostnadsstrukturen, förutom i extrema fall. Information om detta bör därför endast lämnas för pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut.
- (65) Innan presumtiva medlemmar ansluter sig till en pensionsplan bör de ges all den information de behöver för att kunna göra ett välgrundat val. Om presumtiva medlemmar inte har ett val utan automatiskt ansluts till en pensionsplan bör tjänstepensionsinstitutet förse dem med grundläggande relevant information om deras medlemskap direkt efter anslutningen.
- (66) Tjänstepensionsinstitut bör för medlemmar utarbeta ett pensionsbesked som innehåller viktig personlig och allmän information om pensionsplanen. Pensionsbeskedet bör vara tydligt och fullständigt och innehålla relevant och lämplig information för att underlätta förståelsen av pensionsrättigheter över tiden och inom olika pensionsplaner och för att främja arbetskraftens rörlighet.
- (67) Tjänstepensionsinstitutet bör underrätta sina medlemmar i tillräckligt god tid före pensioneringen om de utbetalningsalternativ de kan välja mellan. Om pensionen inte betalas ut som en livslång utbetalning, bör medlemmar som närmar sig pensionering underrättas om tillgängliga förmånsutbetalningsprodukter för att underlätta finansiell planering inför pensionen.
- (68) Under den fas när pensionsförmåner utbetalas bör förmånstagarna fortsätta att få information om sina förmåner och motsvarande utbetalningsalternativ. Detta är särskilt viktigt när förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen. Förmånstagare bör även informeras om eventuella sänkningar av förmånsnivåer innan någon sådan sänkning tillämpas, efter det att ett beslut som leder till en sänkning har fattats. I enlighet med god praxis rekommenderas tjänstepensionsinstitutet att samråda med förmånstagarna innan ett sådant beslut fattas.
- (69) Den behöriga myndigheten bör utöva sina befogenheter i de huvudsakliga syftena att skydda rättigheterna för medlemmar och förmånstagare och tjänstepensionsinstitutets stabilitet och sundhet.
- (70) Tillsynens omfattning varierar mellan medlemsstaterna. Detta kan orsaka problem om ett tjänstepensionsinstitut måste följa rörelseregler i sin hemmedlemsstat och samtidigt följa social- och arbetsmarknadslagstiftningen i sin värdmedlemsstat. Klargörandet av vilka områden som ska anses vara en del av tillsynen enligt detta direktiv minskar den rättsliga osäkerheten och tillhörande transaktionskostnader.
- (71) En inre marknad för tjänstepensionsinstitut kräver ett ömsesidigt erkännande av aktsamhetskraven. Ett tjänstepensionsinstituts efterlevnad av dessa krav bör övervakas av de behöriga myndigheterna i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Medlemsstaterna bör ge de behöriga myndigheterna nödvändiga befogenheter för att använda förebyggande eller korrigerande åtgärder om ett tjänstepensionsinstitut bryter mot något av kraven i detta direktiv.

- (72) För att säkerställa en effektiv tillsyn över verksamheter som utkontrakterats, inklusive all verksamhet som senare utkontrakteras på nytt, är det viktigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till alla relevanta uppgifter som innehas av tjänsteleverantörer till vilka verksamheter har utkontrakterats, oavsett om den senare är en reglerad eller oreglerad enhet, och har rätt att genomföra inspektioner på plats. För att myndigheterna ska kunna ta hänsyn till marknadsutvecklingen och säkerställa att villkoren i uppdragsavtalet fortlöpande efterlevs bör behöriga myndigheter ha nödvändiga befogenheter att begära information från tjänstepensionsinstitut och tjänsteleverantörer om utkontrakterade verksamheter.
- (73) Det bör införas bestämmelser om informationsutbyte mellan behöriga myndigheter, andra myndigheter och organ som arbetar med ansvar för att stärka den finansiella stabiliteten och uppsägning av pensionsplaner. Det är därför nödvändigt att närmare ange under vilka förhållanden sådant informationsutbyte bör vara möjligt. När information får offentliggöras endast med de behöriga myndigheternas uttryckliga samtycke bör dessa myndigheter, när så är lämpligt, få ställa stränga krav som villkor för samtycket.
- (74) Behandling av personuppgifter enligt detta direktiv, såsom de behöriga myndigheternas utbyte eller överföring av personuppgifter, bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 <sup>(1)</sup>, och de europeiska tillsynsmyndigheternas utbyte eller överföring av information enligt detta direktiv bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 <sup>(2)</sup>.
- (75) För att säkerställa en väl fungerande inre marknad för tjänstepensioner som organiseras på unionsnivå bör kommissionen, efter samråd med Eiopa, se över och rapportera om tillämpningen av detta direktiv och bör lägga fram denna rapport för Europaparlamentet och rådet senast den 13 januari 2023.
- (76) För att säkerställa en sund konkurrens mellan instituten bör den övergångsperiod som ger försäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG möjlighet att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet enligt de regler som avses i artikel 4 i det här direktivet förlängas till och med den 31 december 2022. Direktiv 2009/138/EG bör därför ändras i enlighet med detta.
- (77) Vidareutvecklingen på unionsnivå av solvensmodeller, exempelvis HBS-modeller (*holistic balance sheet*), är inte realistisk i praktiken och inte effektiv när det gäller kostnader och förmåner, särskilt med tanke på mångfalden hos tjänstepensionsinstitut inom och mellan medlemsstaterna. Inga kvantitativa kapitalkrav, såsom Solvens II eller HBS-modeller som anknyter till Solvens II, bör därför utvecklas på unionsnivå när det gäller tjänstepensionsinstitut, eftersom de potentiellt skulle kunna minska arbetsgivarnas beredvillighet att tillhandahålla tjänstepensionsplaner.
- (78) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skapa en rättslig ram på unionsnivå som omfattar tjänstepensionsinstitut, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (79) I enlighet med medlemsstaternas och kommissionens gemensamma politiska förklaring av den 28 september 2011 om förklarande dokument har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är motiverat.
- (80) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till de tidigare direktiven. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av de tidigare direktiven.
- (81) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

<sup>(2)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).



HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

#### AVDELNING I

### ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

#### Artikel 1

#### Syfte

I detta direktiv fastställs bestämmelser för inledande och utövande av verksamhet som bedrivs av tjänstepensionsinstitut.

#### Artikel 2

#### Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut. Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt inte är juridiska personer ska medlemsstaterna tillämpa direktivet antingen på dessa tjänstepensionsinstitut eller, om inte annat föreskrivs i punkt 2, på de auktoriserade enheter som ansvarar för driften av dessa institut och agerar för deras räkning.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas på
  - a) institut som förvaltar sociala trygghetssystem som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004 <sup>(1)</sup> och (EG) nr 987/2009 <sup>(2)</sup>,
  - b) institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG <sup>(3)</sup>, 2009/138/EG, 2011/61/EU <sup>(4)</sup>, 2013/36/EU <sup>(5)</sup> och 2014/65/EU <sup>(6)</sup>,
  - c) institut vars verksamhet bygger på fördelningsprincipen (*pay as you go*),
  - d) institut där det uppdragsgivande företags anställda inte har någon laglig rätt till förmåner och där det uppdragsgivande företaget när som helst kan lösa in tillgångarna och inte nödvändigtvis fullgöra sina skyldigheter att utbetala pensionsförmåner,
  - e) företag som gör bokföringsmässiga avsättningar för att kunna betala ut pensionsförmåner till sina anställda.

#### Artikel 3

#### Tillämpning på tjänstepensionsinstitut som förvaltar sociala trygghetssystem

Tjänstepensionsinstitut som också förvaltar obligatoriska anställningsrelaterade pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem som omfattas av förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 ska omfattas av detta direktiv när det gäller den del av deras verksamheter som avser tillhandahållande av icke-obligatoriska tjänstepensioner. I sådana fall ska skulder och motsvarande tillgångar hållas fullständigt åtskilda och de ska inte kunna överlåtas till de obligatoriska pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem eller omvänt.

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

<sup>(2)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).

<sup>(3)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

<sup>(4)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

<sup>(5)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

<sup>(6)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

## Artikel 4

**Frivillig tillämpning på institut som omfattas av direktiv 2009/138/EG**

Hemmedlemsstater får välja att tillämpa bestämmelserna i artiklarna 9–14, 19–22, 23.1, 23.2 och 24–58 i detta direktiv på tjänstepensionsverksamheten hos livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i direktiv 2009/138/EG. I sådana fall ska alla tillgångar och skulder som hänför sig till tjänstepensionsverksamheten hållas fullständigt åtskilda från, förvaltas och hanteras skilt från livförsäkringsföretagets övriga verksamheter, utan någon möjlighet till överlåtelse.

I fall som avses i första stycket i den här artikeln, och endast när det gäller deras tjänstepensionsverksamhet, ska livförsäkringsföretag inte omfattas av artiklarna 76–86, 132, 134.2, 173, 185.5, 185.7, 185.8 och 209 i direktiv 2009/138/EG.

Hemmedlemsstaten ska säkerställa att antingen de behöriga myndigheterna eller de myndigheter som ansvarar för tillsynen av livförsäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG, som en del av sin tillsynsverksamhet kontrollerar att den verksamhet som rör tjänstepensioner hålls strikt åtskild från övrig verksamhet.

## Artikel 5

**Små tjänstepensionsinstitut och pensionsplaner som följer av lag**

Med undantag för vad som föreskrivs i artiklarna 32–35 får medlemsstaterna välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa detta direktiv på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar. Om inte annat föreskrivs i artikel 2.2 ska sådana tjänstepensionsinstitut dock ha rätt att tillämpa direktivet på frivillig grund. Artikel 11 får tillämpas endast om alla övriga bestämmelser i detta direktiv är tillämpliga. Medlemsstaterna ska tillämpa artiklarna 19.1, 21.1 och 21.2 på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar.

Medlemsstaterna får välja att tillämpa någon av artiklarna 1–8, artikel 19 och artiklarna 32–35 på institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt lag, enligt nationell rätt, och vilka pensioner garanteras av en offentlig myndighet.

## Artikel 6

**Definitioner**

I detta direktiv avses med

1. *tjänstepensionsinstitut*: ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som slutits
  - a) enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare, eller
  - b) med egenföretagare, enskilt eller kollektivt, i enlighet med rätten i hem- och värdmedlemsstaten,och som bedriver verksamheter som direkt föranleds av dessa,
2. *pensionsplan*: ett avtal, en överenskommelse, en stiftandeurkund (*trust deed*) eller bestämmelser vari anges vilka pensionsförmåner som ska lämnas och på vilka villkor,
3. *uppdragsgivande företag*: varje företag eller annat organ, oavsett om det omfattar eller består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, vilket handlar i egenskap av arbetsgivare eller egenföretagare eller en kombination av dessa, och som erbjuder en pensionsplan eller gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut,

4. *pensionsförmåner*: förmåner som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder eller, om de kompletteras dessa förmåner och tillhandahålls sekundärt, i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster som tillhandahålls vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall. För att den ekonomiska tryggheten under pensionstiden ska stärkas får pensionsförmånerna betalas ut som en livslång utbetalning, under en viss tid, i form av ett engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ,
5. *medlem*: en person som inte är förmånstagare eller presumtiv medlem och vars tidigare eller nuvarande yrkesverksamhet ger, eller kommer att ge honom eller henne, rätt till pensionsförmåner enligt bestämmelserna i en pensionsplan,
6. *förmånstagare*: en person som uppbär pensionsförmåner,
7. *presumtiv medlem*: en person som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan,
8. *behörig myndighet*: en nationell myndighet som har utsetts för att utföra de uppgifter som anges i detta direktiv,
9. *biometriska risker*: risker kopplade till dödsfall, invaliditet och lång levnad,
10. *hemmedlemsstat*: den medlemsstat där tjänstepensionsinstitutet har registrerats eller auktoriserats och där det har sin huvudsakliga förvaltningsort i enlighet med artikel 9,
11. *värmedlemsstat*: den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och medlemmarna eller förmånstagarna,
12. *överlåtande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som överlåter alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
13. *mottagande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som tar emot alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
14. *reglerad marknad*: en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 4.1.21 i direktiv 2014/65/EU,
15. *multilateral handelsplattform eller MTF-plattform*: en multilateral handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.22 i direktiv 2014/65/EU,
16. *organiserad handelsplattform eller OTF-plattform*: en organiserad handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.23 i direktiv 2014/65/EU,
17. *varaktigt medium*: ett instrument som gör det möjligt för en medlem eller förmånstagare att lagra information som riktas till den medlemmen eller förmånstagaren personligen, på ett sätt som möjliggör framtida åtkomst och under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den lagrade informationen,
18. *nyckelfunktion*: inom ett företagsstyrningssystem, en intern kapacitet att utföra praktiska uppgifter som omfattar riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen,
19. *gränsöverskridande verksamhet*: förvaltning av en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten.

## Artikel 7

### Ett tjänstepensionsinstituts verksamhet

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium begränsar sin verksamhet till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner inbegripet verksamheter som föranleds av dessa.

Om ett livförsäkringsföretag, i enlighet med artikel 4, driver sin tjänstepensionsverksamhet genom att hålla tillgångarna och skulderna fullständigt åtskilda, ska de fullständigt åtskilda tillgångarna och skulderna hanteras endast inom ramen för sådan verksamhet som avser pensionsförmåner och därav direkt föranledd verksamhet.

Som allmän princip ska tjänstepensionsinstitut i sin verksamhet, där så är relevant, beakta målet att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna.

#### Artikel 8

### **Juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut**

Medlemsstaterna ska säkerställa att uppdragsgivande företag är juridiskt åtskilda från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, så att tjänstepensionsinstitutets tillgångar skyddas i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse om det uppdragsgivande företaget går i konkurs.

#### Artikel 9

### **Registrering eller auktorisering**

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorium, säkerställa att tjänstepensionsinstitutet registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna.

Med huvudsaklig förvaltningsort avses den plats där tjänstepensionsinstitutet fattar sina viktigaste strategiska beslut.

2. Vid sådan gränsöverskridande verksamhet som bedrivs i enlighet med artikel 11 ska även de medlemsstater där tjänstepensionsinstitutet är verksamt framgå av registret.

3. Informationen från registret ska meddelas Eiopa, som ska offentliggöra den på sin webbplats.

#### Artikel 10

### **Operativa krav**

1. Medlemsstaterna ska för varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium säkerställa att

- a) tjänstepensionsinstitutet har genomfört korrekt upprättade regler för förvaltningen av pensionsplaner,
- b) det uppdragsgivande företaget, om det garanterar pensionsförmånerna, är skyldigt att regelbundet finansiera detta åtagande.

2. I enlighet med subsidiaritetsprincipen och med vederbörligt beaktande av storleken på pensionsförmånerna från socialförsäkringssystemen får medlemsstaterna föreskriva att kompletterande förmåner såsom täckning av risker kopplade till lång levnad och invaliditet, efterlevandeskydd samt en garanti för återbetalning av inbetalade belopp erbjuds till medlemmarna om arbetsgivarna och arbetstagarna, eller deras respektive företrädare, kommer överens om detta.

#### Artikel 11

### **Gränsöverskridande verksamhet och förfaranden**

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning avseende pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska också tillåta företag som är belägna inom deras territorier att stödja tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva eller faktiskt bedriver gränsöverskridande verksamhet.

2. Ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva gränsöverskridande verksamhet och att åta sig uppdrag för ett uppdragsgivande företag måste godkännas i förväg av den relevanta behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.

3. Ett tjänstepensionsinstitut ska till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten anmäla att det avser att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut lämnar följande uppgifter när de gör denna anmälan:

- a) Namnet på den eller de värdmedlemsstater, vilka i förekommande fall ska anges av det uppdragsgivande företaget.
- b) Det uppdragsgivande företags namn och huvudsakliga förvaltningsort.
- c) De viktigaste särdragen i den pensionsplan som ska förvaltas för det uppdragsgivande företags räkning.

4. När den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten mottar en anmälan enligt punkt 3 ska denna – under förutsättning att den inte har utfärdat ett motiverat beslut om att tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning eller dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området inte är förenliga med den föreslagna gränsöverskridande verksamheten – inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3 vidarebefordra dessa till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten och informera tjänstepensionsinstitutet om detta.

Det motiverade beslut som avses i första stycket ska utfärdas inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3.

5. Om den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inte översänder de uppgifter som anges i punkt 3 till värdmedlemsstatens behöriga myndighet ska den informera det berörda tjänstepensionsinstitutet om skälen för detta inom tre månader från det att den har mottagit uppgifterna. Underlåtenhet att översända uppgifter ska kunna överklagas till domstol i hemmedlemsstaten.

6. Tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet ska omfattas av de informationskrav som anges i avdelning IV och som värdmedlemsstaten uppställer med avseende på de presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare som berörs av den gränsöverskridande verksamheten.

7. Innan tjänstepensionsinstitutet börjar bedriva gränsöverskridande verksamhet, ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten inom sex veckor efter mottagandet av de uppgifter som avses i punkt 3 informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och som ska uppfyllas när pensionsplanen förvaltas på uppdrag av ett företag i värdmedlemsstaten och om värdmedlemsstatens informationskrav enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

8. Tjänstepensionsinstitutet får börja bedriva gränsöverskridande verksamhet i enlighet med de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7 så snart som det har mottagit den information som avses i punkt 7 eller, om ingen information från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inkommer, efter utgången av den tidsfrist som anges i punkt 7.

9. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten ska informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om alla väsentliga ändringar av de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner som kan påverka pensionsplanens särdrag i den mån det gäller den gränsöverskridande verksamheten samt om alla väsentliga ändringar i värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

10. Tjänstepensionsinstitutet ska vara föremål för löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten i fråga om verksamhetens förenlighet med de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Om oriktigheter upptäcks vid denna tillsyn ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska i samordning med den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att tjänstepensionsinstitutet upphör med de upptäckta överträdelserna.

11. Om tjänstepensionsinstitutet, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten eller på grund av att lämpliga åtgärder saknas i hemmedlemsstaten, fortsätter att överträda de tillämpliga

bestämmelserna i de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner eller värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7, får den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten, efter att ha informerat den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, vidta lämpliga åtgärder för att förhindra eller beivra ytterligare oriktigheter och, i den mån det är strikt nödvändigt, hindra tjänstepensionsinstitutet från att bedriva verksamhet i värdmedlemsstaten för det uppdragsgivande företags räkning.

## Artikel 12

### Gränsöverskridande överlåtelse

1. Medlemsstaterna ska godkänna att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium överlåter alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett mottagande tjänstepensionsinstitut.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kostnaderna för överlåtelsen inte belastar de kvarvarande medlemmarna och förmånstagarna i det överlåtande tjänstepensionsinstitutet eller de befintliga medlemmarna och förmånstagarna i det mottagande tjänstepensionsinstitutet.
3. Överlåtelsen måste förhandsgodkännas
  - a) av en majoritet av berörda medlemmar och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, av en majoritet av deras företrädare. Vad som utgör en majoritet ska definieras i enlighet med nationell rätt. Informationen om villkoren för överlåtelsen ska göras tillgänglig för berörda medlemmar och förmånstagare och, i förekommande fall, för deras företrädare, av det överlåtande tjänstepensionsinstitutet i god tid innan den ansökan som avses i punkt 4 lämnas in, och
  - b) i förekommande fall, av det uppdragsgivande företaget.
4. Överlåtelsen av alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar mellan överlåtande och mottagande tjänstepensionsinstitut ska kräva godkännande från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, efter förhandsgodkännandet av den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Ansökan om godkännande av överlåtelsen ska lämnas in av det mottagande tjänstepensionsinstitutet. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska bevilja eller avslå ansökan om godkännande och meddela sitt beslut till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom tre månader från det att ansökan mottagits.
5. Ansökan om det godkännande av överlåtelsen som avses i punkt 4 ska innehålla följande upplysningar:
  - a) Det skriftliga avtalet mellan det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet, i vilket ska anges överlåtelsens villkor.
  - b) En beskrivning av pensionsplanens viktigaste särdrag.
  - c) En beskrivning av de skulder eller tekniska avsättningar som ska överlåtas och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar.
  - d) Det överlåtande och det mottagande pensionsinstitutets namn och huvudsakliga förvaltningsort, samt den medlemsstat i vilken vart och ett av tjänstepensionsinstituterna är registrerat eller auktoriserat.
  - e) Det uppdragsgivande företags huvudsakliga förvaltningsort och namn.
  - f) Belägg för förhandsgodkännandet i enlighet med punkt 3.
  - g) I förekommande fall, namnet på de medlemsstater vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på den berörda pensionsplanen.
6. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska utan dröjsmål efter mottagandet vidarebefordra ansökan enligt punkt 4 till den behöriga myndigheten för det överlåtande tjänstepensionsinstitutet.
7. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma om
  - a) all information enligt punkt 5 har lämnats av det mottagande tjänstepensionsinstitutet,

- b) det mottagande tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning och dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området är förenliga med den föreslagna överlåtelsen,
- c) de långsiktiga intressena hos det mottagande tjänstepensionsinstitutets medlemmar och förmånstagare och den överlåtna delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade under och efter överlåtelsen,
- d) det mottagande tjänstepensionsinstitutets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta vid tidpunkten för överlåtelsen, när överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet, och
- e) tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

8. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma

- a) vid en partiell överlåtelse av till pensionsplanen hänförliga skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar, om medlemmarnas och förmånstagarnas långsiktiga intressen i den kvarvarande delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade,
- b) om medlemmarnas och förmånstagarnas individuella rättigheter försämras på grund av överlåtelsen,
- c) om de tillgångar som hör till pensionsplanen och som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

9. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända resultaten av bedömningen enligt punkt 8 inom åtta veckor från det att ansökan enligt punkt 6 erhållits så att den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat kan fatta ett beslut i enlighet med punkt 4.

10. Om ansökan om godkännande avslås ska den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ange skälen till ett sådant avslag inom den tremånadersperiod som anges i punkt 4. Det avslaget, eller underlåtenhet att handla från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, ska kunna överklagas till domstol i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

11. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska informera den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om beslutet enligt punkt 4 inom två veckor efter att ha fattat det beslutet.

När överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet ska den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat också informera den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och i enlighet med vilka pensionsplanen måste förvaltas samt om de informationskrav i värdmedlemsstaten enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Detta ska meddelas inom ytterligare fyra veckor.

Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända denna information till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom en vecka efter mottagandet.

12. Efter att ha mottagit ett beslut om godkännande enligt punkt 4 eller, om ingen information om beslutet mottagits från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, vid utgången av den period som anges i punkt 11 tredje stycket, får det mottagande tjänstepensionsinstitutet börja förvalta pensionsplanen.

13. Om det råder oenighet om förfarandet eller innehållet i en åtgärd eller utebliven åtgärd från den behöriga myndigheten i det överlåtande eller det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, inbegripet ett beslut att godkänna eller avslå ansökan om en gränsöverskridande överlåtelse, får Eiopa genomföra icke-bindande medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i förordning (EU) nr 1094/2010 på begäran av någon av de behöriga myndigheterna eller på eget initiativ.

14. Om det mottagande tjänstepensionsinstitutet bedriver gränsöverskridande verksamhet ska artikel 11.9, 11.10 och 11.11 tillämpas.

## AVDELNING II

## KVANTITATIVA KRAV

## Artikel 13

## Tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner för samtliga pensionsplaner alltid innehåller tillräckliga tekniska avsättningar motsvarande deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal.
2. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner, där tjänstepensionsinstitutets åtagande täcker biometrisk risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå, gör tekniska avsättningar som är tillräckliga i förhållande till samtliga åtaganden enligt dessa planer.
3. Dessa tekniska avsättningar ska beräknas varje år. Hemmedlemsstaten får dock tillåta att beräkningarna utförs vart tredje år, om tjänstepensionsinstitutet till medlemmarna eller de behöriga myndigheterna överlämnar ett intyg eller en rapport om justeringar avseende de mellanliggande åren. Intyget eller rapporten ska ge en klar bild av den justerade utvecklingen av de tekniska avsättningarna och av förändringarna av de risker som täcks.
4. Beräkningen av de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på det området, till exempel en revisor, när så är tillåtet enligt nationell rätt, på grundval av aktuariella metoder som erkänns av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten och enligt följande principer:
  - a) Minimibeloppet för de tekniska avsättningarna ska beräknas genom en tillräckligt aktsam aktuariell värdering, i vilken hänsyn tas till alla åtaganden avseende förmåner och inbetalningar, i enlighet med tjänstepensionsinstitutets pensionsarrangemang. Det ska vara tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de pensioner och andra förmåner som redan är under betalning till förmånstagare och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. De ekonomiska och aktuariella antaganden som valts för värderingen av åtagandena måste också väljas på ett aktsamt sätt, vid behov med beaktande av en tillräcklig säkerhetsmarginal.
  - b) Maximiräntesatserna ska väljas på ett aktsamt sätt och fastställas i enlighet med alla relevanta regler i hemmedlemsstaten. Dessa aktsamt valda räntesatser ska fastställas med beaktande av
    - i) avkastningen på de motsvarande tillgångar som tjänstepensionsinstitutet har och den förväntade avkastningen på framtida investeringar,
    - ii) den aktuella marknadsavkastningen på obligationer av hög kvalitet, statsobligationer, obligationer från Europeiska stabilitetsmekanismen, Europeiska investeringsbanken (EIB) eller Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, eller
    - iii) en kombination av leden i och ii.
  - c) De biometrisk tabeller som används för att beräkna de tekniska avsättningarna ska grunda sig på aktsamma antaganden med beaktande av de viktigaste särdragen hos medlemsgruppen och pensionsplanerna, i synnerhet förväntade förändringar i de relevanta riskerna.
  - d) Metoden och underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna ska i regel förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat. Ändringar kan dock vara motiverade till följd av förändringar i de rättsliga, demografiska eller ekonomiska förutsättningar som ligger till grund för antagandena.
5. Hemmedlemsstaten får, för att säkerställa att medlemmarnas och förmånstagarnas intressen skyddas på ett fullgott sätt, fastställa ytterligare, mer detaljerade krav för beräkningen av de tekniska avsättningarna.

## Artikel 14

## Skuldtäckning av tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut alltid ska innehålla tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar.



2. Hemmedlemsstaten får tillåta ett tjänstepensionsinstitut att under en begränsad tid inneha otillräckliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna. I detta fall ska de behöriga myndigheterna kräva att tjänstepensionsinstitutet antar en konkret och genomförbar återhämtningsplan med tidsangivelser så att kraven i punkt 1 blir uppfyllda igen. Planen ska vara förenad med följande villkor:

- a) Tjänstepensionsinstitutet ska upprätta en konkret och genomförbar plan för hur det inom rimlig tid ska kunna återställa tillgångarnas storlek till den nivå som krävs för att helt täcka de tekniska avsättningarna. Planen ska göras tillgänglig för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare och/eller godkännas av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten.
- b) När planen upprättas ska hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets specifika situation, särskilt vad gäller dess matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability structure*), riskprofil, likviditetsplan, åldersprofilen hos de medlemmar som är berättigade till pensionsförmåner samt till om planerna befinner sig i uppbyggnadsskedet eller ska övergå till full fondering från att inte eller endast delvis ha varit fonderade.
- c) Om en tjänstepensionsplan avvecklas under den period som avses i första meningen i denna punkt ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. Tjänstepensionsinstitutet ska inrätta ett förfarande för hur tillgångarna och motsvarande åtaganden i den planen ska överlätas till ett annat tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsbolag eller annat lämpligt organ. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska underrättas om detta förfarande, och förfarandets huvuddrag ska göras tillgängliga för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare i enlighet med konfidentialitetsprincipen.

3. När det gäller gränsöverskridande verksamhet ska de tekniska avsättningarna alltid täckas av tillgångar som är tillräckliga i förhållande till samtliga planer som förvaltas. Om detta villkor inte är uppfyllt ska den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten direkt ingripa och kräva att tjänstepensionsinstitutet omedelbart utformar lämpliga åtgärder och genomför dem utan dröjsmål på ett sådant sätt att medlemmar och förmånstagare har ett adekvat skydd.

#### Artikel 15

##### Lagstadgat kapitalkrav

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner där tjänstepensionsinstitutet och inte det uppdragsgivande företaget står för åtagandet att täcka biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ständigt, som en buffert, innehar kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna. Dess storlek ska återspegla typen av risk och tillgångsportföljen avseende samtliga de pensionsplaner som förvaltas. Dessa tillgångar ska vara fria från alla förutsebara åtaganden och fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter.

2. För beräkning av den lägsta storleken på de kompletterande tillgångarna ska bestämmelserna i artiklarna 16, 17 och 18 tillämpas.

3. Punkt 1 ska dock inte hindra medlemsstaterna från att kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska uppfylla lagstadgade kapitalkrav eller från att fastställa mer detaljerade regler, om sådana är berättigade av aktsamhetsskäl.

#### Artikel 16

##### Disponibel solvensmarginal

1. För att säkerställa att tjänstepensionerna är långsiktigt hållbara ska medlemsstaterna kräva att alla tjänstepensionsinstitut som avses i artikel 15.1 och som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium vid varje tidpunkt, i förhållande till sin samlade verksamhet, ska ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal som åtminstone motsvaras av kraven i detta direktiv.

2. Den disponibla solvensmarginalen ska motsvaras av tillgångar i tjänstepensionsinstitutet som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden, inklusive följande:

- a) Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett tjänstepensionsinstitut i form av ett ömsesidigt bolag, det faktiska garantikapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier är uppfyllda:
- i) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att den disponibla solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter det att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.

- ii) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att, om sådana betalningar som avses i led i sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap i det ömsesidiga bolaget ska upphöra, de behöriga myndigheterna ska underrättas minst en månad i förväg och att de under denna period får förbjuda utbetalningen.
  - iii) De berörda bestämmelserna i stiftelseurkund och bolagsordning får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, utan att det påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i leden i och ii.
- b) Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
- c) Vinsten eller förlusten efter avdrag för utdelning.
- d) I den utsträckning som detta medges i nationell rätt: de vinstreserver som redovisas i balansräkningen, om dessa kan användas för att täcka eventuella förluster och inte har avsatts för utdelning till medlemmar och förmänstagare.

Den disponibla solvensmarginalen ska minskas med beloppet för de egna aktier som tjänstepensionsinstitutet självt innehar.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att den disponibla solvensmarginalen också får utgöras av:

- a) Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånekapital upp till högst 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen, varav högst 25 % får bestå av förlagslån med fast löptid eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, förutsatt att det finns bindande avtal om att förlagslåne- eller preferensaktiekapitalet, i händelse av att tjänstepensionsinstitutet går i konkurs eller försätts i likvidation, ska ha prioritet efter alla övriga borgenärsfordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts.
- b) Värdepapper utan fast löptid samt andra instrument, inbegripet andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i led a, upp till högst 50 % av den disponibla solvensmarginalen eller den föreskrivna solvensmarginalen, beroende på vilken som är lägst, för det sammanlagda beloppet av de värdepapper och förlagslån som avses i led a, om de uppfyller följande villkor:
- i) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.
  - ii) Utställandeavtalet ska ge tjänstepensionsinstitutet möjlighet att uppskjuta räntebetalningar på lånet.
  - iii) Långivarens fordran på tjänstepensionsinstitutet ska i sin helhet ha förmånsrätt efter samtliga icke-efterställda borgenärer.
  - iv) Handlingarna som reglerar utställandet av värdepapperen ska innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för tjänstepensionsinstitutet att fortsätta sin verksamhet.
  - v) Endast till fullo inbetalda belopp ska beaktas.

Vid tillämpning av led a ska förlagslånekapital även uppfylla följande villkor:

- i) Endast till fullo inbetalda medel ska beaktas.
- ii) För lån med fast löptid ska den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före förfalldatum ska tjänstepensionsinstitutet till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur den disponibla solvensmarginalen ska kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut, såvida inte den andel av den disponibla solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat under minst de senaste fem åren före förfalldatum. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om det utfärdande tjänstepensionsinstitutet ansöker om detta och förutsatt att dess disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.
- iii) Lån utan fast löptid ska ha minst fem års uppsägningstid, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i den disponibla solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och ska därvid ange den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna ska endast godkänna återbetalningen om tjänstepensionsinstitutets disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

- iv) I låneavtalet får det inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter, utöver likvidation av tjänstepensionsinstitutet, ska förfalla till betalning före de avtalade förfallodagarna.
  - v) Låneavtalet får ändras endast om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.
4. På tjänstepensionsinstitutets ansökan, med åtföljande bevis, hos den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten och med den myndighetens godkännande får den disponibla solvensmarginalen också utgöras av:
- a) Om zillmering inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas och denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien: skillnaden mellan en ej zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien.
  - b) Dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur.
  - c) Hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, så snart den inbetalda delen uppgår till 25 % av nämnda kapital, upp till 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen.

Beloppet som avses i led a får inte överstiga 3,5 % av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och tjänstepensioner och de försäkringsmatematiska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Denna skillnad ska minskas med beloppet för varje ej avskriven anskaffningskostnad som redovisas som tillgång.

#### Artikel 17

#### Föreskriven solvensmarginal

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas så som anges i punkterna 2–6 beroende på ingångna försäkringsavtal.

2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med summan av följande resultat:

a) Första resultatet:

Ett tal som motsvarar 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna avseende mottagen återförsäkring utan avdrag för retrocession ska multipliceras med ett procenttal, som inte får vara mindre än 85 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan de totala försäkringsmatematiska avsättningarna, beräknade efter avdrag för retrocession, och de försäkringsmatematiska avsättningarna brutto.

b) Andra resultatet:

För försäkringsavtal där risksumman inte är negativ multipliceras ett tal motsvarande 0,3 % av det totala beloppet för sådan risksumma, som tjänstepensionsinstitutet iklätt sig ansvar för, med ett procenttal, som inte får vara mindre än 50 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan det totala beloppet för den risksumma som tjänstepensionsinstitutet förblir ansvarigt för efter avgiven återförsäkring och retrocession, och det totala beloppet för risksumman för återförsäkring.

När det gäller temporär dödsfallsförsäkring med en längsta löptid av tre år ska denna multiplikationsfaktor vara 0,1 %. För sådana försäkringar med en löptid på mer än tre år men högst fem år ska denna faktor vara 0,15 %.

3. När det gäller sådan tilläggsförsäkring som avses i artikel 2.3 a iii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för tjänstepensionsinstitut enligt artikel 18.

4. När det gäller sådan verksamhet avseende inlösning som avses i artikel 2.3 b ii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a.

5. När det gäller sådan verksamhet som avses i artikel 2.3 b i i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 1 % av tillgångarna.

6. När det gäller försäkringar som är kopplade till investeringsfonder och omfattas av artikel 2.3 a i och ii i direktiv 2009/138/EG och när det gäller de verksamheter som avses i artikel 2.3 b iii–v i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med summan av följande:

- a) 4 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet står för en investeringsrisk.
- b) 1 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, men det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna fastställts för en period som överstiger fem år.
- c) 25 % av de administrationskostnader som netto kan hänföras till sådana försäkringar och sådan verksamhet för det senaste räkenskapsåret, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, och det belopp som avsatts till täckande av administrationskostnaderna inte fastställts för en period som överstiger fem år.
- d) 0,3 % av risksumman beräknad enligt punkt 2 b, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet försäkrar dödsfallsrisk.

#### Artikel 18

#### Föreskriven solvensmarginal i artikel 17.3

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas på grundval av antingen det årliga premie- eller bidragsbeloppet eller genomsnittet av försäkringsersättningarna för de tre senaste räkenskapsåren.
2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med det högsta av de två resultaten enligt punkterna 3 och 4.
3. Premiebaser ska beräknas på grundval av det högsta av följande värden: bruttovärdet av de tecknade premierna eller bidragen beräknat enligt nedan och bruttovärdet av de intjänade premierna eller bidragen.

De premier eller bidrag (tilläggsavgifter inräknade) som hänför sig till direkt försäkringsverksamhet under det närmast föregående räkenskapsåret ska läggas ihop.

Till denna summa läggs premierna för all mottagen återförsäkring under närmast föregående räkenskapsår.

Från detta belopp ska dras det totala beloppet för under det senaste räkenskapsåret annullerade premier eller bidrag, liksom det sammanlagda beloppet för skatter och avgifter på premier eller bidrag som ingår i totalbeloppet.

Det sålunda erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 50 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 18 % av den första beloppssandelen och 16 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammanlagt motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningar. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

4. Ersättningsbasen ska beräknas enligt följande:

De ersättningar som utbetalats från direkt försäkring (utan avdrag för anspråk för vilka återförsäkrare och retrocessionärer svarar) som betalats ut under de i punkt 1 angivna perioderna läggs ihop.

Till denna summa läggs summan av ersättningar som utbetalats för förpliktelser som under samma tidsperioder övertagits genom återförsäkring eller retrocession och beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid utgången av närmast föregående räkenskapsår, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

Detta belopp ska minskas med summan av de belopp som återvunnits under de perioder som anges i punkt 1.

Från återstående belopp dras beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid början av det räkenskapsår som infaller två år före det senaste räkenskapsår för vilket räkenskaper föreligger, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

En tredjedel av det på detta sätt erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 35 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 26 % av den första beloppsandelen och 23 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningarna. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

5. Om den föreskrivna solvensmarginal som räknats fram enligt punkterna 2–4 är lägre än den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, ska den föreskrivna solvensmarginalen minst vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, multiplicerad med förhållandet mellan de tekniska avsättningarna för oreglerade skadeersättningar i slutet respektive i början av det senaste räkenskapsåret. I dessa beräkningar ska återförsäkring inte ingå i de tekniska avsättningarna, men kvoten får aldrig vara större än 1.

## Artikel 19

### Investeringsregler

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium ska investera sina tillgångar i enlighet med aktsamhetsprincipen och särskilt i enlighet med följande regler:

- a) Tillgångarna ska investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar medlemmarnas och förmånstagarnas intressen som helhet. Vid en eventuell intressekonflikt ska tjänstepensionsinstitutet eller den enhet som förvaltar dess portfölj säkerställa att investeringen görs uteslutande i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
- b) Inom ramen för aktsamhetsprincipen ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitutet att ta hänsyn till investeringsbeslutens möjliga långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.
- c) Tillgångarna ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen.
- d) Tillgångarna ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer.
- e) Det ska vara möjligt att investera i derivatinstrument, förutsatt att sådana instrument bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar effektiv förvaltning av portföljen. De måste värderas enligt aktsamhetsprincipen med beaktande av den underliggande tillgången och tas med vid värderingen av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar. Tjänstepensionsinstitut ska även undvika överdriven riskexponering gentemot en och samma motpart och gentemot annan derivatverksamhet.
- f) Tillgångarna ska vara diversifierade på ett lämpligt sätt för att undvika dels överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent eller företagsgrupp, dels ackumulation av risker i den samlade portföljen.

Investeringar i tillgångar som emitterats av samma emittent eller av emittenter som tillhör samma grupp får inte innebära överdriven riskkoncentration för ett tjänstepensionsinstitut.

- g) Investeringar i det uppdragsgivande företaget får inte överstiga 5 % av den samlade portföljen, och när det uppdragsgivande företaget ingår i en grupp får investeringar i företag som ingår i samma grupp som det uppdragsgivande företaget inte överstiga 10 % av portföljen.

Om ett tjänstepensionsinstitut har fått sitt uppdrag av flera företag ska investeringar i dessa uppdragsgivande företag göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa de krav som avses i leden f och g på investeringar i statsobligationer.

2. Med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos verksamheten i de tjänstepensionsinstitut som står under tillsyn, ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna övervakar lämpligheten i tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden, utvärderar användningen av hänvisningar till kreditbetyg utfärdade av kreditvärderingsinstitut enligt definitionen i artikel 3.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 <sup>(1)</sup> i deras investeringspolicy och, om så är lämpligt, verkar för minskade effekter av sådana hänvisningar, i syfte att minska ensidig och mekanisk förlitan på sådana kreditbetyg.

3. Hemmedlemsstaten ska förbjuda tjänstepensionsinstitut att ta upp lån eller ställa säkerhet på tredje parts vägnar. Medlemsstaterna får dock tillåta tjänstepensionsinstituten att för en begränsad period ta upp vissa lån som endast syftar till att tillgodose likviditetsbehov.

4. Medlemsstaterna får inte kräva att de tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium investerar i särskilda typer av tillgångar.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 får medlemsstaterna inte kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom dess territorium eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan.

6. Medlemsstaterna får i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1–5 fastställa mer detaljerade föreskrifter, inbegripet kvantitativa regler, för tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, om föreskrifterna är berättigade av aktsamhetsskäl, för att ta hänsyn till samtliga planer som dessa tjänstepensionsinstitut förvaltar.

Medlemsstaterna får dock inte hindra tjänstepensionsinstituten från att

- a) investera upp till 70 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna – eller när det gäller planer där medlemmarna står för investeringsrisken, 70 % av hela portföljen – i aktier, överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier och företagsobligationer som är föremål för handel på reglerade marknader eller genom MTF-plattformar eller OTF-plattformar och att besluta om dessa tillgångars relativa vikt i investeringsportföljen. Om det är motiverat av aktsamhetsskäl får medlemsstaterna dock tillämpa en lägre gräns, som inte får understiga 35 %, för tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner med en långsiktig lägsta garanterad räntesats, står för investeringsrisken och själva står för garantin,
- b) investera upp till 30 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna i tillgångar denominerade i andra valutor än dem som åtagandena är uttryckta i,
- c) investera i instrument som har en långsiktig investeringshorisont och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar,
- d) investera i instrument som är utfärdade eller garanterade av EIB inom ramen för Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska långsiktiga investeringsfonder, Europeiska fonder för socialt företagande och Europeiska riskkapitalfonder.

7. Punkt 6 hindrar inte medlemsstaterna från att, även i enskilda fall, kräva att striktare investeringsregler tillämpas på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, särskilt med tanke på tjänstepensionsinstitutets åtaganden, om det är motiverat av aktsamhetsskäl.

8. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11 får inte fastställa investeringsregler utöver dem som anges i punkterna 1–6 för den del av tillgångarna som täcker tekniska avsättningar för gränsöverskridande verksamhet.

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut (EUT L 302, 17.11.2009, s. 1).

## AVDELNING III

## VILLKOR FÖR UTÖVANDET AV VERKSAMHETEN

## KAPITEL 1

**Företagsstyrningssystem**

## Avsnitt 1

**Allmänna bestämmelser**

## Artikel 20

**Lednings- eller tillsynsorganets ansvar**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan har det yttersta ansvaret enligt nationell rätt för att det berörda tjänstepensionsinstitutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv.
2. Detta direktiv påverkar inte den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten.

## Artikel 21

**Allmänna krav på företagsstyrning**

1. Medlemsstaterna ska kräva att samtliga tjänstepensionsinstitut har upprättat ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av deras verksamhet. Systemet ska omfatta en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare. Företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut, och systemet ska regelbundet ses över internt.
2. Det företagsstyrningssystem som avses i punkt 1 ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten upprättar och tillämpar skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, aktuariell och utkontrakterad verksamhet. Dessa skriftliga riktlinjer ska först godkännas av tjänstepensionsinstitutets lednings- eller tillsynsorgan och ska ses över minst vart tredje år, samt anpassas med hänsyn till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten har upprättat ett effektivt system för internkontroll. Detta system ska omfatta administrativa förfaranden och redovisningsförfaranden, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner på tjänstepensionsinstitutets samtliga nivåer.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten vidtar rimliga åtgärder för att säkerställa att deras verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utarbetandet av beredskapsplaner. Tjänstepensionsinstitutet ska i detta syfte använda lämpliga och proportionella system, resurser och förfaranden.
6. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstituten har minst två personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet. Medlemsstaterna får tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, på grundval av en motiverad bedömning genomförd av de behöriga myndigheterna. Den bedömningen ska ta hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av tjänstepensionsinstitutet samt storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

## Artikel 22

**Krav på ledningens lämplighet och redbarhet**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, personer som utför nyckelfunktioner och, i förekommande fall, personer eller enheter som anlitas för att utföra funktioner i enlighet med artikel 31 uppfyller följande krav i sitt arbete:

a) Krav på lämplighet:

- i) För personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är kollektivt tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet.
- ii) För personer som utför nyckelfunktioner i form av aktuariefunktioner eller internrevisionsfunktioner innebär detta att deras yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.
- iii) För personer som utför andra nyckelfunktioner innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.

b) Krav på redbarhet. Deras anseende och integritet motsvarar högt ställda krav.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav som fastställs i punkt 1.

3. Om en hemmedlemsstat från de personer som avses i punkt 1 kräver bevis om gott anseende, bevis om konkursfrihet eller bådadera, ska den medlemsstaten, när det gäller medborgare från andra medlemsstater, som tillräckligt bevis godta ett utdrag ur belastningsregistret från den andra medlemsstaten eller, i avsaknad av ett belastningsregister i den andra medlemsstaten, en motsvarande handling utfärdad av en behörig rättslig eller administrativ myndighet, antingen i den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten, som visar att dessa krav är uppfyllda.

4. Om inte någon behörig rättslig eller administrativ myndighet i antingen den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten utfärdar en motsvarande handling enligt punkt 3, ska den personen i stället få avlägga försäkran under ed.

I hemmedlemsstater där det inte finns någon bestämmelse om att försäkran under ed får avläggas ska dock medborgarna från andra berörda medlemsstater få avlägga en försäkran på heder och samvete inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet i hemmedlemsstaten eller i den medlemsstat där de är medborgare, eller inför en notarie i en av dessa medlemsstater. Myndigheten eller notarien ska utfärda ett intyg om edgång eller avgiven försäkran.

5. Det bevis om konkursfrihet som avses i punkt 3 kan även läggas fram i form av en försäkran som medborgaren från den andra berörda medlemsstaten avgett inför ett behörigt rättsligt organ en behörig yrkes- eller branschorganisation i den andra medlemsstaten.

6. De handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska visas upp inom tre månader från utfärdandet.

7. Medlemsstaterna ska utse de myndigheter och organ som ska ha behörighet att utfärda de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 och ska omedelbart underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

Medlemsstaterna ska även underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om de myndigheter eller organ till vilka de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska lämnas till stöd för en ansökan om att få bedriva sådan verksamhet som avses i artikel 11 på ifrågavarande medlemsstats territorium.

## Artikel 23

**Ersättningspolicy**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet upprättar och tillämpar en sund ersättningspolicy för alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och för personer som utövar nyckelfunktioner samt för andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet.



2. Om inte annat föreskrivs i förordning (EU) 2016/679 ska tjänstepensionsinstitutet regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicy.
3. Tjänstepensionsinstitut ska följa följande principer när de upprättar och tillämpar den ersättningspolicy som avses i punkt 1:
  - a) Ersättningspolicy ska upprättas, genomföras och upprätthållas i enlighet med tjänstepensionsinstitutets verksamheter, riskprofil, mål, långsiktiga intressen, finansiella stabilitet och resultat som helhet, samt bidra till en sund, aktsam och effektiv ledning av tjänstepensionsinstitutet.
  - b) Ersättningspolicy ska vara förenlig med de långsiktiga intressena hos medlemmar och förmånstagare i pensionsplaner som förvaltas av tjänstepensionsinstitutet.
  - c) Ersättningspolicy ska inkludera åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter.
  - d) Ersättningspolicy ska vara förenlig med en sund och effektiv riskhantering och får inte skapa incitament till risktagande som är oförenligt med tjänstepensionsinstitutets riskprofiler och regler.
  - e) Ersättningspolicy ska gälla för tjänstepensionsinstitutet och de tjänsteleverantörer som avses i artikel 31.1 såvida inte dessa tjänsteleverantörer omfattas av de direktiv som anges i artikel 2.2 b.
  - f) Tjänstepensionsinstitutet ska fastställa allmänna principer för ersättningspolicy, se över och uppdatera policyn åtminstone vart tredje år och ansvara för dess genomförande.
  - g) Företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv.

## Avsnitt 2

### Nyckelfunktioner

#### Artikel 24

#### Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut inrättar följande nyckelfunktioner: en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt.
2. Tjänstepensionsinstitut får låta en enda person eller organisatorisk enhet utöva flera nyckelfunktioner, med undantag för internrevisionsfunktionen enligt artikel 26, som ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner.
3. Den enda person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen ska vara en annan än den som utför en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna får, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, tillåta tjänstepensionsinstitutet att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget.
4. Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas.
5. Utan att det påverkar rätten att inte tvingas vittna mot sig själv, ska personer med nyckelfunktioner underrätta den behöriga myndigheten för tjänstepensionsinstitutet, om tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte i vederbörlig tid vidtar lämpliga korrigerande åtgärder,
  - a) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har upptäckt en betydande risk för att tjänstepensionsinstitutet inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, om detta skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, eller

- b) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har konstaterat en väsentlig materiell överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens eller den organisatoriska enhetens nyckelfunktion och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa det rättsliga skyddet för personer som underrättar den behöriga myndigheten i enlighet med punkt 5.

#### Artikel 25

##### **Riskhantering**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet har en effektiv riskhanteringsfunktion som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Den funktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem med avseende på vilket tjänstepensionsinstitutet ska anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som tjänstepensionsinstitutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa.

Riskhanteringssystemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser.

2. Riskhanteringssystemet ska, i proportion till tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation liksom deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet, täcka risker som kan uppstå inom tjänstepensionsinstitutet, eller i företag till vilka ett tjänstepensionsinstituts uppgifter eller verksamheter har utkontrakterats, åtminstone inom följande områden, i tillämpliga fall:

- a) Teckning av försäkringar och avsättningar.
  - b) Asset-liability management.
  - c) Investeringar, särskilt i derivatinstrument, värdepapperiseringar och liknande åtaganden.
  - d) Hantering av likviditets- och koncentrationsrisker.
  - e) Hantering av operativ risk.
  - f) Återförsäkring och andra riskreduceringstekniker.
  - g) Miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning.
3. Om medlemmar och förmånstagare, i enlighet med pensionsplanens villkor, står för risker ska riskhanteringssystemet även ta hänsyn till de riskerna ur medlemmarnas och förmånstagarnas synvinkel.

#### Artikel 26

##### **Internrevisionsfunktion**

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en effektiv internrevisionsfunktion som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Internrevisionsfunktionen ska omfatta en utvärdering av hur lämpligt och effektivt systemet för internkontroll är samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive, i förekommande fall, verksamheter som utkontrakterats.

#### Artikel 27

##### **Aktuariefunktion**

1. Om ett tjänstepensionsinstitut självt erbjuder täckning för biometrisk risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ska medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en ändamålsenlig aktuariefunktion som ska
- a) samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna,

- b) bedöma lämpligheten av de metoder och underliggande modeller som används vid beräkningen av tekniska avsättningar och de antaganden som ligger till grund för denna beräkning,
  - c) bedöma om de data som används vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är tillräckliga, samt bedöma deras kvalitet,
  - d) jämföra de antaganden som ligger till grund för beräkningen av tekniska avsättningar med den faktiska utvecklingen,
  - e) informera tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan om hur tillförlitliga och lämpliga beräkningarna av tekniska avsättningar är,
  - f) yttra sig om den övergripande policyn för teckning av försäkring om tjänstepensionsinstitutet har en sådan policy,
  - g) yttra sig om försäkringsarrangemangens lämplighet om tjänstepensionsinstitutet har sådana arrangemang, och
  - h) bidra till ett effektivt genomförande av riskhanteringssystemet.
2. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet utser minst en oberoende person, inom eller utanför tjänstepensionsinstitutet, som ansvarar för aktuariefunktionen.

### Avsnitt 3

## Handlingar som gäller företagsstyrning

### Artikel 28

#### Egen riskbedömning

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet på ett sätt som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet, vidtar en egen riskbedömning och dokumenterar denna bedömning.

Riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en betydande förändring av tjänstepensionsinstitutets eller dess pensionsplaners riskprofil. Om det sker en betydande förändring av en viss pensionsplans riskprofil kan riskbedömningen begränsas till just den pensionsplanen.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att riskbedömningen enligt punkt 1, med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inkluderar följande:

- a) En beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser.
- b) En bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet.
- c) En beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner till det uppdragsgivande företaget i enlighet med artikel 24.3.
- d) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, i förekommande fall inbegripet en beskrivning av återhämtningsplanen.
- e) En bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningen av deras pensionsförmåner och effektiviteten i eventuella korrigerande åtgärder, med beaktande av, i förekommande fall:
  - i) indexeringsmekanismer,
  - ii) mekanismer för reducering av förmåner, inbegripet i vilken omfattning intjänade pensionsförmåner kan reduceras, på vilka villkor och av vem.
- f) En kvalitativ bedömning av mekanismerna för att skydda pensionsförmåner, inklusive, beroende på vad som är tillämpligt, garantier, överenskommelser eller andra typer av finansiellt stöd från det uppdragsgivande företaget, försäkring eller återförsäkring från ett företag som omfattas av direktiv 2009/138/EG eller täckning genom ett pensionsgarantisystem till förmån för tjänstepensionsinstitutet eller medlemmarna och förmånstagarna.

- g) En kvalitativ bedömning av de operativa riskerna.
  - h) Om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas vid investeringsbeslut, en bedömning av nya eller framväxande risker, inbegripet risker med anknytning till klimatförändring, resursanvändning och miljön, sociala risker och risker med anknytning till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar.
3. Med avseende på tillämpningen av punkt 2 ska tjänstepensionsinstitut ha metoder för att kartlägga och bedöma de risker de är utsatta för eller kan utsättas för på kort och på lång sikt och som kan inverka på tjänstepensionsinstitutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Dessa metoder ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutens verksamhet. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen.
4. Den egna riskbedömningen ska beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut.

#### Artikel 29

### Årsbokslut och förvaltningsberättelser

Medlemsstaterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium upprättar och offentliggör årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsboksluten och förvaltningsberättelserna ska ge en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, och redovisa betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska vara konsekventa, uttömmande, sakligt presenterade samt i vederbörlig ordning godkända av auktoriserade personer, i enlighet med nationell rätt.

#### Artikel 30

### Riktlinjer för investeringsverksamheten

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium utarbetar och minst vart tredje år ser över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Medlemsstaterna ska föreskriva att riktlinjerna ska innehålla i vart fall sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

#### KAPITEL 2

### Utkontraktering och kapitalförvaltning

#### Artikel 31

### Utkontraktering

1. Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium helt eller delvis överläter verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till tjänsteleverantörer som arbetar för dessa tjänstepensionsinstituts räkning.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner eller andra verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv.
3. Nyckelfunktioner eller andra verksamheter får inte utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till något av följande:
  - a) Kvaliteten på det berörda tjänstepensionsinstitutets företagsstyrningssystem försämras.
  - b) Den operativa risken ökas i otillbörlig utsträckning.

- c) De behöriga myndigheterna får försämrade möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser.
- d) Möjligheten till ett oavbrutet och tillfredsställande tillhandahållande av tjänster till medlemmar och förmånstagare undergrävs.
4. Tjänstepensionsinstitutet ska säkerställa att de utkontrakterade verksamheterna fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom den löpande övervakningen av den tjänsteleverantörens verksamheter.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner, förvaltningen av dessa tjänstepensionsinstitut eller andra verksamheter som omfattas av detta direktiv, ingår ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Ett sådant avtal ska vara rättsligt bindande och tydligt ange tjänstepensionsinstitutets och tjänsteleverantörens rättigheter och skyldigheter.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut underrättar behöriga myndigheter i god tid om all utkontraktering av verksamheter som omfattas av detta direktiv. Om utkontrakteringen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska detta anmälas till behöriga myndigheter innan avtalet om en sådan utkontraktering träder i kraft. Medlemsstaterna ska också säkerställa att tjänstepensionsinstitut till sina behöriga myndigheter anmäler alla senare viktiga förändringar med avseende på de utkontrakterade verksamheterna.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter som krävs för att när som helst begära information från tjänstepensionsinstitutet och tjänsteleverantörerna om utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter.

#### Artikel 32

### Kapitalförvaltning

Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutets rätt att, för förvaltningen av investeringsportföljen, utse kapitalförvaltare som är etablerade i en annan medlemsstat och som där är vederbörligen auktoriserade för sådan verksamhet i enlighet med direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU och 2014/65/EU samt de auktoriserade enheter som avses i artikel 2.1 i det här direktivet.

#### KAPITEL 3

### Förvaringsinstitut

#### Artikel 33

### Utseende av ett förvaringsinstitut

1. När det är fråga om en tjänstepensionsplan där medlemmar och förmånstagare står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35. Värmedlemsstaten får kräva att dessa tjänstepensionsinstitut utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35 när de bedriver gränsöverskridande verksamhet i enlighet med artikel 11, under förutsättning att dess nationella rätt kräver att ett förvaringsinstitut utses.
2. För tjänstepensionsplaner i vilka medlemmar och förmånstagare inte står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar eller för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35.
3. Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutets rätt att utse förvaringsinstitut som är etablerade i en annan medlemsstat och som är vederbörligen auktoriserade i enlighet med direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU eller som är godkända som förvaringsinstitut enligt direktiv 2009/65/EG eller direktiv 2011/61/EU.
4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för behöriga myndigheter att enligt deras nationella rätt, i enlighet med artikel 48, förbjuda förvaringsinstitut som är belägna inom deras territorium att fritt förfoga över förvarade tillgångar om detta begärs av den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

5. Förvaringsinstitutet ska utses genom ett skriftligt avtal. Avtalet ska föreskriva översändande av information som förvaringsinstitutet behöver för att kunna utföra sina uppgifter i enlighet med detta direktiv samt andra relevanta lagar eller författningar.
6. När tjänstepensionsinstitutet och förvaringsinstitutet utför de uppgifter som föreskrivs i artiklarna 34 och 35 ska de agera hederligt, korrekt, professionellt, oberoende och i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
7. Ett förvaringsinstitut får inte utföra verksamhet avseende tjänstepensionsinstitutet som kan skapa intressekonflikter mellan tjänstepensionsinstitutet, pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och sig självt, såvida inte förvaringsinstitutet håller utförandet av sina förvaringsinstitutsuppgifter funktionellt och hierarkiskt åtskilda från andra eventuellt oförenliga uppgifter samtidigt som eventuella intressekonflikter korrekt identifieras, hanteras, övervakas och redovisas för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och för tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
8. Om inget förvaringsinstitut utses ska tjänstepensionsinstitutet vidta åtgärder för att förebygga och lösa eventuella intressekonflikter i samband med uppgifter som annars utförs av ett förvaringsinstitut och en kapitalförvaltare.

#### Artikel 34

##### **Förvaring av tillgångar och förvaringsinstitutets ansvar**

1. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan som består av finansiella instrument som kan depåförvaras anförtros ett förvaringsinstitut för förvaring, ska förvaringsinstitutet förvara alla finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet och alla finansiella instrument som kan levereras fysiskt till förvaringsinstitutet.

Förvaringsinstitutet ska för detta ändamål säkerställa att de finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet, registreras på separata konton på förvaringsinstitutet i enlighet med reglerna i direktiv 2014/65/EU, öppnade i tjänstepensionsinstitutets namn, så att de alltid tydligt kan identifieras som tillhörande tjänstepensionsinstitutet eller pensionsplanens medlemmar och förmånstagare.

2. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan består av andra tillgångar än de som avses i punkt 1, ska förvaringsinstitutet kontrollera att tjänstepensionsinstitutet är tillgångarnas ägare och föra ett register över dessa tillgångar. Kontrollen ska göras på grundval av uppgifter eller handlingar från tjänstepensionsinstitutet och, om sådan finns tillgänglig, på grundval av extern information. Förvaringsinstitutet ska hålla sitt register uppdaterat.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstitut är ansvarigt inför tjänstepensionsinstitutet och medlemmarna och förmånstagarna för eventuella förluster som drabbat dem som en följd av att förvaringsinstitutet utan godtagbara skäl underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller fullgjort dem på ett oriktigt sätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstituts ansvar enligt punkt 3 inte påverkas av att det har anförtrott en tredje part förvaringen av samtliga eller vissa tillgångar som det förvarar.
5. Om inget förvaringsinstitut utses för förvaring av tillgångar ska tjänstepensionsinstitutet vara skyldiga att minst
  - a) säkerställa att finansiella instrument är föremål för vederbörlig omsorg och skydd,
  - b) föra register som gör det möjligt för tjänstepensionsinstitutet att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar,
  - c) vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar,
  - d) på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

#### Artikel 35

##### **Tillsynsuppgifter**

1. Utöver de uppgifter som avses i artikel 34.1 och 34.2 ska det förvaringsinstitut som utsetts för tillsynsuppgifter
  - a) följa tjänstepensionsinstitutets anvisningar, såvida inte dessa strider mot nationell rätt eller tjänstepensionsinstitutets regler,

- b) säkerställa att ersättningar för transaktioner som omfattar ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan inbetalas till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga tidsfrister, och
  - c) säkerställa att inkomster från tillgångar används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler.
2. Utan hinder av punkt 1 får tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat fastställa andra tillsynsuppgifter som förvaringsinstitutet ska utföra.
3. Om inget förvaringsinstitut utses för tillsynsuppgifter ska tjänstepensionsinstitutet genomföra förfaranden som säkerställer att uppgifterna, som i annat fall står under förvaringsinstituts tillsyn, utförs på ett korrekt sätt inom tjänstepensionsinstitutet.

#### AVDELNING IV

### INFORMATION SOM SKA LÄMNAS TILL PRESUMTIVA MEDLEMMAR, MEDLEMMAR OCH FÖRMÅNSTAGARE

#### KAPITEL 1

#### *Allmänna bestämmelser*

#### Artikel 36

#### **Principer**

1. Med beaktande av pensionsplanens karaktär ska medlemsstaterna säkerställa att alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium tillhandahåller
- a) presumtiva medlemmar, åtminstone den information som anges i artikel 41,
  - b) medlemmar, åtminstone den information som anges i artiklarna 37–40, 42 och 44, och
  - c) förmånstagare, åtminstone den information som anges i artiklarna 37, 43 och 44.
2. Den information som avses i punkt 1
- a) ska uppdateras regelbundet,
  - b) ska avfattas på ett tydligt sätt, med användning av ett klart, koncist och begripligt språk; fackspråk ska undvikas och även tekniska termer ska undvikas om vardagliga uttryck kan användas i stället,
  - c) får inte vara vilseledande, och konsekvens ska råda när det gäller ordförråd och innehåll,
  - d) ska presenteras på ett lättläst sätt,
  - e) ska vara tillgänglig på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på pensionsplanen i fråga, och
  - f) ska kostnadsfritt göras tillgänglig för presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare i elektronisk form, inbegripet på varaktiga medier eller via en webbplats, eller i pappersform.
3. Medlemsstaterna får anta eller behålla ytterligare bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare.

#### Artikel 37

#### **Allmän information om pensionsplanen**

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium säkerställa att medlemmar och förmånstagare hålls tillräckligt informerade om varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar, särskilt vad gäller
- a) tjänstepensionsinstitutets namn samt i vilken medlemsstat tjänstepensionsinstitutet är registrerat eller auktoriserat och namnet på dess behöriga myndighet,

- b) de rättigheter och skyldigheter som parterna i pensionsplanen har,
- c) information om investeringsprofilen,
- d) vilken typ av finansiella risker som medlemmarna och förmånstagarna står för,
- e) villkoren för fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen eller avseende en viss förmånsnivå eller, när ingen garanti erbjuds i pensionsplanen, en förklaring om detta,
- f) de mekanismer som skyddar intjänade rättigheter eller mekanismer för reducering av förmåner, om sådana finns,
- g) när medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år,
- h) strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare, för pensionsplaner som inte erbjuder en viss förmånsnivå,
- i) de valmöjligheter som medlemmar och förmånstagare har för att erhålla sina pensionsförmåner,
- j) om en medlem har rätt att överlåta pensionsrättigheter, ytterligare information om arrangemangen för en sådan överlåtelse.

2. För pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk och som föreskriver fler än ett alternativ med olika investeringsprofiler ska medlemmarna informeras om villkoren för tillgängliga investeringsalternativ och, i tillämpliga fall, ickevalsalternativet för investeringar och pensionsplanens regel om att en viss medlem anvisas ett visst investeringsalternativ.

3. Medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare ska inom skälig tid erhålla all relevant information om ändringar av reglerna för pensionsplanen. Dessutom ska tjänstepensionsinstituten tillhandahålla medlemmar och förmånstagare en förklaring om hur väsentliga förändringar av de tekniska avsättningarna påverkar medlemmarna och förmånstagarna.

4. Tjänstepensionsinstituten ska tillhandahålla den allmänna information om pensionsplanen som anges i denna artikel.

## KAPITEL 2

### ***Pensionsbesked och kompletterande information***

#### *Artikel 38*

### **Allmänna bestämmelser**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstituten upprättar ett kortfattat dokument med basfakta för varje medlem, med hänsyn till den särskilda karaktären hos nationella pensionssystem och relevant nationell social-, arbetsmarknads- och skattelagstiftning (nedan kallat *pensionsbesked*). Dokumentets titel ska innehålla ordet "pensionsbesked".
2. Den exakta dag som informationen i pensionsbeskedet avser ska anges tydligt.
3. Medlemsstaterna ska kräva att informationen i pensionsbeskedet är korrekt, uppdaterad, och att den görs tillgänglig kostnadsfritt för alla medlemmar minst varje år i elektronisk form, inbegripet på ett varaktigt medium eller via en webbplats, eller i pappersform. En papperskopia ska på begäran lämnas till medlemmar, utöver informationen i elektronisk form.
4. Alla betydande förändringar av informationen i pensionsbeskedet i förhållande till föregående år ska tydligt anges.
5. Medlemsstaterna ska fastställa regler för att fastställa antaganden för de prognoser som avses i artikel 39.1 d. Dessa regler ska tillämpas av tjänstepensionsinstituten för att i relevanta fall fastställa den årliga nominella avkastningen på investeringarna, den årliga inflationen och trenden för framtida löner.



*Artikel 39***Pensionsbesked**

1. Pensionsbeskedet ska åtminstone innehålla följande basfakta för medlemmarna:
  - a) Personuppgifter om medlemmen, inbegripet en tydlig angivelse av den lagstadgade pensionsåldern, den pensionsålder som fastställts i pensionsplanen eller uppskattats av tjänstepensionsinstitutet eller den pensionsålder som medlemmen satt, beroende på vad som är tillämpligt.
  - b) Tjänstepensionsinstitutets namn och dess kontaktadress och angivelse av medlemmens pensionsplan.
  - c) I tillämpliga fall, information om fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen och om så är relevant, var ytterligare information finns.
  - d) Information om prognoser för pensionsförmåner grundade på den pensionsålder som anges i led a och en varning om att dessa prognoser kan avvika från det slutliga värdet av mottagna förmåner. Om prognosen för pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier ska den informationen också innehålla ett bästa scenario och ett oförmånligt scenario, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
  - e) Information om intjänade rättigheter eller ackumulerat kapital med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
  - f) Information om de bidrag som det uppdragsgivande företaget och medlemmen betalat in till pensionsplanen, åtminstone under de senaste tolv månaderna, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
  - g) En specificering av de kostnader som tjänstepensionsinstitutet dragit av åtminstone under de senaste tolv månaderna.
  - h) Information om finansieringsnivån för pensionsplanen som helhet.
2. Medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 60 utbyta bästa praxis om pensionsbeskedets format och innehåll.

*Artikel 40***Kompletterande information**

1. Pensionsbeskedet ska ange var och hur kompletterande information kan erhållas, inbegripet följande:
  - a) Ytterligare praktisk information om de valmöjligheter som medlemmen har enligt pensionsplanen.
  - b) Den information som specificeras i artiklarna 29 och 30.
  - c) I tillämpliga fall, information om de antaganden som används för livräntebelopp, särskilt med avseende på annuitetsränta, typen av leverantör och livräntans varaktighet.
  - d) Information om förmånsnivån för det fall att anställningen upphör.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för investeringsrisk och där ett investeringsalternativ åläggs medlemmen genom en särskild bestämmelse som anges i pensionsplanen ska pensionsbeskedet ange var ytterligare information finns tillgänglig.

*KAPITEL 3****Annan information och handlingar som ska tillhandahållas****Artikel 41***Information som ska lämnas till presumtiva medlemmar**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att presumtiva medlemmar som inte automatiskt ansluts till en pensionsplan informeras om följande innan de ansluter sig till den pensionsplanen:
  - a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.

- b) Relevanta inslag i pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
  - c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
  - d) Var ytterligare information finns tillgänglig.
2. När medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, ska presumtiva medlemmar ges information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år, samt information om strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare.
3. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut säkerställer att presumtiva medlemmar som automatiskt ansluts till en pensionsplan direkt efter sin anslutning informeras om följande:
- a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.
  - b) Relevanta egenskaper hos pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
  - c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
  - d) Var ytterligare information finns tillgänglig.

#### Artikel 42

##### **Information som ska lämnas till medlemmar före pensionering**

Förutom pensionsbeskedet ska tjänstepensionsinstitutet i god tid före den pensionsålder som specificeras i artikel 39.1 a, eller på medlemmens begäran, tillhandahålla varje medlem information om de alternativ för utbetalning av förmåner som de har för att erhålla sina pensionsförmåner.

#### Artikel 43

##### **Information som ska lämnas till förmånstagare under utbetalningsfasen**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet regelbundet ger förmånstagare information om de förmåner som ska utbetalas och om motsvarande utbetalningsalternativ.
2. Tjänstepensionsinstitutet ska utan dröjsmål informera förmånstagarna efter det att ett slutgiltigt beslut fattats som leder till att förmånsnivåerna reduceras, och tre månader innan detta beslut genomförs.
3. Om förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen ska medlemsstaterna säkerställa att förmånstagarna regelbundet får den information de behöver.

#### Artikel 44

##### **Kompletterande information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare på begäran**

På begäran av en medlem eller förmånstagare eller deras företrädare ska tjänstepensionsinstitutet lämna följande kompletterande information:

- a) Det årsbokslut och den förvaltningsberättelse som avses i artikel 29 eller, om ett tjänstepensionsinstitut ansvarar för mer än en pensionsplan, de årsbokslut och förvaltningsberättelser som avser just deras pensionsplan.

- b) De riktlinjer för investeringsverksamheten som avses i artikel 30.
- c) Eventuell övrig information om de antaganden som använts som underlag för de prognoser som avses i artikel 39.1 d.

#### AVDELNING V

#### TILLSYN

#### KAPITEL 1

### **Allmänna bestämmelser om tillsyn**

#### *Artikel 45*

#### **Tillsynens huvudsyfte**

1. Tillsynens huvudsyfte är att skydda medlemmars och förmånstagares rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som är nödvändigt för att uppnå det huvudsyfte med tillsynen som avses i punkt 1.

#### *Artikel 46*

#### **Tillsynens omfattning**

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsyn utövas över tjänstepensionsinstituten, i tillämpliga fall inbegripet tillsyn över

- a) villkor för att få bedriva verksamhet,
- b) tekniska avsättningar,
- c) finansiering av tekniska avsättningar,
- d) lagstadgat kapitalkrav,
- e) disponibel solvensmarginal,
- f) föreskriven solvensmarginal,
- g) investeringsregler,
- h) kapitalförvaltning,
- i) företagsstyrningssystem,
- j) information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare.

#### *Artikel 47*

#### **Allmänna principer för tillsyn**

1. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska ansvara för tillsynen över tjänstepensionsinstitut.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynen baseras på en framåtblickande och riskbaserad metod.
3. Tillsynen över tjänstepensionsinstitut ska omfatta en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats.

4. Tillsynsbefogenheter ska utövas på ett sätt som är lämpligt och står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna tar vederbörlig hänsyn till den potentiella effekten av deras åtgärder på de finansiella systemens stabilitet i unionen, särskilt i krissituationer.

#### Artikel 48

#### **De behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt deras förpliktelser**

1. De behöriga myndigheterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt tillfredsställande mekanismer för intern kontroll.

2. Utan att det påverkar de behöriga myndigheternas tillsynsbefogenheter och medlemsstaternas rätt att föreskriva och påföra straffrättsliga påföljder, ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter får påföra administrativa sanktioner och andra åtgärder som är tillämpliga på alla överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, och de ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras administrativa sanktioner och andra åtgärder är effektiva, proportionella och avskräckande.

3. Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några regler om administrativa sanktioner enligt detta direktiv för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella lagstiftning. Medlemsstaterna ska i så fall underrätta kommissionen om de relevanta straffrättsliga bestämmelserna.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utan oskäligt dröjsmål offentliggör alla administrativa sanktioner eller andra åtgärder som påförts – och inte överklagats i tid – till följd av överträdelser av nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, däribland information om överträdelsens typ och art och de ansvariga personernas identitet. Om den behöriga myndigheten anser, efter en bedömning från fall till fall av proportionaliteten i att offentliggöra de juridiska personernas identitet eller de fysiska personernas identitet eller personuppgifter, att det vore oproportionellt att offentliggöra sådana uppgifter, eller om ett offentliggörande äventyrar finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning, får den behöriga myndigheten emellertid besluta att skjuta upp offentliggörandet, att avstå från offentliggörande eller att offentliggöra sanktionerna på anonym grund.

5. Varje beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstituts verksamhet ska omfatta utförliga skäl och delges tjänstepensionsinstitutet. Beslutet ska också anmälas till Eiopa, som ska vidarebefordra det till alla behöriga myndigheter i fall med gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11.

6. Behöriga myndigheter får även begränsa eller förbjuda tjänstepensionsinstitutets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar, särskilt om

a) tjänstepensionsinstitutet inte har gjort tillräckliga tekniska avsättningar i förhållande till hela sin verksamhet eller om de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna är otillräckliga,

b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller lagstadgat kapitalkrav.

7. För att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen får de behöriga myndigheterna helt eller delvis överföra de befogenheter som enligt rätten i hemmedlemsstaten innehas av de personer som driver ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, till en särskild företrädare som är lämpad för att utöva dessa befogenheter.

8. De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, särskilt om

a) tjänstepensionsinstitutet inte på ett tillfredsställande sätt kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen,

b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet,

c) tjänstepensionsinstitutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av,

- d) tjänstepensionsinstitutet, vid gränsöverskridande verksamhet, inte följer kraven i den social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner.
9. Medlemsstaterna ska säkerställa att beslut avseende tjänstepensionsinstitut som fattats i enlighet med lagar och andra författningar som antagits i enlighet med detta direktiv kan överklagas till domstol.

#### Artikel 49

##### **Tillsynens granskningsprocess**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har nödvändiga befogenheter för att granska de strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstitutet har infört för att följa de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv, varvid hänsyn ska tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Vid granskningen ska hänsyn tas till de omständigheter under vilka tjänstepensionsinstitutet bedriver sin verksamhet, och, i förekommande fall, till de parter som utför utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter för deras räkning. Granskningen ska omfatta följande aspekter:

- a) En bedömning av de kvalitativa krav som avser företagsstyrningssystemet.
  - b) En bedömning av de risker som tjänstepensionsinstitutet står inför.
  - c) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets förmåga att bedöma och hantera dessa risker.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har övervakningsinstrument, däribland stresstester, som ger dem möjlighet att identifiera försämringar av ett tjänstepensionsinstituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas.
3. De behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att kräva att tjänstepensionsinstitut åtgärdar svagheter eller brister som identifierats i samband med tillsynens granskningsprocess.
4. De behöriga myndigheterna ska fastställa hur ofta granskningar enligt punkt 1 minst ska göras och vilken omfattning de ska ha, med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos det berörda tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

#### Artikel 50

##### **Uppgifter som ska lämnas till de behöriga myndigheterna**

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel med avseende på alla tjänstepensionsinstitut registrerade eller auktoriserade inom deras territorium som är nödvändiga för att

- a) kräva att tjänstepensionsinstitutet, dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner när som helst ska lämna information om alla affärsangelägenheter eller överlämna alla affärshandlingar,
- b) utöva tillsyn över affärsförbindelser mellan tjänstepensionsinstitutet och andra företag eller mellan tjänstepensionsinstitut, när tjänstepensionsinstitut utkontrakterar nyckelfunktioner eller annan verksamhet till dessa andra företag eller tjänstepensionsinstitut och all utkontraktering i senare led, som påverkar tjänstepensionsinstitutets finansiella ställning eller som är av avgörande betydelse för vad som krävs för effektiv tillsyn,
- c) få tillgång till följande handlingar: den egna riskbedömningen, riktlinjerna för investeringsverksamheten, årsbokslutet och förvaltningsberättelsen och alla handlingar som krävs för tillsynen,
- d) fastställa vilka handlingar som behövs för tillsynen, inbegripet följande:
  - i) interna delårsrapporter,
  - ii) aktuariella värderingar och detaljerade antaganden,

- iii) analyser beträffande matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability studies*),
  - iv) dokumentation som visar att riktlinjerna för investeringsverksamheten följs,
  - v) dokumentation som visar att inbetalningar skett planenligt,
  - vi) rapporter från de personer som tilldelats ansvaret för revisionen av de årsbokslut som avses i artikel 29,
- e) utföra inspektioner på plats i tjänstepensionsinstitutens lokaler och, när så är lämpligt, på platser där utkontrakterade och i senare led på nytt utkontrakterade verksamheter utförs för att kontrollera huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med tillsynsreglerna,
- f) när som helst begära information från tjänstepensionsinstitut om utkontrakterade verksamheter och om alla i senare led utkontrakterade verksamheter.

#### Artikel 51

### Transparens och ansvarighet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför de uppgifter som fastställs i detta direktiv på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt och med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande information offentliggörs:
  - a) Texterna till lagar och andra författningar samt allmän vägledning om tjänstepensionsplaner, samt information om huruvida medlemsstaten väljer att tillämpa detta direktiv i enlighet med artiklarna 4 och 5.
  - b) Information om tillsynens granskningsprocess enligt artikel 49.
  - c) Aggregerade statistiska uppgifter om centrala aspekter av tillämpningen av tillsynsregelverket.
  - d) Huvudsyftet med tillsynen och information om de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet.
  - e) Reglerna om administrativa sanktioner och andra åtgärder tillämpliga på överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitutet har och tillämpar transparenta rutiner för utnämning och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ.

#### KAPITEL 2

### Tystnadsplikt och informationsutbyte

#### Artikel 52

### Tystnadsplikt

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt. Utan att det påverkar fall som omfattas av straffrätt, får dessa personer inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten för någon person eller myndighet, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras.
2. Genom undantag från punkt 1 får medlemsstaterna, om en pensionsplan håller på att avvecklas, tillåta att konfidentiella uppgifter lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.

*Artikel 53***Användning av konfidentiella uppgifter**

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter som erhåller konfidentiella uppgifter enligt detta direktiv använder dem endast i tjänsten och då endast för följande ändamål:

- a) För att kontrollera att tjänstepensionsinstituterna uppfyller villkoren för att få bedriva tjänstepensionsverksamhet innan de inleder sin verksamhet.
- b) För att underlätta övervakningen av tjänstepensionsinstitutens verksamhet, inklusive kontrollen av de tekniska avsättningarna, solvensen, företagsstyrningssystemet och den information som lämnas till medlemmar och förmånstagare.
- c) För att införa korrigerande åtgärder, bland annat administrativa sanktioner.
- d) För att offentliggöra, om det är tillåtet enligt den nationella rätten, nyckeltal för verksamheten för alla enskilda tjänstepensionsinstitut, som kan hjälpa medlemmar och förmånstagare att fatta finansiella beslut om sina pensioner.
- e) I överklaganden av beslut som de behöriga myndigheterna fattar i enlighet med bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.
- f) Vid domstolsförfaranden avseende bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.

*Artikel 54***Europaparlamentets utredningsbefogenheter**

Artiklarna 52 och 53 ska inte påverka de utredningsbefogenheter som tilldelats Europaparlamentet enligt artikel 226 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

*Artikel 55***Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter**

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte utgöra hinder för något av följande:
  - a) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter inom samma medlemsstat vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
  - b) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
  - c) Informationsutbyte, vid utövandet av deras tillsynsfunktioner, mellan behöriga myndigheter och någon av följande inom samma medlemsstat:
    - i) Myndigheter som ansvarar för tillsynen över enheter inom den finansiella sektorn och andra finansiella organisationer samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader.
    - ii) Myndigheter eller organ med uppdrag att upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet i medlemsstaterna genom makrotillsynsregler.
    - iii) Organ som deltar i avvecklingen av en pensionsplan och i andra liknande förfaranden.
    - iv) Myndigheter eller organ med omstruktureringsuppgifter i syfte att bevara stabiliteten i det finansiella systemet.
    - v) Personer med ansvar för lagstadgad revision av räkenskaperna för tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut.
  - d) Utlämnande, till organ som administrerar avvecklingen av en pensionsplan, av sådan information som är nödvändig för att dessa ska kunna fullgöra sina uppgifter.

2. Information som mottas av de myndigheter, organ och personer som avses i punkt 1 ska omfattas av bestämmelserna om tystnadsplikt enligt artikel 52.
3. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och någon av följande:
  - a) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de organ som deltar i avvecklingen av pensionsplaner och liknande förfaranden.
  - b) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de personer som ansvarar för lagstadgad revision av tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretags och andra finansiella instituts räkenskaper.
  - c) Oberoende aktuarier för tjänstepensionsinstitut som utövar tillsyn över dessa tjänstepensionsinstitut samt de organ som ansvarar för att övervaka sådana aktuarier.

#### Artikel 56

##### **Överföring av information till centralbanker, monetära myndigheter, de europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemriskrådet**

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra en behörig myndighet att överföra information till följande myndigheter eller organ för att de ska kunna utföra sina respektive uppgifter:
  - a) Centralbanker och andra organ med liknande funktion, i egenskap av monetära myndigheter.
  - b) Andra offentliga myndigheter som ansvarar för övervakningen av betalningssystem i förekommande fall.
  - c) Europeiska systemrisknämnden, Eiopa, den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 <sup>(1)</sup> och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 <sup>(2)</sup>.
2. Artiklarna 55–58 ska inte hindra de myndigheter eller organ som avses i punkt 1 a, b och c i den här artikeln från att till de behöriga myndigheterna vidarebefordra sådan information som de behöriga myndigheterna kan behöva vid tillämpningen av artikel 53.
3. Den information som tas emot i enlighet med punkterna 1 och 2 ska omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.

#### Artikel 57

##### **Utlämnning av information till den centrala förvaltning som ansvarar för finansiell lagstiftning**

1. Artiklarna 52.1, 53 och 58.1 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta att konfidentiell information lämnas ut av behöriga myndigheter till andra avdelningar inom deras centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning.

Informationen får endast lämnas ut då det är nödvändigt för att utöva tillsyn, samt för förebyggande av konkurser och resolution av konkurshotade tjänstepensionsinstitut. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 i denna artikel ska personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv. Medlemsstaterna ska dock föreskriva att sådan information som har erhållits med stöd av artikel 55, och information som erhållits vid kontroll på plats får lämnas ut endast med uttryckligt godkännande av den behöriga myndighet från vilken informationen härrör eller av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där kontrollen på plats utfördes.

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

<sup>(2)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).



2. Medlemsstaterna får tillåta att konfidentiell information om tillsynen över tjänstepensionsinstitut lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer eller revisionsrätter i den egna medlemsstaten och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Enheterna har befogenhet enligt nationell rätt att utreda eller granska agerandet hos myndigheter med ansvar för tillsyn över tjänstepensionsinstitut eller för lagar och föreskrifter om en sådan tillsyn.
- b) Informationen är strikt nödvändig för utövandet av den befogenhet som avses i led a.
- c) De personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt enligt nationell rätt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.
- d) Om informationen härrör från en annan medlemsstat, att den endast lämnas ut med uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter från vilka den härrör, och endast för de ändamål för vilka de myndigheterna har givit sitt samtycke.

#### Artikel 58

##### Villkor för informationsutbyte

1. För informationsutbyte enligt artikel 55, överföring av information enligt artikel 56 och utlämnande av information enligt artikel 57 ska medlemsstaterna kräva att åtminstone följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen ska bytas ut, föras över eller lämnas ut för utförande av övervakning eller tillsyn.
- b) Den information som mottas ska omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
- c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, när så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.

2. Artikel 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att, i syfte att stärka stabiliteten och integriteten i det finansiella systemet, tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och de myndigheter eller organ som är ansvariga för att avslöja och utreda överträdelser av bolagsrätt som är tillämplig på uppdragsgivande företag.

Medlemsstater som tillämpar första stycket ska kräva att minst följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen måste vara avsedd att användas för avslöjande och för utredning och granskning enligt artikel 57.2 a.
  - b) Den information som tas emot måste omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
  - c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, om så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.
3. Om en medlemsstats myndigheter eller organ som avses i punkt 2 första stycket utför sin uppgift att avslöja eller utreda överträdelser med hjälp av personer som genom sin särskilda kompetens är utsedda till detta och som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen, ska den möjlighet till informationsutbyte som föreskrivs i artikel 57.2 gälla.

#### Artikel 59

##### Nationella bestämmelser av tillsynskaraktär

1. Medlemsstaterna ska underrätta Eiopa om sina nationella bestämmelser av tillsynskaraktär som är relevanta när det gäller tjänstepensionsplaner och som inte omfattas av hänvisningen till nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om hur pensionssystem ska vara uppbyggda i artikel 11.1.

2. Medlemsstaterna ska regelbundet och minst vartannat år uppdatera dessa uppgifter och Eiopa ska offentliggöra dem på sin webbplats.

#### AVDELNING VI

#### SLUTBESTÄMMELSER

##### Artikel 60

#### **Samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och Eiopa**

1. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att detta direktiv tillämpas enhetligt genom regelbundet utbyte av information och erfarenheter i syfte att utveckla bästa praxis på detta område och ett närmare samarbete med deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpliga fall och därigenom förhindra snedvridning av konkurrensen och skapa de nödvändiga förutsättningarna för oproblematiskt gränsöverskridande medlemskap.
2. Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha ett nära samarbete för att underlätta tillsynen över tjänstepensionsinstitutens verksamhet.
3. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska samarbeta med Eiopa vid tillämpning av detta direktiv, i enlighet med förordning (EU) nr 1094/2010, och ska utan dröjsmål förse Eiopa med all information den behöver för att utföra sina uppgifter enligt detta direktiv och enligt förordning (EU) nr 1094/2010, i enlighet med artikel 35 i den förordningen.
4. Varje medlemsstat ska informera kommissionen och Eiopa om allvarigare problem som tillämpningen av detta direktiv ger upphov till. Kommissionen, Eiopa och berörda medlemsstaters behöriga myndigheter ska undersöka sådana problem så snart som möjligt för att finna en lämplig lösning.

##### Artikel 61

#### **Behandling av personuppgifter**

När det gäller behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska tjänstepensionsinstitut och behöriga myndigheter utföra sina uppgifter inom ramen för detta direktiv i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Vad gäller Eiopas behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordning ska Eiopa följa förordning (EG) nr 45/2001.

##### Artikel 62

#### **Utvärdering och översyn**

1. Senast den 13 januari 2023 ska kommissionen göra en översyn av detta direktiv och rapportera om dess tillämpning och verkan till Europaparlamentet och rådet.
2. Den översyn som avses i punkt 1 ska särskilt avse
  - a) detta direktivs lämplighet när det gäller tillsyn och företagsstyrning,
  - b) gränsöverskridande verksamhet,
  - c) erfarenheterna i samband med tillämpningen av detta direktiv och dess effekter för tjänstepensionsinstituts stabilitet,
  - d) pensionsbeskedet.

## Artikel 63

**Ändringar av direktiv 2009/138/EG**

Direktiv 2009/138/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 13 ska led 7 ersättas med följande:

”7. återförsäkring: något av följande:

- a) Den verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredjeland eller ett annat återförsäkringsföretag eller ett återförsäkringsföretag i tredjeland.
- b) När det gäller den grupp av samverkande försäkringsgivare som uppträder under namnet Lloyd's: verksamhet som består i att ett annat försäkrings- eller återförsäkringsföretag än Lloyd's övertar risker som överläts av en medlem av Lloyd's.
- c) Ett återförsäkringsföretags tillhandahållande av säkerheter för ett institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 (\*).

(\*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 354, 23.12.2016, s. 37).”

2. I artikel 308b ska punkt 15 ersättas med följande:

”15. Om hemmedlemsstater, när detta direktiv trädde i kraft, tillämpade bestämmelser som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 får de hemmedlemsstaterna fortsätta att tillämpa de lagar och andra författningar som hade antagits av dem i syfte att följa artiklarna 1–19, 27–30, 32–35 och 37–67 i direktiv 2002/83/EG i deras lydelse den 31 december 2015 under en övergångsperiod som löper ut den 31 december 2022.

Om en hemmedlemsstat fortsätter att tillämpa dessa lagar och andra författningar, ska försäkringsföretag i den hemmedlemsstaten beräkna sitt solvenskapitalkrav som summan av följande:

- a) Ett teoretiskt solvenskapitalkrav med avseende på deras försäkringsverksamhet, beräknat utan den tjänstepensionsverksamhet som avses i artikel 4 i direktiv (EU) 2016/2341.
- b) Solvensmarginalen med avseende på tjänstepensionsverksamheten, beräknad i enlighet med de lagar och andra författningar som har antagits för att följa artikel 28 i direktiv 2002/83/EG.

Senast den 31 december 2017 ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om huruvida den period som avses i första stycket bör förlängas, med beaktande av utvecklingen av unionsrätten eller nationell rätt till följd av detta direktiv.”

## Artikel 64

**Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska senast den 13 januari 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

#### *Artikel 65*

### **Upphävande**

Direktiv 2003/41/EG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga I, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 13 januari 2019, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

Hänvisningar till det upphävda direktivet 2003/41/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

#### *Artikel 66*

### **Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

#### *Artikel 67*

### **Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 14 december 2016.

*På Europaparlamentets vägnar*

M. SCHULZ

*Ordförande*

*På rådets vägnar*

I. KORČOK

*Ordförande*

---

## BILAGA I

## DEL A

**Upphävt direktiv och en förteckning över ändringar av detta**

(som det hänvisas till i artikel 65)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10)	
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1)	Endast artikel 303
Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU (EUT L 331, 15.12.2010, s. 120)	Endast artikel 4
Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1)	Endast artikel 62
Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/14/EU (EUT L 145, 31.5.2013, s. 1)	Endast artikel 1

## DEL B

**Tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning**

(som det hänvisas till i artikel 65)

Direktiv	Frist för införlivande	Datum för tillämpning
2003/41/EG	23.9.2005	23.9.2005
2009/138/EG	31.3.2015	1.1.2016
2010/78/EU	31.12.2011	31.12.2011
2011/61/EU	22.7.2013	22.7.2013
2013/14/EU	21.12.2014	21.12.2014

## BILAGA II

## Jämförelsetabell

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6 a	Artikel 6.1
Artikel 6 b	Artikel 6.2
Artikel 6 c	Artikel 6.3
Artikel 6 d	Artikel 6.4
Artikel 6 e	Artikel 6.5
Artikel 6 f	Artikel 6.6 Artikel 6.7
Artikel 6 g	Artikel 6.8
Artikel 6 h	Artikel 6.9
Artikel 6 i	Artikel 6.10
Artikel 6 j	Artikel 6.11 Artikel 6.12–6.19
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9.1 a	Artikel 9
Artikel 9.1 c	Artikel 10.1 a
Artikel 9.1 e	Artikel 10.1 b
Artikel 9.2	Artikel 10.2
Artiklarna 20, 9.5	Artikel 11 Artikel 12
Artikel 15.1–15.5	Artikel 13.1–13.5
Artikel 15.6	
Artikel 16	Artikel 14
Artikel 17	Artikel 15

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 17a.1–17a.4	Artikel 16.1–16.4
Artikel 17a.5	
Artikel 17b	Artikel 17
Artikel 17c	
Artikel 17d	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19
	Artikel 20
	Artikel 21
Artikel 9.1 b	Artikel 22.1
	Artikel 22.2–22.7
	Artikel 23
	Artikel 24
	Artikel 25
	Artikel 26
	Artikel 27
	Artikel 28
Artikel 10	Artikel 29
Artikel 12	Artikel 30
Artikel 9.4	Artikel 31.1
	Artikel 31.2–31.7
Artikel 19.1	Artikel 32
Artikel 19.2 andra stycket	Artikel 33.1
	Artikel 33.2
Artikel 19.2 första stycket	Artikel 33.3
Artikel 19.3	Artikel 33.4
	Artikel 33.5–33.8
	Artikel 34
	Artikel 35
	Artikel 36
Artikel 9.1 f	Artikel 37.1
Artikel 11.4 c	Artikel 37.2
Artikel 11.2 b	Artikel 37.3
	Artikel 37.4
	Artikel 38
	Artikel 39
	Artikel 40.1 a–c

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 11.4 b	Artikel 40.1 d Artikel 40.2 Artikel 41 Artikel 42
Artikel 11.5	Artikel 43
Artikel 11.2 a	Artikel 44 a
Artikel 11.3	Artikel 44 b Artikel 44 c Artikel 45 Artikel 46 Artikel 47
Artikel 14.1	Artikel 48.1
Artikel 14.2 första stycket	Artikel 48.2 Artikel 48.3–48.5
Artikel 14.2 andra stycket	Artikel 48.6
Artikel 14.3–14.5	Artikel 48.7–48.9 Artikel 49
Artikel 13.1	Artikel 50
Artikel 13.2	Artikel 51 Artikel 52 Artikel 53 Artikel 54 Artikel 55 Artikel 56 Artikel 57 Artikel 58
Artikel 20.11 första stycket	Artikel 59.1
Artikel 20.11 andra stycket	Artikel 59.2
Artikel 20.11 tredje och fjärde styckena	
Artikel 21	Artikel 60 Artikel 61 Artikel 62 Artikel 63
Artikel 22	Artikel 64 Artikel 65 Artikel 66 Artikel 67